

ПОЛИТИКИ

ЗАБАВНИК

13. XI 1987. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIX • 300 ДИН. • БРОЈ 1872

ЦЕРЕМАЈА

Епизода
ЗАМОРЧЕ
ЗА ВЕЧНОСТ

hermany 1980

40 1947-1987
60 JAT 1927-1987

СТРУЈНИ УДАР

НАПОНА ОД 4000 ВОЛТИ, ДВАПУТ ВЕЋИ ОД ОНОГ ЗА ЕЛЕКТРИЧНЕ СТОЛИЦЕ, ПОГОДИО ЈЕ ДЕЈВИДА РЕИЗА ИЗ ЈОНКЕРСА (ДРЖАВА ЊУЈОРК) ДОК ЈЕ РАДИО СА ПНЕУМАТИСКИМ ЧЕКИЊЕМ. РЕИЗ ЈЕ ЗАДОВИО САМО ЛАКШЕ ОПЕКОТИНЕ.

ЗМАЈ

МИТОЛОШКО ЧУДОВИШТЕ КОЈЕ БЛУЈЕ ВАТРУ, ПО ВЕРОВАЊУ НАРОДА ЗАПАДНЕ ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ ЈЕ ОЛИМЕЊЕ ЗЛА, ДОК ГА НА ИСТОКУ, У КИНИ, ПОШТУЈУ КАО БОЖАНСТВО.

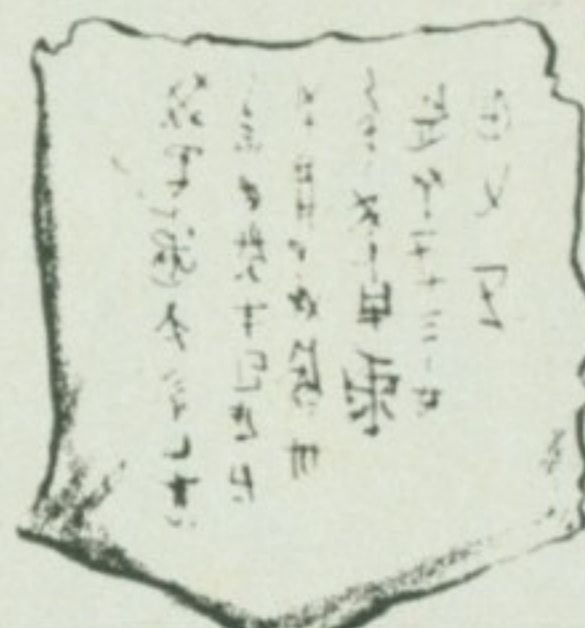

Марк Твџен
(1835-1910)

ПОЗНАТИ АМЕРИЧКИ ПИСАЦ, У СВОЈИМ ДЕЛИМА ПОМИЊЕ МИКРОФИЛМ, ТЕЛЕВИЗИЈУ И МОДЕРНУ БАНКУ ПОДАТАКА МНОГО ПРЕ НЕГО ШТО СУ ИЗУМЉЕНИ.

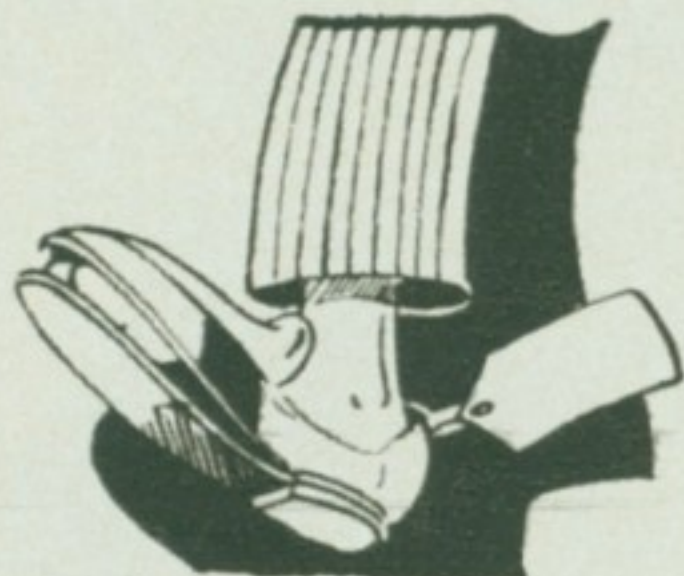
СТАРИ КИНЕЗИ

СУ ПРЕ 3000 ГОДИНА ПИСАЛИ НА КОСТИМА ЖИВОТИЊА ИЛИ ОКЛОПИМА КОРЊАЧА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

у једној продавници обуће у граду Мексико по симболичкој цени распродаје се пола милиона левих ципела, произведених нечуеном фабричком грешком. Продаја је рекламирана у најтиражнијим мексичким листовима а произво-

ђач се нада да ће их куповати обућари јер пете и ђоновци могу да се употребе за поправку ципела.

градски оци Венеције прорачунали су да у овом граду са око 341.000 становника живи и око триста хиљада мачака, сто хиљада паса луталица и око двеста педесет хиљада голубова. За сада је одлучено да се спречи даље размножавање ма-

чака па ће се на једној специјалној клиници у центру града обавити стерилизација. Касније ће на ред доћи и остали непожељни „Венецијанци“.

почетком септембра у Старом Граду на Хвару одржано је 12. југословенско првенство у даљинском пливању. Тим поводом голубари из шабачког клуба „Цер“ пустили су осамдесет голубова летача.

Птице су прво направиле два круга изнад Старог Града, а онда су полетеле ка Шанцу где су стигле после пет часова.

двадесетчетворогодишњи Дон Волфман из Бруклина учествовао је на седамдесет

првом такмичењу у једењу хот дога и однео убедљиву победу тако што је за 10 минута појео чак 30 земички са хреновката.

малишани из дванаест села из околине Бенковца имају обданиште на четири точка. Наиме, нарочито уређени аутобус заједно с васпитачима обилази села, а у њему се деца играју, друже и уче као у сваком другом обданишту.

четири млада Француза и један Италијан овога лета пропутовали су Медитеран на

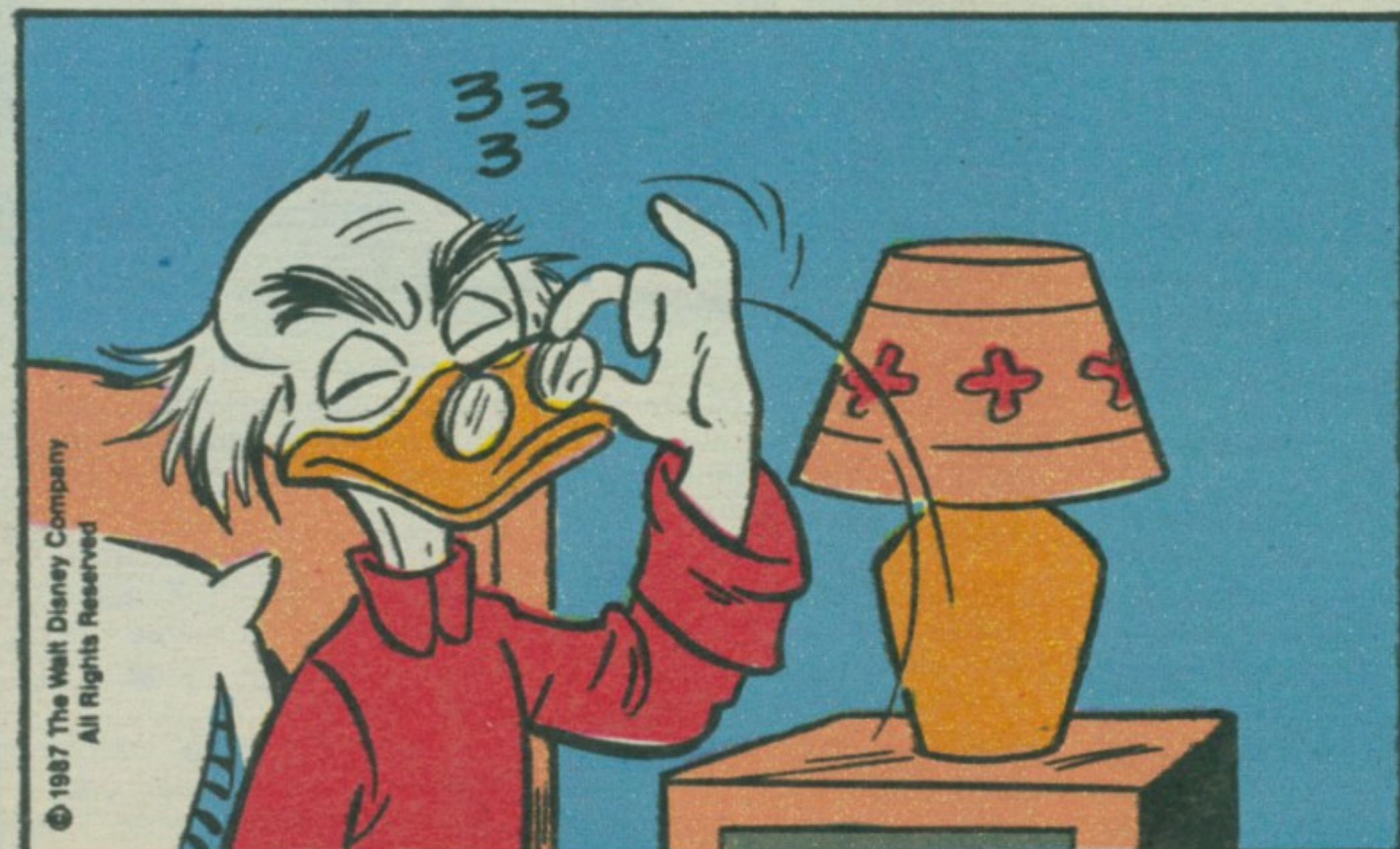
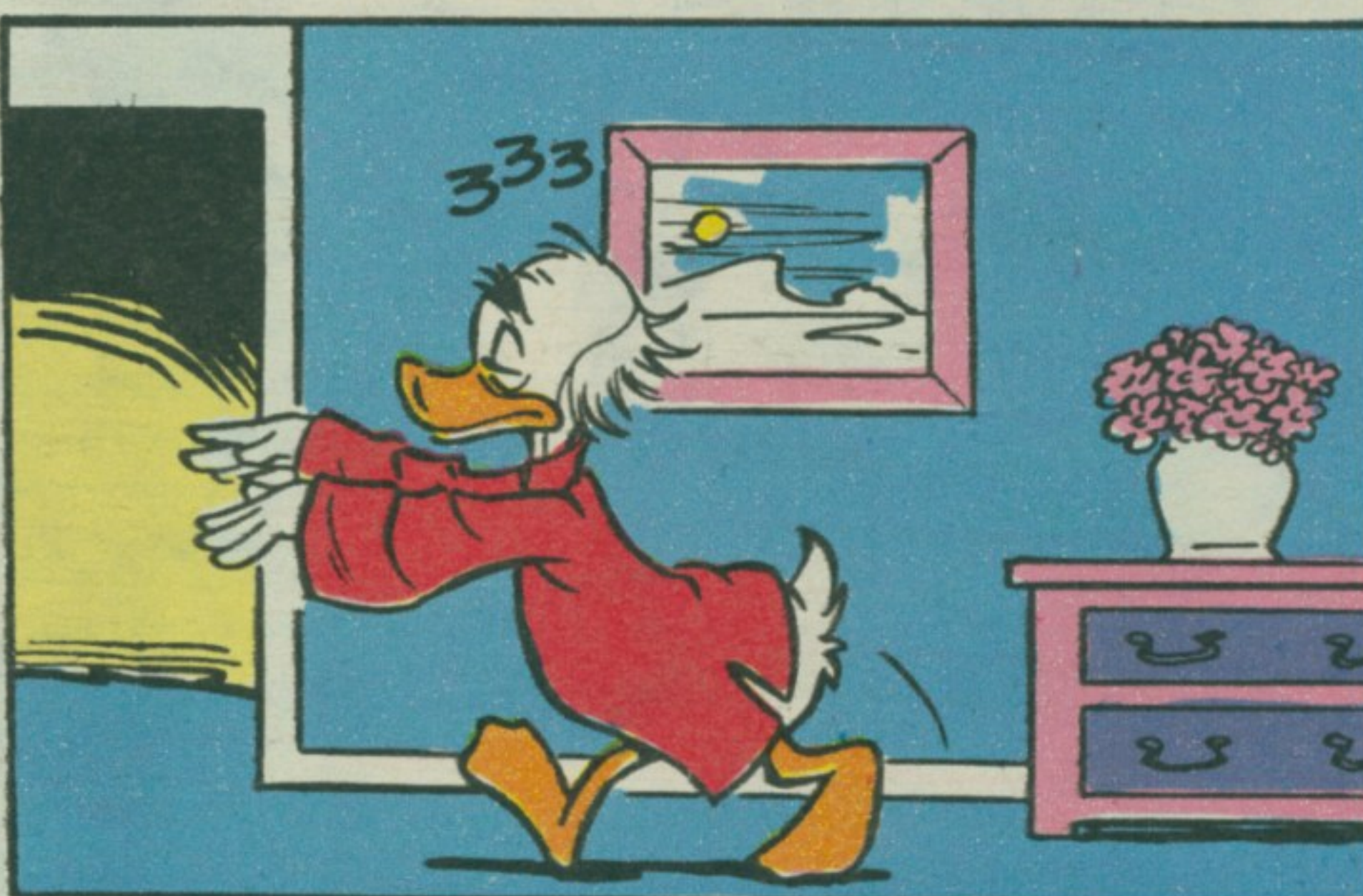
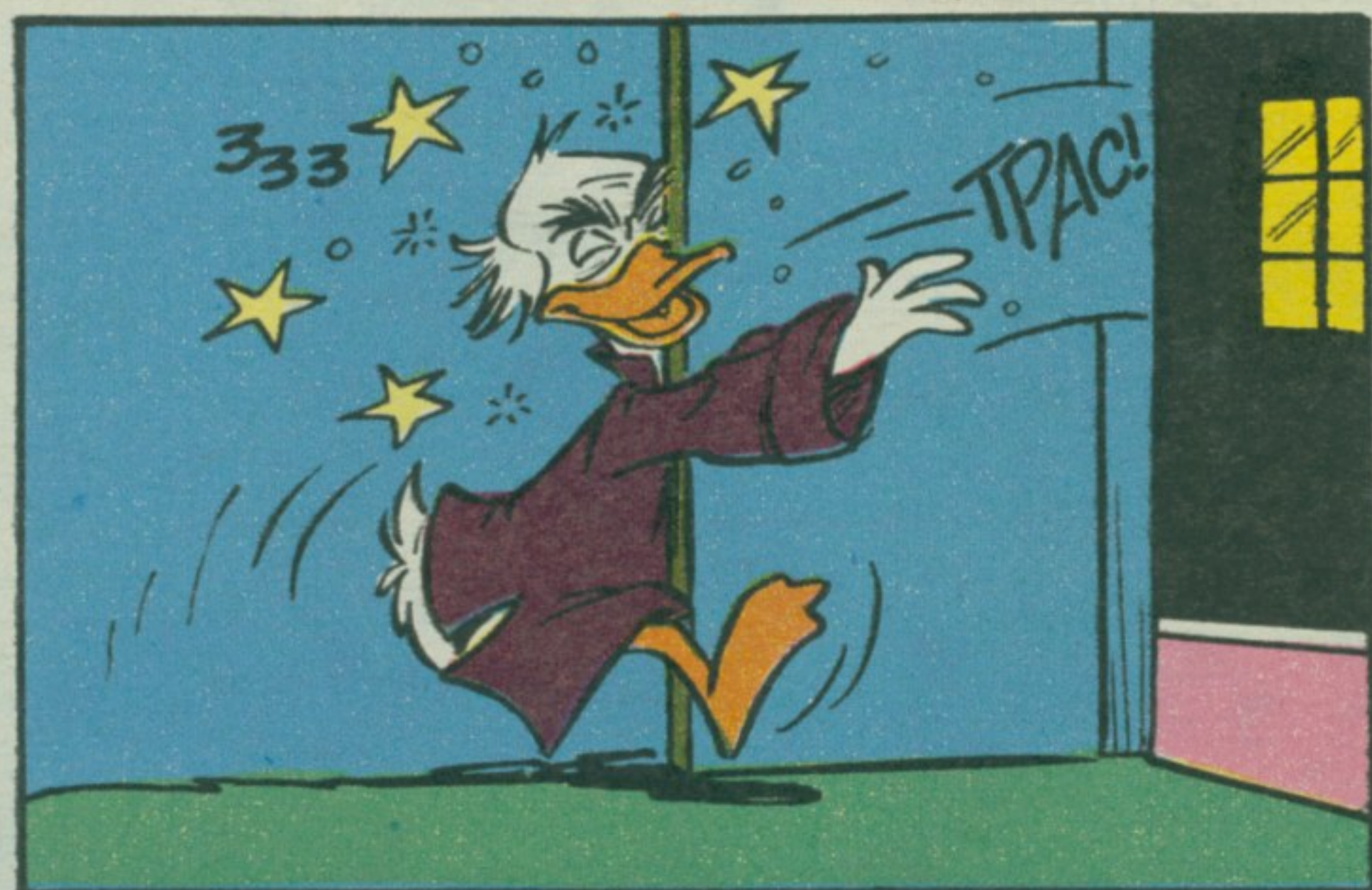
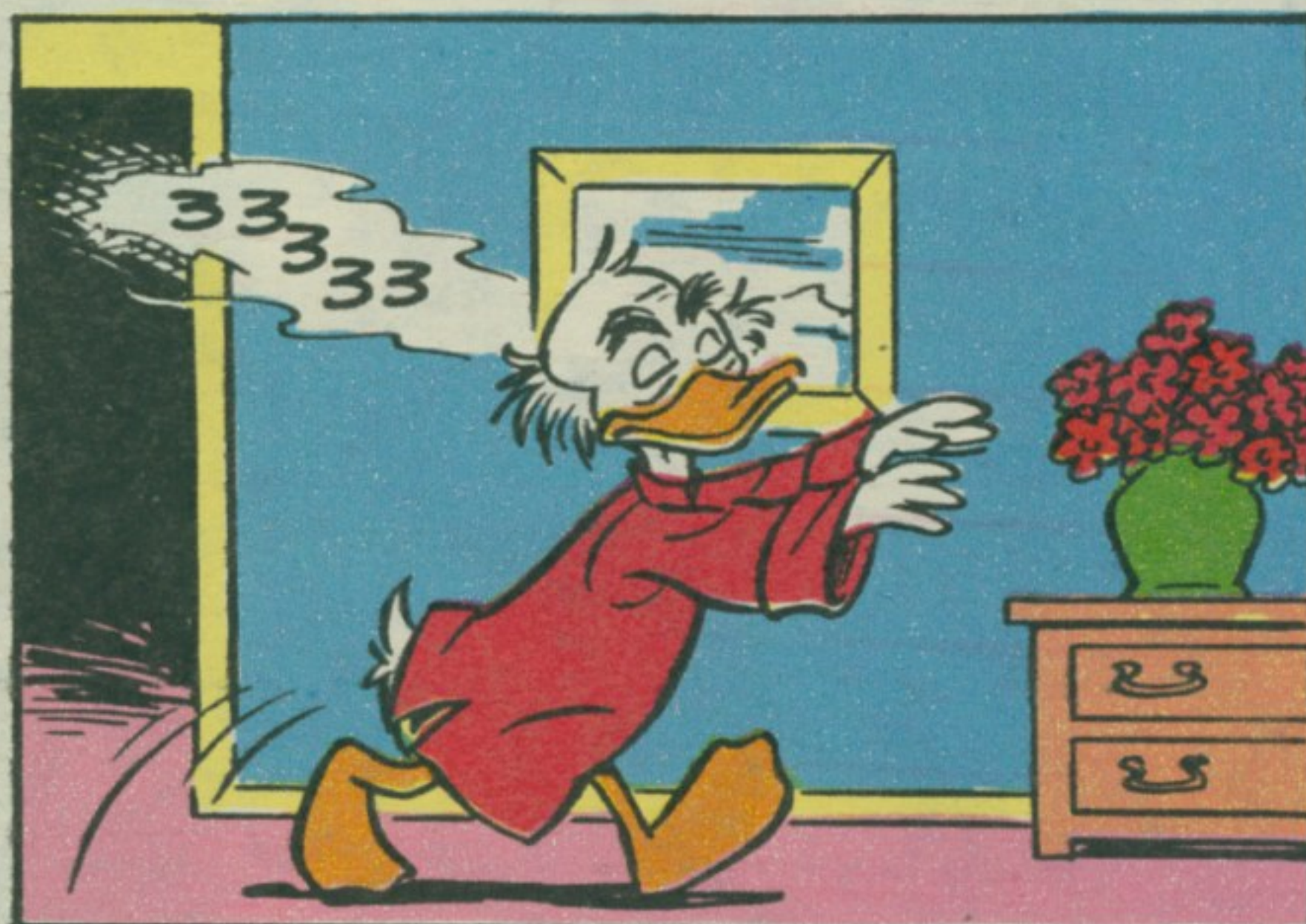
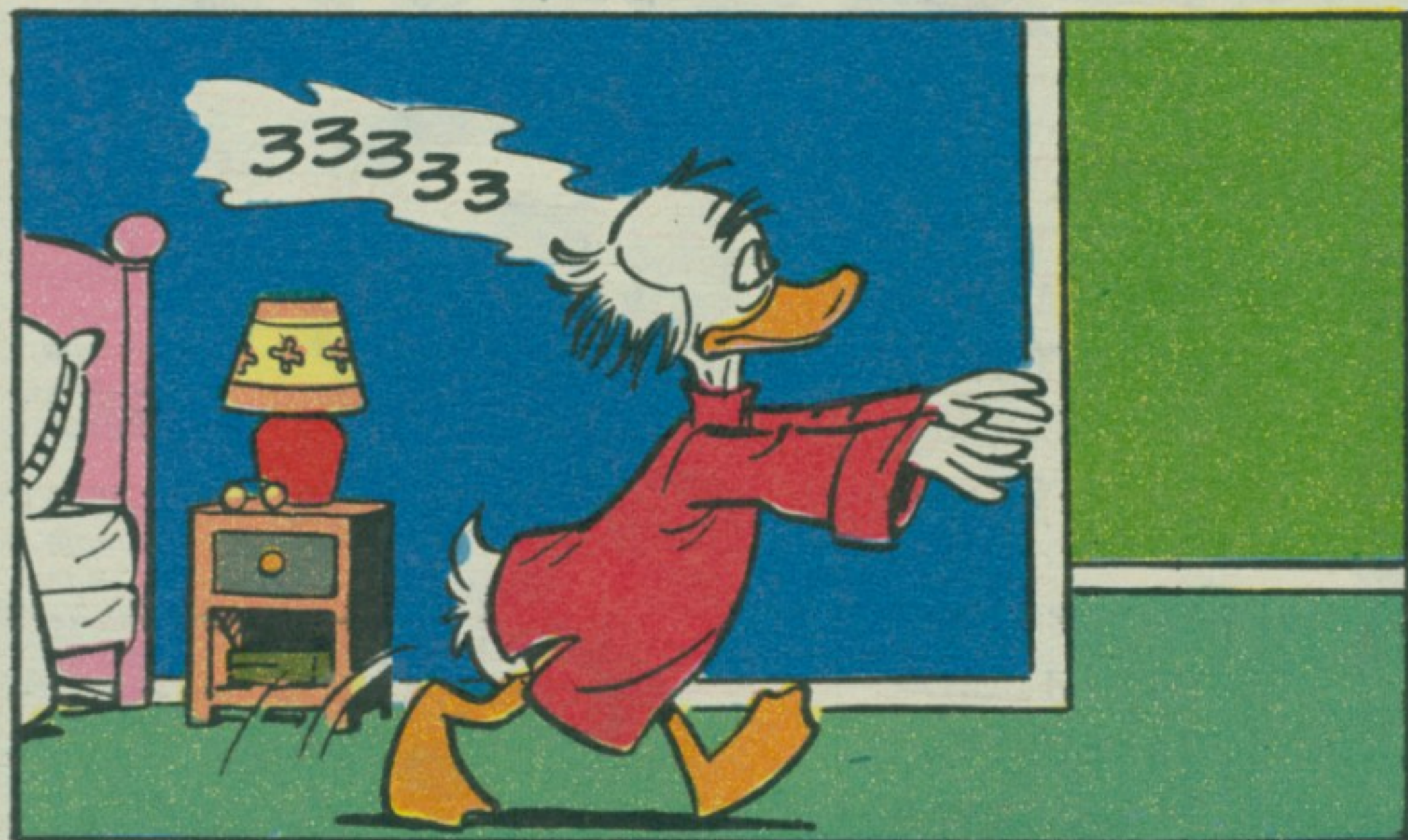
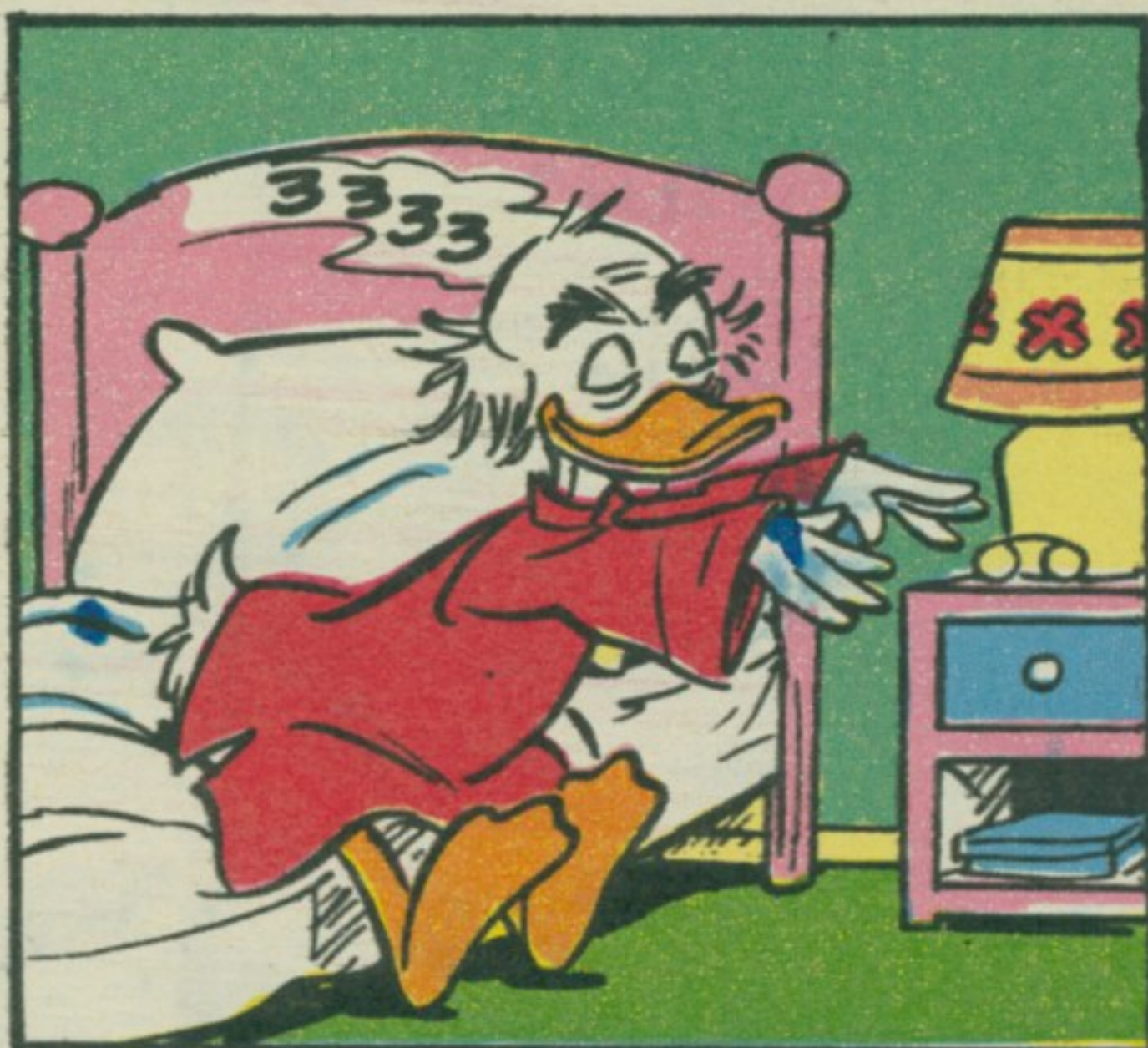
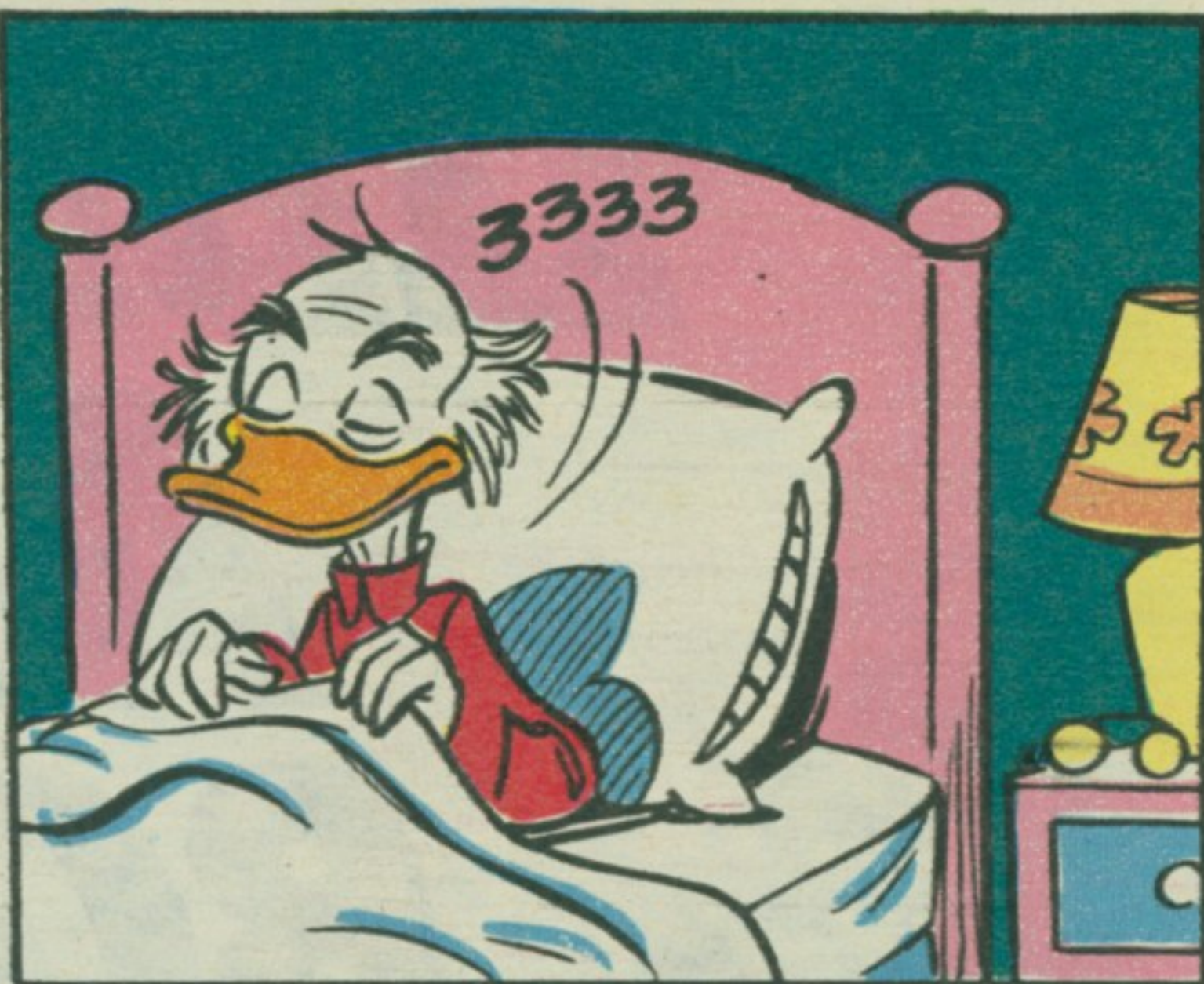

котураљкама. Момци од 19 до 26 година прешли су око пет хиљада километара кроз Италију, Тунис, Мароко, Шпанију и Француску.

Аконкагва (6.958 m), недавно сматрана „кровом Америке“, изгубила је ову титулу. Научници који су се попели на врх вулкана Охос дел Сала-

до на чилеанско-аргентинској граници тврде да је он од Аконкагве виши чак за 306 метара.

**СОЛУНСКИ
РАТНИЦИ
ПРВИ ПУТ
У АУСТРИЈИ**

ЦВЕТЕ АНЕ ВОЛОФ

Испред
споменика
у Нежидеру
фото-
репортеру
је
позирала
и Ана
Волф,
са
цвећем
које
овде
полаже
сваке
недеље

НА ПОЉИМА СМРТИ
ОСТАЛО 25 ХИЉАДА
ЉУДИ ИСПОД 15 И
ИЗНАД 60 ГОДИНА.
МАТХАУЗЕН И
1916-1918. БИО
ЦЕНТРАЛНИ ЛОГОР,
ШТА ЧЕТВОРО
АУСТРИЈАНАЦА РАДЕ
НА СРПСКИМ
ГРОБЉИМА. ПЉАЧКА
УСРЕД ЧАЧКА...

Колона солунаца креће
према Нежидеру,
гробници 14500
родољуба

Дрхтава старачка рука
стишће белу марами-
цу. Грун у оку, ваљда. У ау-
тобусу стихови „Плаве
гробнице“. Шумарски
инжењер из Опова Миле
Обрадовић, четрдесетого-
дишњак, промуклим гла-
сом зауставља „галије цар-
ске“. Аутобус граби. Кроз
чисту, тиху, зелену Аустри-
ју. И пријатељску, данас.

.... Остављали су своје
куће узевши само нај-
нужније и бежали да опет
падну у руке непријатеља...
Старац, болесник, жена,
болесно дете. Марширају у
колонама без краја, на
стотине, на хиљаде. Према
северу. С обе стране око
њих улани који терају с

копљем у руци... Штедети
непријатељско становниш-
тво значило је штетити
своје људе. Зато становни-
ци морају напоље из сво-
јих кућа...

Тако је, 20. новембра
1915. из Србије јављао
аустријски „Васиц цајтунг“.
Београдски дописник швај-
царског журнала „Д'Женев“,
три дана касније, извешта-
ва своје читаоце:

„Колона српских зароб-
љеника пролази кроз град.
Пред жалосном поворком
жена, деце и старца чета
драгона... Све је испод 15
или изнад 60 година. То су
они које евакуишу. Матере
носе децу на леђима, а

оне старије узеле су за ру-
ке. Чаврљају у тишини. На
колима која вуку волови
леже они који су највише
изнемогли...“

Време смрти не касни

Аутобус граби даље.
Кроз чисту, тиху, зелену
Аустрију. Према Матхаузе-
ну и Ашаху, најмасовнијим
гробницама српских за-
робљеника и интернираца
за прве светске војне на
тлу, тада, моћне „црно-
-жуте“ монархије.

Има их, на жалост, сву-

да по земљи којој је, не-
кад, било мало 51 милион
поданика 14 националнос-
ти и пет вероисповести и
која је, територијално, би-
ла одмах иза Русије. Јер,
према неким истражива-
њима Црвеног крста, у
Аустрији се налазе 72
гробља српских и југосло-
венских страдалника из
рата 1914-1918. У њима

безмало 25 хиљада знаних
и, још више, незнатих, од
93 хиљаде дотераних.
Цифре још нису прецизно
утврђене.

Историја се, углавном,
бави бројкама. Хиљаду
људи више или мање, не
значи много у путовању
кроз време.

У аутобусу који граби
према северу петнаесторо

Одмор ратника: деведесетосмогодишњи Станимир Баралић у Линцу, после посете гробљима у Маутхаузену и Ашаху.

солунаца, сви закорачили у десето десетлеће. Међу њима и Софија Јањушевић, добровољна болничарка с Крфа. И деведесетосмогодишњи Станимир Баралић из села Рошца покрај Чачка, у овом малом строју један од двојице заставника. Ту је, усправан и лагана хода, и Милош Тошић, један од легендарних 1300 каплара.

У организацији Друштва за чување споменика и неговање традиција ослободилачких ратова Србије до 1918. и ЈАТ-Аир лифта. Ратници су први пут стигли на тло земље која је, надмоћно и надмено, одлучила да их избрише са карте света. Да се поклоне сенима оних који су пристали на такву мапу. Људи тада нису умирали само на Виду, Крфу, Зејтинлику у Бизерти. Време смрти није каснило ни на просторима Аустрије.

Књиге у црном повезу

Маутхаузен. Стравични логор нацистичке Немачке, још једног кандидата за промену мапе света. У свакој енциклопедији лако је наћи податак да је овде, на најмонструознији начин, за другог светског рата страдало око — опет та околишна бројка — 120 хиљада људи, од којих 13 хиљада Југословена. Мање је, међутим, знано да се овде умирало и за време првог рата.

У чистом, тихом, зеленом крајолику окаменили се пукови. На четири камене белега, ћирилицом, исписано „Овде у миру почи- ва 1149 српских војника из

рата 1914-18“. Десетак корачаја даље — 1666 војника, па онда 954, па — 1066. Ни то није све на овом пољу смрти.

Гробљем доминира велики споменик од белог мермера. И он с белегом: „Овде почива у пријатељству Италијана 1759, Срба 8000, Енглеза 3, Француза 2, Румуна 2, Пољака 7, Руса 7, Чехословака 5, Мађара 30, Аустријанаца 3, непознатих 7“.

Опело траје. Чини се да Станимир Баралић са заставом неће издржати. Леву руку стеже у песницу, побелела му. Тело се, једва приметно, лелуја. Средом, ту су млађи, придржавају га. Онда аустријска химна, па наша. Чика-Станимир једва стиже да ухвати ритам за речи „залуд прети понор пакла, залуд ватра грома“.

Мало је времена да се у капели пажљивије чита Књига утисака. Да се упамти да је Станислав Чучковић из Крагујевца прибележио: „Хвала вам, Син борца из I св. рата“. Да се дешифрује рукопис: „С поштовањем и дивљењем, Зорка Даниловић, носилац Споменице 1941.“ Ваља ићи даље. Много је овде гробља.

Ашах је, такође, близу Линца. На северу Аустрије. И поново бројке исклесане у камену. Срби и овде први — 5362 мртва. Свима се не зна име. Тридесетогодишња мештанка Хилдегард Авдоплер показује три књиге у црном кожном повезу. Остале јој од родитеља. Књиге мртвих. Под редним бројем 1 — до-

кле више с тим бројкама?! — Милан Живковић од оца Петка, умро у 7^h 23. новембра 1915. миокардија. Петар Сизов из Тболина је последњи у књизи — 4489.

Дрхтавим рукама ратници, солунци, нервозно окрећу пожутеле странице. Можда се овде уселио неко познат непознате судбине. Живи, међутим, немају више много времена.

Радивоје је побегао

Пут, даље, води у Нежидер, на обалу Дунава. Некадашњу мочвару српски заробљеници и интернирци претворили су у сопствени логор смрти. Сви су добили по даску и изградили варош. Са баракама, стражарницама и бодљикавом жицом.

Својевремено је свештеник Обрадовић забележио: „Ово беше логор најцрњи и најжалоснији, на челу са командантом потпуковником Швабом који беше тиранин и крволок“... Ту је било на стотине жена и матера. Врло много њих носаше на прсима и у утробама своја чеда. Све је било у најјаднијем стању. Босо, голо, гладно, и измучено. Ту се могло уверити колико све људи могу да претрпе с једне стране, а с друге колико људи могу да постану животиње и, штавише, да их претекну...“

Према сведочењу Душана Кривокапића, једног од заточеника, овде је дотерано 14500 људи, а заувек остало 9700. Памтим, дакле постојим.

Ана Волф броји осамдесет и осам лета. Аустријан-

ка. И већ седам десетлећа сваке недеље на гробље доноси цвеће. Двојице комшија — Јохан Етл (76) и Јозеф Сајц (74) — брину о околини. Да буде чиста, тиха, зелена.

Док солунци у ставу мирно одају пошту, митраљезац Богосав Ћирковић (93) из Горевнице код Чачка однекуд вади теглу и на споменик просипа земљу, моравску. За оне крај Мораве и све друге.

Полугласно, да не узнемири тишину, Бранко Радивојевић, пензионер из Београда, прича како је његов отац Радивоје, осамнаестогодишњак, успео да побегне из Нежидера, откуд није било шанси за бег. Убио је стражара и, под окриљем ноћи и с оскудним знањем немачког, успео да стигне у Београд...

У Фрауенкирхену, четвртом гробљу које су походили стари ратници, безброј белих безимених крстова. Обележен је само један, невешто исписан ћирилицом: „Овде почивају кости Србина из В. Лаоле пожаревачке. Живео 20

збила се у парку Белведера, летњиковца принца Еугена Савојског. Жамор мноштва белосветских језика, утихнуо је кад су се појавиле старине у опанцима, са гуњем, под шајкачама. Чини се да би без штапова поклекли под мноштвом одличја.

Зачас се око сваког солунца окупила маса радозналаца. Драгомир Панић, нагазио 94. јесен, шара ораховим штапом и, на чистом српском, објашњава како је то било на Колубари, кроз Албанију, на Кајмакчалану...

Док водич даље ређа податке о Белведеру, напомињући да је ту Краљевина Југославија потписала Тројни пакт, Предраг Секулић, носилац и Албанске и Споменице 1941, као за себе каже:

— Зар им је све ово мало било... Ево, свет се овде тиска у гомилама, диви се, ишчуђава... А на овим нашим гробљима по Аустрији, и не само њој, нигде никог. Не знам да ли неко обилази аустријска гробља код нас...

Уморне ратнике по по-

Наклон жртвама нацистичког логора у Маутхаузену: Предраг Секулић, носилац и Албанске и Споменице 1941.

година. Споменик подиже отац Ђорђе Илић“. Централно место припада обелиску подигнутом југословенским интернирцима страдалим у Фрауенкирхену од 1914-18“.

Јаблан није стигао

Последњи, четврти, дан солунци у Аустрији и обилазак „царствујушћеје Вијене“. Сцена која следи

вратку у земљу сачекала је вест да је њихов саборац Јаблан Петронијевић (92) опљачкан усред Чачка, спремајући се на пут у Аустрију. Преварант, млађи човек, однео му је 70 хиљада динара. Одликовања га нису занимала. Јаблан се истог дана вратио у село Качулић, празних цепова и — празна срца.

Петар Милатовић

**КАКО
ПРЕВАРИТИ
ОКО**

НЕБЕСКЕ ЖМУРКЕ

Бело-плаво-црвена ознака америчког ратног ваздухопловства била је веома уочљива, па је замењена сивом која је слабије видљива

Посебна снежна маска: на овој слици су два РАФ-ова „јагуара“ изнад планинског венца у Норвешкој. Један је у левом доњем углу, а где је други?

СЛИКАРСТВО У ВОЈНОМ ВАЗДУХОПЛОВСТВУ

ПОСТАЛО ЈЕ

**НЕЗАОБИЛАЗНА РАТНА
ИГРА. ВАЗДУШНЕ БИТКЕ СУ,
КАЖУ, КАО ПАРТИЈА ШАХА
– КО ЈЕ ДОБРО МАСКИРАН
ИМА КРАЉИЦУ ВИШЕ**

Камуфлажа борбених авиона дефинише се као „прикривање линије фигуре летелице у лету уз помоћ фарбања“. – Бојама, наравно. Кључне речи у дефиницији су

оне „у лету“. Јер, сакрити нешто на земљи није нимало једноставно и јевтино, а када је то нешто у ваздуху од таквог задатка почиње да боли глава.

Па ипак, захваљујући програму развоја „невидљивог авиона“ (Stealth Defence Program) резултати до којих су довела бројна научна истраживања су запањујући. Идеја пројекта изградње „невидљивог авиона“ (то је супертајни Ф-19 чија се макета недавно појавила у продавницама играчака и изазвала невидљиви скандал), на којем раде чланице НАТО-а, је да се направи летелица која ће бити неухватљива, пре свега, за радаре, а онда и за голо око. Уз приме-

ну најсавременијих оптичких уређаја, рачунара и бројних опитних летова пронађене су комбинације боја, које авион у извесним фазама лета чине једва уочљивим из ваздуха и, што је још занимљивије, људи са земље.

Скромне ознаке

Боје којима се фарба авион проистичу из његове намене. Није исто да ли се ради о ловцу пресретању, који највећи део свог „радног времена“ проводи високо на плавом небу или о јуришнику који пружа блиску подршку трупима на земљи летећи на пар метара изнад тла. Исто тако, другачије се

маскирају стратешки бомбардери од морнаричких авиона. Видљивост неког објекта, био он тенк, игла у пласти сена или авион, зависи од контраста између тог предмета и околне средине. Што је контраст мањи, односно боје средине и предмета сличније, ово друго је мање уочљивије у оном првом.

Главобоље настају јер се због великих брзина и маневарских способности околина у којој данашњи ратни авиони лете мењају сваке секунде. У једној је иза авиона тамна земља, а у другој светло небо. Због тога што авионе не можемо сваки час префарбавати, нарочито не у току лета, било как-

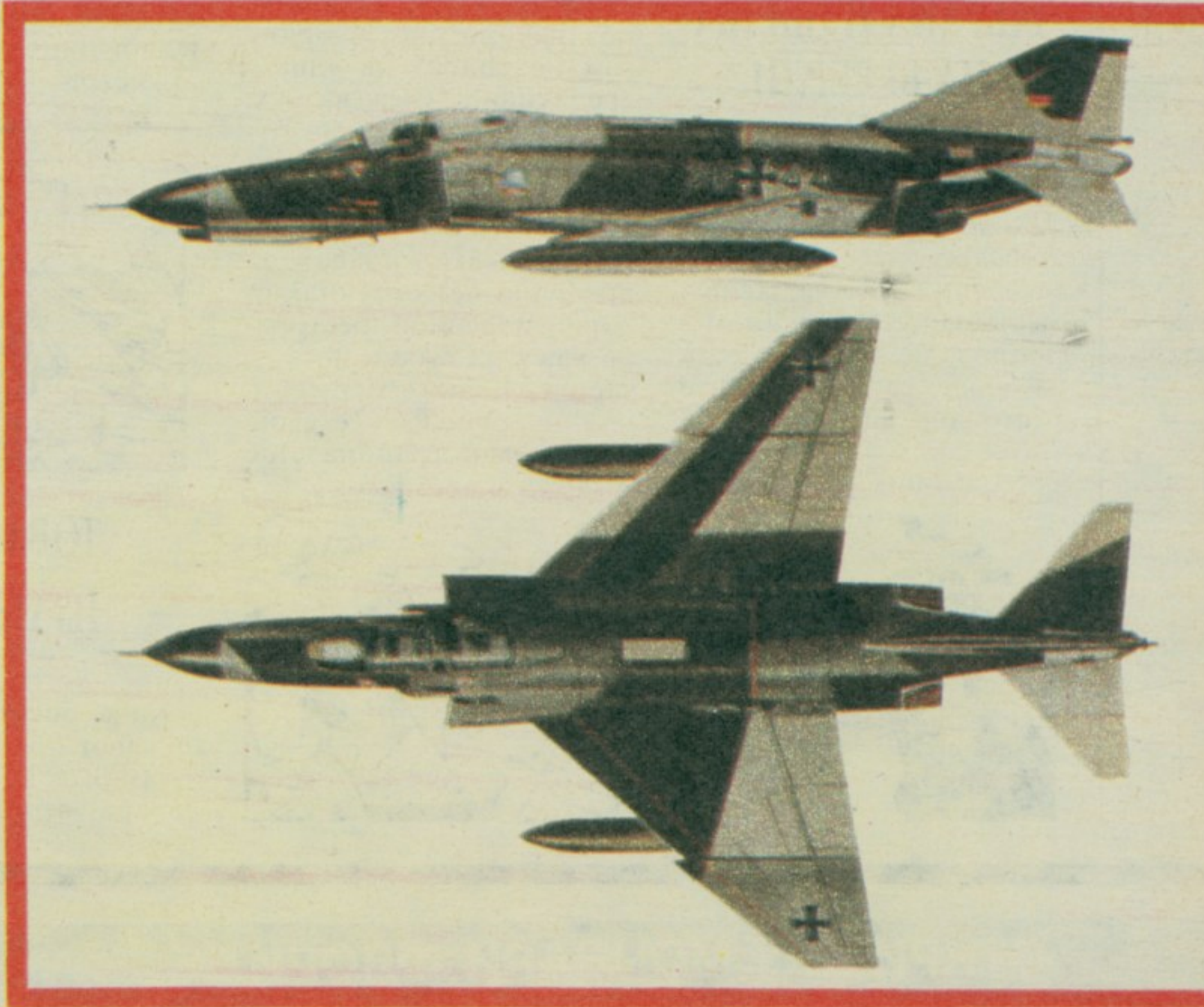
Четворка „фантома“: последњи сиво обојени F-4 с неупадљивим ознакама унео је праву пометњу међу посаде преостале три летелице. Разлика у светлосном контрасту је очигледна

F-15 „Орао“: овакав небеско плавосиви F-15 налази се у уметничкој колекцији америчког ратног ваздухопловства. Пажљивијем оку неће промаћи разлике у нијансама на горњем и доњем делу трупa, крилима и репу којима се постиже ефекат „светлосног баланса“

Кит Ферис: Човек који је камуфлажу авиона претворио у уметност

Политичка камуфлажа: овакву шему маскирања примењивали су и Хитлерови стручњаци за камуфлажу на „месершмитима“

ва камуфлажа авиона заправо је компромисно решење. Савршено, дакле, не постоји!

Занимљиво је да се, поред нијански којима је обојен авион, строго мора да води рачуна још и о углачаности површине летелице и ознакама на њој. Уколико су труп и крила угланци долази до одбијања светлости која поништава све ефекте маскирања и одаје положај авиона. Зато се авиони фарбају мат камуфлажним бојама које слабо одбијају сунчеве зраке.

Означавање војних авиона утврђено је још давне 1907. године Хашком конвенцијом. Важеће националне ознаке борбених авиона у већини случајева базирају на заставама и грбовима земаља власника. Познато је да су и заставе и грбови прилично шарене ствари које издалека падају у очи, без обзира да ли се налазе испред конгресног центра или су отиснути на труп авиона. Ову невољу први је решио Кит Ферис, сликар-летач који је већ 15 година запослен као ликовни уметник у америчком ратном ваздухопловству. Његов посао је да лети и посматра авионе у ваздуху тражећи најбоље нијансе којима би их могао маскирати. Током тих сеанси запазио је да су добро позната бела звезда у пла-

вом кругу и плаво-бело-црвене штрафе са стране врло незгодне и уочљиве ознаке за америчке борбене авионе свих врста. Како је он најбољи међу ретким светским стручњацима за та питања, његово решење оберучке је прихваћено. Задржан је исти облик ознака, али се уместо с три исцртавају само једном бојом: тамносивом.

Оптичка варка

Уопште, данас је опште прихваћено схватање да се ознаке на војним авионима учине што мање упадљивим, што значи да би их требало исписивати једном од пастелних тамнијих боја и правити што мање. У случају сукоба националне ознаке на авионима своде се на најмању могућу меру или се чак потпуно елиминишу. Ова друга варијанта је добра уколико имате ваздушну надмоћ или ефикасан IFF (Identification friend of foe) систем за распознавање пријатељских или непријатељских циљева. Шта значи лоша идентификација мете најбоље показује недавно погрешно ракетирање америчке фрегате „Старк“ од стране „пријатељских“ ирачких ловаца када је погинуло 37 америчких морнара.

Током првог светског рата, ка-

да су двокрилци летели са зелених ливада, америчко ратно ваздухопловство фарбало их је у зелену или мрку боју. У другом светском, корејском и на почетку вијетнамског рата главнина америчких авиона била је једноставно не-офарбана: сијали су им се алуминијумски трупови и крила.

Американци су 30. априла 1967. године у Вијетнаму за један једини дан, изгубили чак 3 авиона што је био знак за узбуну. Све анализе ваздушних борби у југоисточној Азији говориле су да су амерички пилоти своје противнике најчешће прво видели и да су их после идентификације нападали на граници видљивости до 6 километара. Исто тако су поступали и вијетнамски летачи у малим и тешко уочљивим МиГ-овима. Због тога је у америчкој бази Мирамар основана посебна пилотска школа за увежбавање блиске ваздушне борбе. Тако је створен „Топ Ган“ овековечен у истоименом филму. Осим тога, почело је опште фарбање америчких авиона како би и они били што мање уочљиви за противничке пилоте.

Нисколетећи јуришници добили су зелено-мрке пеге, а на ловцима пресретачима био је примењен штос из другог светског рата

када су Немци своје ловце „месершмите“ офарбали у сивоплаву нијансу што је изазвало запрепашћујуће и трагичне ефекте за савезничке пилоте. И тако, захваљујући великој ваздушној надмоћи, „Топ Гану“ и маскирању ускоро се однос оборених авиона попео чак на 1:13 (бољи је онај који има мање) у корист Американца, што их није спречило да изгубе рат, али је практично доказано да сакривање авиона по небу доноси и те какве користи.

Од тада се сликање на авионима подиже на ниво праве уметности. Почетком седамдесетих појављује се поменути сликар-пилот Кит Ферис који је учествовао и у креирању боје за прву серију ловаца F-15 „Eagle“ („Орао“). Он је током дугих експерименталних летова исправно приметио да постоје више и мање осветљени (осунчани) делови авиона. Предложио је да се на светлије површине нанесе тамнија боја и обрнуто. Уношењем две нијансе сликар – пилот је постигао тзв. „светлосни баланс“ који неутралише сенке на авиону и чини његову силуету контрастно ујединаченом чиме је смањена видљивост апарата.

Александар Павић

(Крај у идућем броју)

ЗАБРАНА ПУШЕЊА НА БЕВЕРЛИ ХИЛСУ

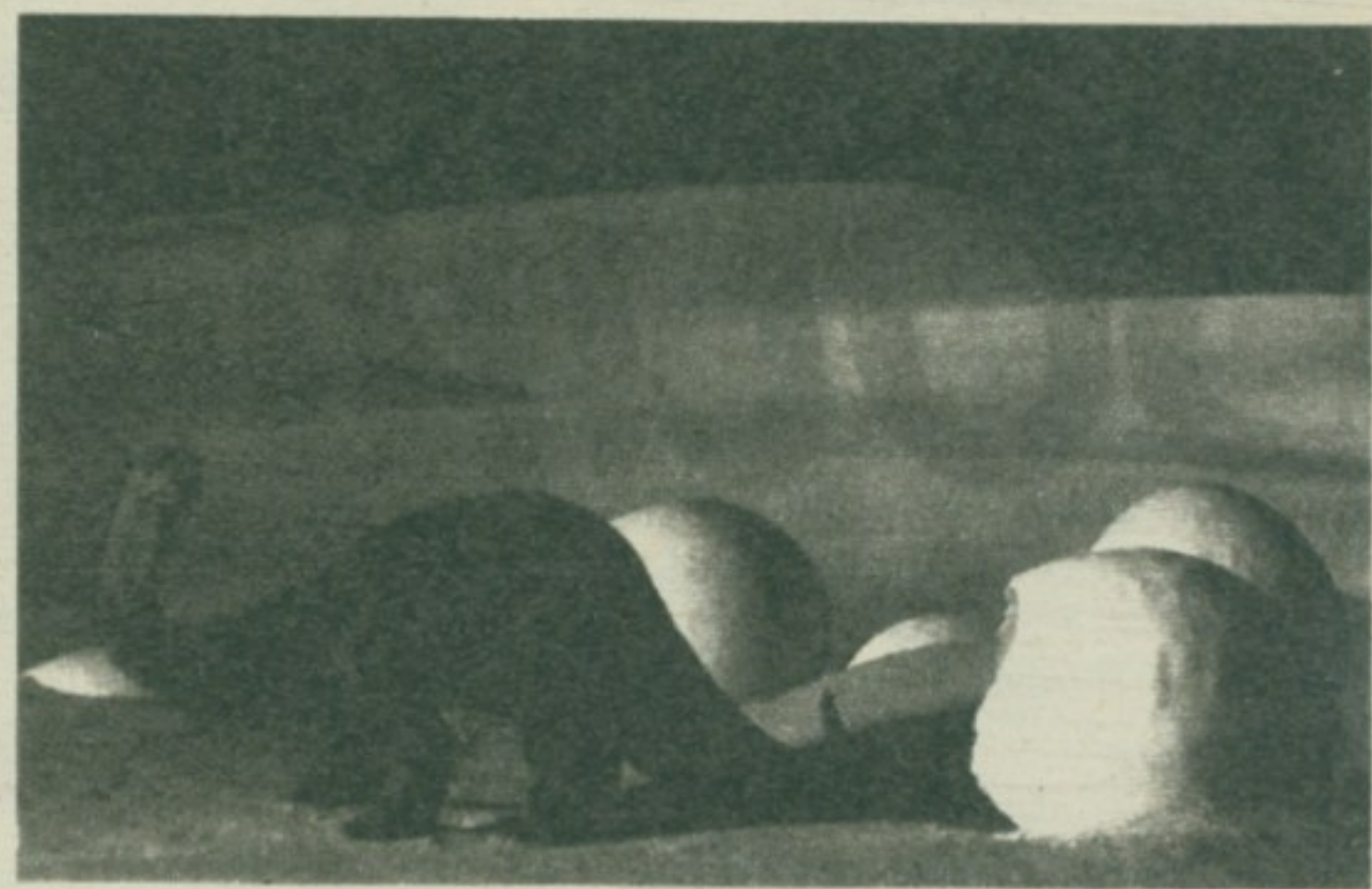
У Беверли Хилсу, у Лос Анђелесу, заведена је забрана пушења на јавним местима, укључујући малопродајне радње, места за јавне састанке и све ресторани, изузев кафеа где се гости послужују напољу и оних у хотелима.

Непушачи су, наравно, поздравили ову забрану као могућност да удишу „релативно“ свеж ваздух. Али, они навикли на дуван и већина ресторатера изјављују да је казна неуставна. Пушачи који наруше нови закон плаћају за прекршај пет стотина долара. Власници ресторана кажу да губе и до 40% зараде, а многе муштерије – пушачи износе своје оброке ван граница Лос Анђелеса.

ДИНОСАУРУСОВА ЈАЈА ИЗ РАЈА

У Колораду, САД, откривена су јаја диносауруса стара 145 милиона година. То су за сада најстарија откривена јаја ових животиња. Старост им је са поузданошћу одређена захваљујући проучавању геолошких слојева у којима су нађена. Та јаја дуга су 21,5 а пречник им је 9 центиметара. Ово откриће, као и откриће једног диносауруса дугог 23 метра, почетком овог

века, указује на то да је ради у давна времена била пустињска област у Коло-ла прави рај за рептиле.

ЛОВАЦ НА ДИЈАМАНТЕ

Када бисте копајући у прљавој прашини нашли дијамант вредан 50.000 долара вероватно бисте

учинили исто што и осамдесетогодишњи Реј Скал, који је због тога напустио свој дом и кренуо да по свету тражи светлуну срећу. У међувремену нашао је сто педесет, како их он назива, беба дијаманата, сваки вредан неколико стотина долара, али

овај последњи, највреднији од свих, исплатио му је десетогодишњи труд. Ипак, он не престаје са тражењем, јер како каже, убеђен је да у прашини леже милиони долара у дијамантима. А пошто ће их кад-тад неко наћи, најбоље је да то буде он сам.

Илустровао: Зоран Петковић – Петко

ОТКРИЋЕ У МОЧВАРИ ФЛОРИДЕ

ОЧУВАН МОЗАК – ИЗ КАМЕНОГ ДОБА

За једног палеонтолога, али и за сав научни свет, право је изненађење кад се нађе људска лобања стара осам хиљада година. Замислите какво изненађење је доживела група стручњака из Флориде, на челу са Гленом Дораном, професором антропологије Државног универзитета, кад је истовремено открила да је, после толиких миленијума, мождамо ткиво лобање готово недирнуто...!

Прича почиње у лето 1982. кад су, у току радова на изградњи једне саобраћајнице, радници ископали гомилу људских костију. Из Титасвила, где се то догодило, неко је телефонирао људима с факултета и ови су се одмах окупиле на лицу места. Траса пута је измењена и читав простор, иначе прилично мочваран, одмах је ограђен. Затим су проучени сви историјски подаци везани за ову об-

ласт и у августу 1984. почела су права ископавања. Од тада до данас откривено је на овом месту око осамдесет људских скелета и – лобања о којој је реч. Закључено је да се ради о гробљу старом више од осам хиљада година.

Откуд вода? Да ли је ње ту одувек било?

– Обичај је био да се управо у блату начини удубљење и да се у њега положи тело покојника – објаснио је Доран. – Да се не би догодило да тело исплива на површину, причвршћивали су га дугачким кочевима које су побадали кроз одећу умрлог. Овакав начин сахрањивања спречавао је додир с кисеоником и онемогућавао процес распадања. Мозак је био као у запечаћеној кутији без ваздуха...

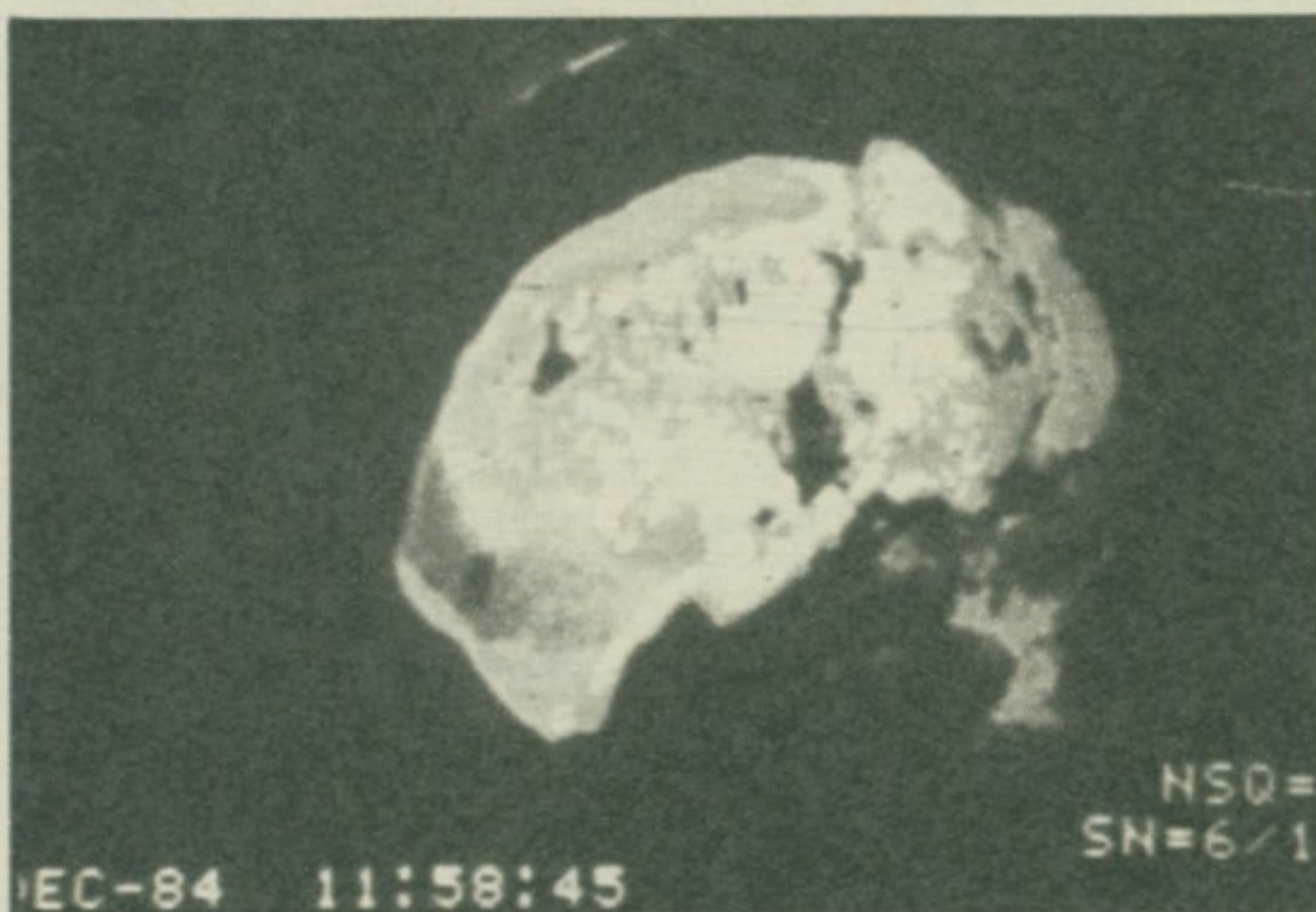
Овај случај се, ипак, сматра изузетком јер је утврђено да је, између осталог, баруштина око Титас-

вила препуна различитих минерала који су, упркос влази, током свих ових векова спречавали већа оштећења ткива. Кажу да је значајну улогу имао и коефицијент киселости блата, такозвани „РН фактор“. А он је у каљузи код Титасвила испод неутралне тачке, што значи да се на одговарајућој скали креће око седмице.

Пронађени остаци припадају једном номадском племену које је насељавало Флориду, а период из кога потичу одговара европском неолиту, односно млађем каменом добу.

Биохемичарима и микробиолозима тек предстоји огроман посао. Они ће нам помоћи, не само да сазнамо више о биолошкој структури и о животу тих старих народа, већ и да добијемо одговоре на многа питања антропологије и савремене генетике.

Д. В.

Ултразвучни снимак мозга

6 АЛЕ И БАУЦИ

из балканске митологије:

СКРОМАН ПРЕГЛЕД НЕКИХ ЧУДНОВАТИХ
БИЋА И ПОКУШАЈ РЕКОНСТРУКЦИЈЕ
ЊИХОВОГ ИЗГЛЕДА НА ОСНОВУ
ПИСАНИХ ДОКУМЕНАТА И ШТУРИХ
ИЗЈАВА МАЛОБРОЈНИХ ОЧЕВИДАЦА

Једна од ретких
фотографија
балканског патуљка.
Снимак је направио
један аматер
на
Јастрепцу,
у близини Рибарске
Бање

ПАТУЉЦИ

**Раније смо већ рекли да неких
вилинских бића на Балкану не-
ма. Осим вилењака још један
велики народ, који настањује
већи део земаљске кугле, на
Балкану је готово ишчезао. Ра-
ди се о ПАТУЉЦИМА**

ВЕЛИКА СЕОБА С ЈУГА

О патуљцима је много писано, поготово однедавно, тако да су већ и највећи скептици под притиском необоривих доказа престали да сумњају у њихово постојање. Било би сувишно, поред све постојеће археолошке, етнолошке, историјске и антрополошке (заправо гномолошке) објављене литературе, говорити уопштено о патуљцима. На овом месту требало би, међутим, размотрити неколико питања: 1. Да ли су патуљци икада по-

стојали на подручју Балкана? 2. Ако јесу (а јесу, но не залећимо се) зашто и како су нестали? 3. Да ли је од њих нешто остало на Балкану?

Изгледа да је најлакше дати одговор на прво питање. Ако се проучавају легенде и историјска документација (архивска грађа, родословља) гнома централне и северне Европе лако ће се наћи подаци о постојању великог „јужног краљевства гнома“ које се налазило на Балкану. У извесном

броју докумената помињу се и избеглице са југа, поморски гноми и „велико зло јужних гнома“. Други подаци речито сведоче о некадашњим везама северњачких гнома са Балканом. Многи гномски кухињски рецепти очигледно потичу са Балкана (гномска гибаница), а патуљци на северу још радо користе неке медитеранске зачине при справљању својих јела. Народне игре и ношње гнома (нарочито женска) такође упућују на несумњиве балканске утицаје.

Ако би се на основу архивске грађе реконструисала историја „јужног краљевства“ дошло би се до закључка да се оно у једном тренутку распало на врло необичан начин. Збирка рукописа под називом „Записи из најстаријих времена“ садрже документа која се непосредно тичу наше теме. Забележени су издаци које је краљ рајнских гнома одобрио као помоћ „избеглицама с југа“. Спомиње се обезбеђивање хране, смештаја и одеће и, што је доста значајно, лековитог биља за „браћу с југа“. Још занимљивија је збирка прописа с Литланда којом се уређују односи између „гнома што пред злом побегоше с југа“ и „северних гнома са избеглицама“, „кроз три колена“ док не буде сигурно да су безбедни од неког мистериозног зла које су ови изгледа са собом донели с југа. О каквом се злу радило тешко се може наслутити из до-

ступних података. Историјски извори загонетно ћуте, сигурно не без разлога. Као да су се гноми бојали да би самим спомињањем тог ужаса могли навући на себе проклетство.

Спас у варцохлуку

У Centralgnomskaarhivu у Стокхолму чува се спис који можда може да баци нешто више светлости на тајанствено зло које је снашло јужне патуљке (Australognomus Balcenicus). Документ је каснији препис једног раног пописа лековитог биља са упутствима за њихово коришћење. Спомиње се између осталог „моћна биљка Varcöuhlök (варцохлук)“. У спису се изричито каже: Varcöuhlök me säthalmen gnomedna ok fliketorgé skabess gilzvitte nörfindel te varcöuhlök gnomedna reskalte me tiskabutz. У слободном преводу: „Варцохлук донесе са собом гноми с југа бежећи на север, јер их спасе од великог зла.“ Наводи се даље да би варцохлук требало јести у великим количинама, носити га испод капе или око врата и њиме мазати врата и прозоре јер ће на тај начин најбоље чувати од зла. Наводи се затим како је варцохлук једини могао да спасе гноме од зла и како без њега ни они малобројни не би успели да се спасу. На основу кратког описа варцохлука може се с приличном сигурношћу утврдити да је то заправо врста белог лука, који је и данас оп-

штеприхваћено средство за заштиту од свакаког зла. Овај податак већ наводи на неке сумње, но пре анализе археолошких података преурањено је било шта закључивати.

Нешто више светлости (на тако мрачан проблем) бацила су новија археолошка истраживања. Протеклих деценија на централном и западном Балкану откривен је већи број локалитета са остацима културе гнома (у археолошкој периодизацији Гнома I и II). Најбоље су испитани гномско насеље код Травника, рударска окна у Сребреници и Бору и гномска некропола у близини Ужичке Пожеге.

Насеље код Травника је близу села Глуха Буковица, покрај реке Биле. Ископавање које је вршила екипа из Сарајева, дало је мноштво података о култури гнома и њиховом начину живота пре „великог зла“. Куће су биле полудемуничког типа, с великом кухињом и земљаним огњиштем. Осим кухиње имале су још две до три мање просторије. Зидови у надземном делу били су од лепа, а подови од набијене земље. Највећа откривена просторија била је 1,5 m x 2 m. Насеље је било такозваног разбацаног типа, али са добром осмишљеним подземним комуникацијама. Нађено је доста керамике изразито fine фактуре, са урезаним геометријским украсима инкрустираним белом бојом. Било је и нешто металног оруђа врло малих димензија.

Пажњу су привукли украси за одећу од сребра израђено веште израде. О изненадном напуштању насеља сведоче оставе пуне металних предмета и сребрног накита, очигледно закопаних на брзину, по које се њихови власници никада нису вратили. Насеље је уништено у великом пожару што показују бројни фрагменти испеченог кућног лепа.

Само најснажнији су преживели

Рударска окна у Сребреници и Бору пружају

гномско гробље близу Ужичке Пожеге. Ово истраживање је покривено велом мистерије. У Ужицу и Пожеги о томе се нерадо говори, а ископани материјал и документација наводно су затурени и негде у депонијама музеја у Ужицу. Ипак, прикупили смо неке податке који, бар делимично, осветљавају страшну тајну која прекрива нестанак балканских патуљака. Истраживање је открило три врсте гробова. Први су, стратиграфски гледано најстарији (фаза Гно-

скелета. Већина скелета имала је уништен грудни кош, а палеогномопатолошким анализама потврђена је претпоставка да су покојници скончали насилном смрћу. Анализе су показале и да је већина била чврсто везана, чиме се може објаснити необичан положај тела. На већини гробова, од прилично тешких каменних блокова, виде се трагови накладног, насилног отварања. Један издвојени гроб, открио је мало више података о овом необичном ритуалу сахрањива-

дочи и последњи, најмлађи хоризонт гробова, заправо колективна ломача, очигледно последња одбрана пре великог бекства. Није тешко разумети, у светлости ових података, опрез и страх северњачких гнома, према њиховим рођацима из некада моћног и богатог „јужног гномског краљевства“.

Није нам намера да овде детаљно објашњавамо како се и одакле појавио вампиризам на Балкану. Према досадашњем стању истраживања вампи-

ужаса иселили. Можда су у науку забуну унели неки потомци заосталих вилењака, који су били касније заражени вампиризмом. Њихових потомака и данас има на Балкану и они чине посебну групу бића. Патуљци су се неколико векова борили против вампира и већина данас познатих метода за одбрану од те болести њихово је дело. Ипак, морали су побећи, а вампири-патуљци носиоци заразе, као и заражене животиње (шишмиши, вукови, комарци, итд.) из непознатих разлога нису их следили. Као да им се нешто нарочито допало у балканским горама. Много касније, вампиризам је захватио и људе и они су му постали посебно подложни, али о томе другом приликом.

Овим смо делимично одговорили на прва два питања, да ли је код нас било патуљака и како су нестали. Остаје још треће питање: да ли се неко, упркос страшној епидемији и сеоби задржао у старој постојбини.

Имамо разлога да верујемо да су у нашим крајевима остали потомци вилењака и патуљака који су били заражени вампиризмом. Неким, за сада необјашњеним генетским процесом потомци патуљака вампира и вампира вилењака генерацијама су имали све мање вампирских особина. Као да је дошло до неког чишћења хромозома, а вероватно је и да су стекли извесан природни имунитет па их зараза више није нападала. Свакако, они никада више нису могли да постану ни вилењаци ни патуљци већ нека чудна бића, ни тамо ни овамо, ни зли ни добри, и зли и добри, већ која би природа (вампирска или гномско-вилењачка) у њима преовладала. Нека од ових бића касније су се мешала с другим демонима и народима Балкана па су из таквих веза створени чудни примерци каквих има још увек у нашим шумама, пећинама, амбарима, подрумима и на таванима. У ту групу спадају таласони, услужни духови, мањак, машић, мацмолић, тинтилини, шкрат и многи други знани и незнани. Ако се довољно стрпљиво и неприметно чека у подруму може се неко од тих створења видети како замисљено и зачуђено размисља о свом пореклу и страшним тајнама далеке прошлости из које повремено извирују грабежљиве руке и оштри зуби његових предака и узнемирују га, као и нас, понекад.

А. Пераграм

Илустровао Релја Пенезић

доста података о рударству патуљака и њиховој познатој металуршкој вештини. Окно у Сребреници није истражено до краја пошто је веома тесно и дубоко. Оно у Бору уништено је делимично каснијим укупима. На оба налазишта нађени су мали пијуши, бургије, остаци колица, лампе, а у Сребреници и расути комади сребрне руде. Геолози се слажу да су гноми следили врло богату жицу. Резултати са ових ископавања још нису објављени, али су неки предмети изложени у Музеју рударства и металургије у Бору.

Најзанимљивије је ипак

ми I), са покојницима сахрањеним у благо згрченом ставу, са богатим прилозима, филибарским перлама и сребрним накитом. Оружја нема али се у мушким гробовима понекад могу наћи металне алатке. Остеолошке анализе су показале да су највиши патуљци били између 25 и 30 центиметара, а да им је просечна старост била између 300 и 400 година. Други, нешто млађи слој гробова није садржавао никакве прилоге. Покојници су били у веома згрченом, неприродном ставу, а у гробовима је налажено нешто бронзаних ексера од којих су неки пробијали кости

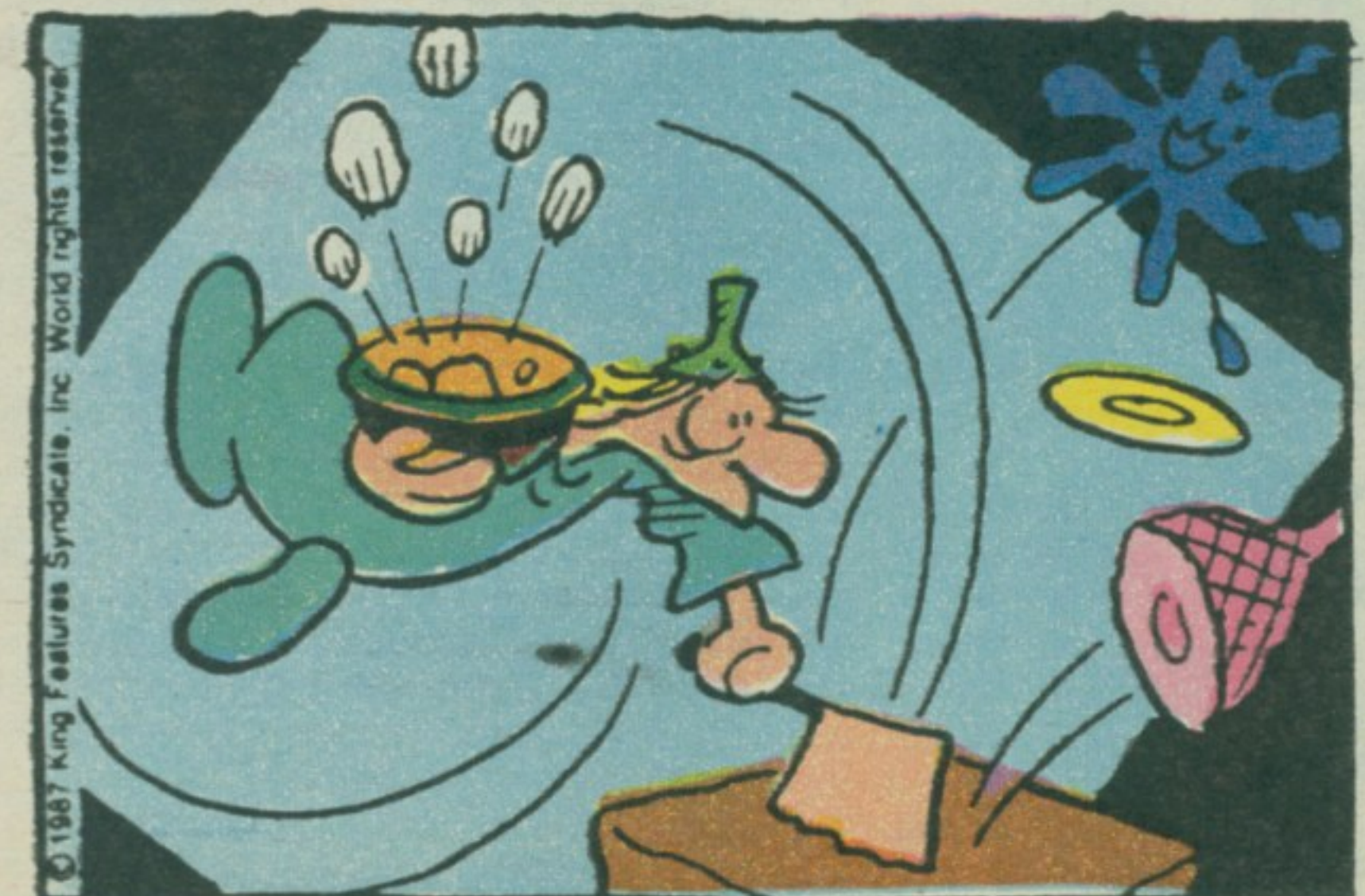
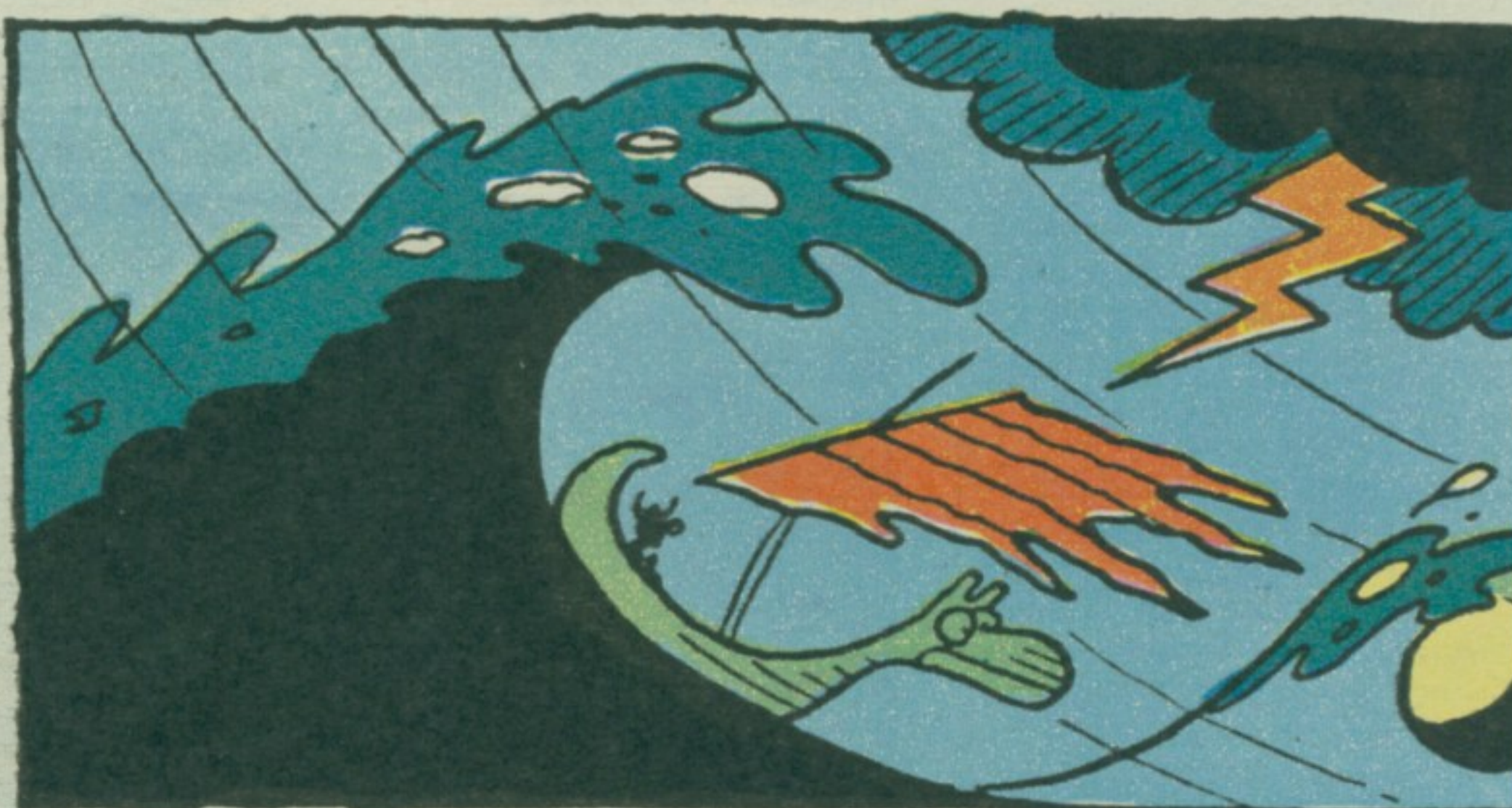
вања. У гробу су нађени остаци масивног дрвеног коца који је пробијао мртваца. Анализе осталих гробова, извршене накнадно, откриле су и у њима трагове колаца којим су пробијани покојници. Сви подаци су се постепено уобличили у страшну истину: гноме је на Балкану утаманио вампиризам. Када нису више могли да се боре против ужасне епидемије која је харала Балканом и када су и глогов колац, и везивање и ексери, па чак и варцохлук постали неефикасни преживели здрави гноми су, спаљујући све за собом, побегли на север. О томе речито све-

ризам се доводи у везу са генетским променама које су настале услед радијације изазване неким метеоритом у североисточној Азији. Вампиризам се онда, као вирусна инфекција, преношен крвљу, сродан по много чему беснилу, ширио преко Сибира ка Европи. Једно време био је концентрисан у Добруди, а онда се преко Карпата и Трансилваније спустио на Балкан.

Поједини научници претпостављају да је вампиризам одговоран и за нестанак вилењака са Балкана, али је вероватније да су се они већ пре појаве овог сибирског

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

Шта се све догађало после смрти

СТАРИЈА СЕСТРА СНА

Некада су умрле више пута осуђивали на смрт. Обешене поново вешали. Још у 14. веку лешеве су се појављивали у судници као тужиоци или оптужени. У Енглеској, све до прошлог века, презадужене покојнике нико није смео да сахрани док не врате дуг. Понекад су их уместо у гроб бацали у затвор

Тек у другој половини прошлог века, после дугих и мучних расправа пред судом, у Европи су се појавили први крематоријуми. У почетку је чак и полиција морала да их штити од напада фанатичних верника. Од 1900. надаље кремације су све чешће, већ и зато што на гробљима милионских градова напросто више нема места.

„Алах узима душе мртвих к себи“, каже се у 39. сури (поглављу) Корана, „али и живим људима, док спавају, он одводи душе, па задржава оне којима је суђено да умру, а оне чији час још није кућноу враћа на земљу“. Такво веровање у смрт као „старију сестру сна“ представља другу, утешнију страну веровања у вампире који беже из гроба. Оно је било раширено у свим земљама и у разним епохама, јер је људима још у најдавнија времена пала у очи сличност између умрлог и уснулог.

Зато се већ у неандерталским гробовима може наћи да је покојник положен на „кревет“ од камена, или му је бар глава наслоњена на јастуче од шљунка. У пећини Шанидар, у данашњем Ираку, људи су сахрањивани још пре 60.000 година, али ни онда то није било пуко закопавање леша, него свечани погреб. Закључујемо то по остацима полена од четири разне врсте цвећа, које је покојнику било остављено крај узглавља. У гробовима се могу наћи и многобројне друге ствари: накит, оружје, камене алатке, посуђе, украси, одећа.

Непосредно из оваквих примитивних веровања развила се и најчувенија гробљанска архитектура свих времена – она у старом Египту. У најранија времена Египћани су спуштали покојнике у обичну правоугаону јаму, у „чућењем“ положају, увијеног у кожу или асуру. У доба првих династија, гробове су почели изнутра да облажу дрветом или циглама. Већ од тог тренутка, гроб више није обична рупа у земљи, него покојникова „кућа“ за живот после смрти.

Ускоро су они богатији почели да зидају неку врсту кућице с равним кровом, такозвану местабу, из које се вертикалним или косим ходником силазило у подземне просторије. Те просторије временом су постале „двособне“: у већој комори лежао је мртавац, у мањој су смештане његове личне ствари „за употребу“ на оном свету. Великаши – да се о фа-

Приписујући умрлима разне врсте тајанствених моћи, наши сујеверни преци нису само жалили за њима, него су их се подоста и плашили. Нико, изгледа, није био сасвим сигуран да ће једном сахрањени мртавац остати тамо где је покопан. Тиме се могу објаснити тешке камене плоче, масивни саркофази, или мртвачки покрови у које је покојник био „упакован“ од главе до пете.

„Бочно чучање“ познато је сваком археологу. У разним деловима Европе и Азије, када се ископа гроб из каменог или раног бронзаног доба, наиђе се на костур који лежи згрчен на боку, с рукама и ногама мање или више привученим уз тело. Обично мушкарци леже на десном боку, а жене на левом, мада има и изузетака.

Сматра се да су таквим начином сахрањивања људи подржавали положај још нерођеног детета у мајчиној утроби. Постоји, међутим, и друго, вероватније објашњење. Леш је постављен у тај неудобни положај да не би могао да устане и изађе из гроба. Понегде су нађени остаци ужади који указују на то да је покојник имао везане ноге и руке.

Други, потпуно сигуран начин да се избегну непријатна изненађења био је да се мртавац спали. Понегде су га стављали на ломачу и распаљивали ватру све док не остане само ситан пепео, који је потом стављан у урне, као што се и данас чини у крематоријумима. Другде су се задовољавали тиме да ватру запале у самом гробу, што је доводило до делимичног изгарања. Данас археолози на таквим местима налазе мешавину пепела нагорелих костију.

Гробље аустралијских домородаца с лешевима положеним на грање

Овај гроб аустријске надвојвоткиње Марије Кристине у Августинској цркви у Бечу, дело познатог вајара Антонија Канове, користио се мотивом пирамиде

У понеким културама спаљивани су само лешеве преступника и криминалаца, док су честити људи сахрањивани. Било је и супротних обичаја, пре свега због веровања да се душа спаљеног покојника заједно с димом уздиже у небо. Тако је у Риму, од краја републике па до петог века наше ере, кремирање било дозвољено само племићима – патрицијима. Понекад су се обичаји мењали од генерације до генерације. Филип Македонски, на пример, био је спаљен и његов пепео је стављен у ковчежић од скупогеног камена. Напротив, леш његовог сина Александра Великог сачуван је и балзамован по египатском обреду.

Кревет од камена

Најразличитији разлози могли су навести људе да се одлуче за спаљивање својих мртвих. Понекад је то била хигијенска мера у случају великих зараза, нарочито у топлим крајевима. Неки су спаљивали погинуле у бици, из страха да би у противном непријатељи могли да нађу лешеве, ископају их и оскрнавe на разне начине. Понеки номади спаљивали су драгог покојника да би могли, у урни, да га носе са собом, као део пртљага.

Хришћанска црква дуго је забрањивала кремирање, пре свега зато што по хришћанском веровању сви покојници треба, на дан Страшног суда, да васкрсну не само духовно него и телесно. Да ће кости у сандуку некако да се саставе и поново се обложе месом и кожом – то се, уз подоста маште, некако и може замислити. Али како да „устане из гроба“ онај који је претходно претворен у шачицу пепела?

Један 90-годишњи ветеран из првог светског рата снимљен на војничком гробљу Сен Кантен у Француској

раонима и не говори – правили су себи „станове“ о каквима и данас многи живи људи могу само да сањају. Било је ту намештаја, скупоцених украса, зидови подземних просторија украшавани су сликама и киповима власника и његових слугу. Број соба се све више повећавао, па су неки подземни станови имали чак и – WC. Горе, на површини земље, мастаба је постајала све већа и раскошнија, док се није претворила у циновске пирамиде каквима се и данас диве туристи близу Каира.

Све ово, наравно, важило је само за богаташе. У исто време док је фараону Кеопсу сто хиљада робова градило 145 метара високу пирамиду, његови сиромашни поданици и даље су сахрањивани на исти начин као у преисторијско доба: увијани у асиду спуштани су у јаму и затрпани земљом.

Што даље од баксузног места

Сахрањивање и спаљивање нису једине две могућности „смештаја“ мртваца, бар кад је реч о слабије насељеним областима. Припадници племена Мои у Индокини доскора су своје мртве остављали по две године на дрвету, у отвореном ковчегу, после чега би купили кости и закопали их. Аустралијски домороци сушили су лешеве на сунцу или на ватри, или су их загладили у мравињак док од њих не остане само го костур. Следбеници Заратустрине религије у Персији и Инди-

ји сматрали су да и земља, и ватра, и вода сметају души да се ослободи тела. Стога су своје мртве остављали на високом „кулама ћутања“, да их тамо поједу птице грабљивице.

На Соломонским острвима и на Новој Гвинеји, сличну дужност обављале су рибе. Покојнике су ту стављали у море, у плитку воду, причвршћујући их за дно тешким камењем. И међу поморцима, још недавно, правило је било да се они који премину током путовања уз свечани обред „предају таласима“.

Међу Викинзима владао је обичај да се умрли поглавари спаљују заједно са својим бродом. Покојника би обукли у најсвечаније одело и поставили га на златом извезен лежај, на броду који је за ту прилику извучен на обалу. Крај њега су стављали његова омиљена јела и пића, његово оружје и остале личне ствари. Потом су на брод доносили заклане коње, волове, живину, једног пса, а према неким језивим сведочанствима убили би и једну девојку, да поглавица не буде усамљен на оном свету. Најзад би све то запалили. Пепео би скупили на једну гомилу, покрили је земљом, а на врху тако добијеног брежуљка засадили би високу брезу на којој би урезали поглавичино име.

Као што се види и из досадашњих примера, начини сахрањивања у једној истој земљи могу се разликовати у зависности од покојниковог пола, старости, друштвеног положаја и много чега другог. Хероји су одувек сахрањивани с

посебним почастима. Обрнуто, има увек и таквих за које се сматра да нису достојни уобичајеног погребља. Ту спадају самоубице, преступници, болесници од заразних болести, жене преминуле током трудноће и други.

Још у прошлом столећу, у многим европским земљама, некрштена деца сахрањивана су у посебном углу гробља. У Швајцарској су их закопавали у подрум, у Ирској на раскршћу путева, у Немачкој испод стреха, да би на њихов гроб падала киша, јер се то сматрало као нека врста „замене“ за крштење. У Индонезији су мртворођену децу бацали у шуму, у Пенџабу у реку, а афричко племе Арубо стављало их је у шупља стабла. Бушмани и Хотентоти сахрањују само млађе покојнике, а оне старе остављају на пустом месту да их поједу животиње. Источноафричко племе Тидинга, напротив, сахрањује старе у јазбинама мравоједа (шта ова животиња мисли о том обичају, можемо само да наслућујемо), а ако умре неко млађи, остављају га тамо где га је смрт затекла и сви се селе што даље од тог „баксузног“ места.

У многим културама начин сахране није исти за жене и мушкарце. Меланезијско племе Малекула има гробља само за мушкарце, док жене и децу закопава у шуми. Индијанци Имурана у Перуу спаљују покојнике мушког рода, а жене сахрањују јер се спаљивање сматра почашћу које оне нису достојне.

Социјалне разлике посебно долазе до изражаја у поступцима за очување леша после смрти. Стручњаци овде разликују технике – мумифицирање и балзамовање. Оно прво се служи природним методама, када се леш суши на врућем песку, смрзава у леду или оставља у мочвари, богатој киселинама, да се „уштави“. Балзамовање, напротив, подразумева вађење унутрашњих органа и употребу соли или разних хемикалија.

Код старих Инка у Перуу мумифицирање је било дозвољено само краљевској породици, првосвештеницима и великашима. За разлику од египатских, ове мумије нису биле опружене него су биле у седећем ставу. Тако су у храму Сунца, у тадашњој престоници Куско, преминули чланови краљевске породице седели на златним столицама, мушкарци с десне а жене с леве стране, сви с погнутим главама као да размишљају. Према мумији самог краља Инке су се понашале као према живом човеку, па су крај престола увек стајале две робинје с лепезама, задужене да с краљевог лица терају муве.

Неукусна имитација живота

Египћани су технику балзамовања развили вероватно онда кад су с плитких гробова прешли на дубоке подземне коморе. У врућем пустињском песку лешеве би се брзо осушили, али у влажном подземљу постојала је опасност од труљења. О њиховој техници балзамовања исцрпне податке оставио нам је најславнији грчки историчар, Херодот.

„Постоје људи који се тиме баве као занатом“, пише он. „Кад рођаци донесу тело умрлог, мајстор им покаже три дрвена, шарено обојена кипа као узорке за три начина балзамовања. Један је скуп, други јефтинији, трећи сасвим јевтин. Пошто се договоре о цени, мајстор приступа послу на следећи начин. Прво се кроз ноздрве извуче мозак, гвозденим кукама, уз помоћ одређених течности које се унутра сипају. Потом се оштрим етиопским каменом засеће трбух и извади цела утроба. Тело се изнутра добро испере палмовим вином, напуни се миришљавим травама и зачинама и кожа се поново зашије. Затим се потопа у јак раствор цећи, где остаје седамдесет дана. После тог времена тело се извади, испере, читаво обмота завојима од финог памучног

платна и премаже смолом. Рођаци тада долазе, однесу леш и дају да се направи ковчег у облику људског тела, који се смешта у породичну гробницу, усправно уза зид“.

Било је и сасвим друкчијих начина балзамовања. У Тибету, пошто би преминулом далај-лами извукли унутрашње органе, цело тело би му премазали посебном врстом лака и умотали у свилу. Потом су га постављали у седећи положај са савијеним ногама и сушили га у комори пуној соли, у коју су удували врео ваздух. Најзад би мумију опточили златним листићима и поставили је на златни престо у такозваној „дворани бесмртника“.

И данас, у САД, сваки бољи погребни предузимач има у свом ценовнику и балзамовање, за оне који то желе и могу да плате. Употребљавају се најмодернија научна достигнућа, апарати за сушење, силикони, инјекције формалдехида. Покојник се брије, фризира, шминка, секу му се нокти, руке и лице се мажу нарочитом кремом да би добили природну боју. Облаче га у свечано одело, постављају на столицу и таквог га приказују ожалашћеној породици у капели, уз пригушену светлост и тужну музику са траке. Изван Америке већина људи би такву „имитацију живота“ сматрала за неукусну и детињасту, израз паничног страха од смрти.

За оне још богатије, углавном у Калифорнији, постоји и „дубоко замрзавање“ као начин да се обезбеди евентуална бесмртност. По истој техници као за бифтек у кућном замрзивачу, само на знатно нижим температурама, покојник се у „леденом ковчегу“ чува за неку блиску или далеку будућност када ће медицинска наука коначно победити смрт. Само, ту превише питања остаје без одговора. Хоће ли заиста људи једног дана бити у стању да васкрсавају мртве? А ако то буде кроз 300, 400 или 500 година, ко гарантује (без обзира колико је долара покојник оставио на свом рачуну у банци) да ће се леш све то време чувати на прописаној температури, да нико неће „извући утикач“ и заувек уништити осетљива ткива. И најзад, хоће ли људи будућности бити спремни на то да се међу њима одједном нађе гомила чукундеа из далеке прошлости, који ће изазвати низ правних и породичних невоља и који се сигурно у том новом свету неће баш најбоље сналазити?

С. С.

Зовем се
Бонд...
Џејмс Бонд

Лепи
шпијунка
Татјана
Романова

БРОЈ
ДВА

ИЗ РУСИЈЕ С ЉУБАВЉУ

Други филм из серије о Џејмсу Бонду, из Русије с љубављу, иако сниман шездесетих година, ипак је и данас један од најпопуларнијих филмова о агенту 007. То је још један динамичан, уверљиво снимљен шпијунски трилер. Али уједно и последњи у серији, иако тек други по реду, који тежи да остане озбиљан до краја. Почев од наредног филма о тајном агенту 007, Голдфингер, кроз сиже ће почети да се провлачи особена нит ироније. За увођење овог новог елемента у филмско представљање Флемингових дела треба

захвалити чињеници да је бондовска формула употребљена у ДР Ноу у наредним филмовима обогаћивана и проширивана.

Једно од тих проширења односи се и на уводне сцене које претходе шпици. Ове предигре (које често имају мало везе са главним заплетом) прерасле су не само у једну од стандардних карактеристика филмова о Бонду већ су примену нашле и другде, а нарочито у акционим ТВ серијама.

Многи сматрају да је уводна сцена у филму Из Русије с љубављу до сада најбоље урађена. Одигра-

ва се по мраку у баштенском лавиринту. Бонд се шуња, али се истовремено њему прикрада прилика у сенци. После кратког гушања, противник успева да ухвати Бонда у чврст стисак, затим извлачи нит из нарочитог сата и дави нашег јунака. Пошто Бонд падне мртав, пале се светла и из публике која је из мрака посматрала ову сцену прилази један човек. Сагиње се и скида маску са лица жртве, разјаснивши на тај начин да није реч о агенту 007, већ да је то била само проба за планирано убиство правог Бонда.

Ова сцена снимљена је у врту испред ресторана пајнвудског студија. Живица виђена у филму до данас је задржала исти облик и побуђује прилично занимање посетилаца који се тамо нађу.

Одмах после ове уводне сцене следи још једна новина. Реч је о начину на који су се у филмовима о Џејмсу Бонду почела исписивати имена глумаца, режисера, сценаристе... Дизајнер ове идеје био је Роберт Браунзон; имена се пројектују на лелујаво тело играчице. Посреди је веома ефективни увод у главну радњу, коју наго-

вештава предстојеће осећање опасности и узбуђења особено за филмове о Џејмсу Бонду.

Рађање бондовског хумора

Иако превасходно озбиљан, Из Русије с љубављу, ипак садржи извесан хуморни помак који се не јавља у Др Ноу. То, додуше, још није био до краја уобличен и развијен онај особени бондовски хумор који публика данас спознаје и воли, али започето је значајно удаљавање од Флеминговог оригинала. Тај хумор углавном се сас-

тоји од духовитих реченица које Бонд (Конери) изговара непосредно после каквог насилног чина. Циљ је да се ублажи напетост ситуације, скрене пажња са окретности и поново ухвати корак.

За разлику од Др Ноа у коме има врло мало технолошких помагала и у коме је Бонд приморан да се више служи песницама и лукавошћу у потоњим наставцима 007 увек при руци има неку згодну нараву која му помаже у датој ситуацији. Овај недостатак технолошког инвентара главни је узрок прекомерног насиља у Др Ноу. Касније бондовске поштапалице имају за циљ да насиље сведу на најмању могућу меру, тако да ови филмови постану погодни за најширу публику.

Док Бонд у Др Ноу лепи влас косе преко врата да би знао да ли му је неко улазио у хотелску собу и сече трску да би могао да дише под водом када је сатеран у теснац у једном потоку, већ се у филму Из Русије с љубављу појављује један стандардни уређај специјалних агената британске тајне службе. Подсећа на обични црни кожни ковчежић, али у њему се налази двадесет реденика муниције, 50 златника сакривених по разним угловима, нож који

излеће по притиску на дугме и бомба са сузавцем у облику конзерве талка која експлодира ако се неправилно отвори. Унутра је и снајперска пушка на расклапање са инфрацрвеним телескопом. Готово сви ови уређаји употребљени су за време незаборавног бондовског окршаја у возу са СПЕКТРИНИМ оперативцем Грентом.

Протагонисткиња филма Из Русије с љубављу Татјана Романова, дешифрант у совјетској амбасади у Истанбулу, обавештава Енглеze да ће пребећи на запад с вредном машином за шифре, познатом као Лектор, ако Џемс Бонд дође по њу у главни град Турске. Ни М ни 007 не претпостављају да иза свега овога стоји организација СПЕКТРА, њихов стари противник.

Чланови СПЕКТРЕ имају три мотива: да заведе Енглеze и Русе; да извуку профит из поновне продаје Лектора Русима; и да уклоне Бонда како би се осветили за смрт свог оперативца Др Ноа.

У филму Из Русије с љубављу први пут се појављује заповедник СПЕКТРЕ, Ернст Ставро Блофилд, коме се сви увек обраћају као Броју 1. Иако му се у овом филму не види лице гледалац га одмах препознаје по белој мачки

која је све време уз њега. У каснијим филмовима боље ћемо га упознати.

Бондову девојку у овом филму, Татјану Романову, тумачи италијанска глумица Данијела Бјанки која је за собом имала свега три филма, нешто мало рада на ТВ и такмичење за Мис универзум 1960. године када су је и запазили агенти из бондовске екипе. Непосредно после приказивања Из Русије с љубављу повукла се са филма и удала за председника једне бродске компаније.

Дешифранткињи Татјани Романовој наређено је да се јави Розу Клеб, агенту СПЕКТРЕ која се претвара да ради за КГБ; он од Татјане тражи да Енглеzима потури лажна обавештења. Татјану приморавају да пристане на сарадњу и прихвати да заведе Бонда. Ипак, на време схвативши да је и сама изиграна, Татјана спасава 007 кога Роза Клеб умало не убија у финалу филма отровним шиљком смештеним у врху ципеле.

Најбоље урађене сцене у филму су борба две циганке око њиховог вође коју Бонд посматра када га у једном тренутку ради сигурности одводе у циганску чергу и готово двадесетоминутно приказивање путовања Оријент експресом током кога дола-

зи и до чувене борбе између Гранта и Бонда за коју су обојица морали да увежбају нарочите рвачке захвате. Овај филм је значајан и због сјајне глумачке екипе која га је изнела на својим плећима. У њему нема футуристичких уређаја као у већини потоњих филмова о Бонду, због чега је и био ангажован сценограф Сид Каин специјалиста за природне екстеријере. Његова вештина дошла је до пуног изражаја пред крај филма, у трци чамаца, када Бонд из свог пловила избацује бурад са горивом и пуцајући у њих изазива пожар у коме се сударају бродови СПЕКТРЕ који га прате. (Трке чамаца су честе и у каснијим филмовима о Бонду.)

На крају филма Из Русије с љубављу не експлодира, додуше, штаб главног злочинца како ће то постати уобичајено, али зато све нити заплета долазе на своје место. Филм је до краја изузетно напет и у њему се брзо смењују динамичне акције. Нема сумње да су за његов успех, међу љубитељима Флеминговог опуса, подједнако заслужни ефектан визуелан начин на који је направљен и блискост са оригиналом.

М. Живковић

ИЗ РУСИЈЕ С ЉУБАВЉУ (1963)

продуценти:

Хари Салцман, Алберт Р. Броколи за „Еон Продукшнс“

режисер:

Теренс Јанг

сценаристи:

Ричард Мајбаум, адаптирала Џоана Харвуд

директор

фотографије:

Тед Мур

дизајнер:

Сид Каин

специјални ефекти:

Џон Стирс

монтажа:

Питер Хант

музика:

Џон Бери

улоге:

Шон Конери (Џемс Бонд)
Данијел Бјанки (Татјана Романова)
Лоте Лења (Роза Клеб)
Роберт Шо (Ред Грант)
Бернард Ли (М)
Енис Гејсон (Силвија Тренч)
Луис Максвел (Мис Манипени)
Дезмонд Левелин (мајор Бутројд)
места снимања:
Истанбул и Пајнвуд Студио, Енглеска

„Школа“ немилосрдних убица

вам
представља
књигу
„Пионирска
тројка“ аутора
Сретенија
Зоркића

НА ДУНАВУ

Ноћ је била тиха и ведра. Поред Дунава група добровољаца кришом је ишла обалом.

— Другови, само полако! Пазите, овде морате бити опрезни! — опомињао је моторџија Ђура. — На овом месту увек смо наилазили на непријатељску заседу.

У групи се налазила и пионирска тројка.

— Ако наиђемо на заседу, шта ћемо тада? — упитао је тихо Мића.

— А шта знамо друго него што нам другови нареду? — одговори Војин.

— Зар нећеш ти командовати? — поново упита Мића.

— Овде нисам ја командант, овде је командант друг Ђура, и ми морамо слушати како он нареди!

Група од пет добровољаца и три пионира са моторџијом Ђуром полако се пужући провлачила брисаним простором.

— Стојте, изгледа да неко наилази! — командовао је Ђура.

Чим је прошла непријатељска патрола у којој је било око петнаест непријатељских војника, Ђура је дао знак за полазак, и група добровољаца пође за њим.

Не потраја дуго и група стиже до моторног чамаца, у коме су биле натоварене две велике празне барке за рибу.

Добровољци полако уђоше у чамац, а Ђура затим одгурну чамац од обале.

— Другови, вас петорица одраслих уђите у ову барку и лезите у њу, а ви малишани уђите у ову малу барку — нареди Ђура.

Моторни чамац је ишао у правцу Панчевачког моста и кад га је матица одне-ла од обале, Ђура упали мотор и управи чамац према другој страни Дунава.

— Малишани, како се осећате? — наднесе се Ђура над барку — да вам није тврдо? Не бојте се ништа и спавајте без бриге!

— Не бојимо се, чика Ђуро — одговорише пионери — научили смо ми на овакав живот!

— Ја не знам шта ћу радити од среће кад стигнемо тамо! Не могу просто да верујем да ћу то дочекати... — рече Мића.

— Ти, Мићо, увек предсказујеш зло! — љутито рече Петар.

— Шта ја знам, и ја бих волео да буде добро, али

све ме нека јежа обузима да ли ћу дочекати дан слободе, дан када ћу се слободно кретати и бити са друговима.

— Добро би било да бележимо свако место кроз које прођемо — предложи Мића — па да нашим код

куће причамо где смо све били и како смо се провели!

— Како да запишемо? Требало је да тражимо тамо у Београду од другова да нам набаве по један блок и оловку.

— Потребно је да одмах

Скоро смо на домаку слободе, а сад да настрадамо!"

Одједном се угаси мотор и зачу се снажан глас на немачком:

— Стој!

Ђура одмах угаси мотор и одговори на немачком да је рибар и да иде по рибу, да је сутра доведе на пијаци. Немци уђоше у моторни чамац и осветлише га батеријском лампом. Ђура брзо извади легитимацију и показа је Немцима, а затим дохвати једну флашу ракије и стаде нудити Немце да пију, говорећи:

— Пијте, господине наредниче, а где ћете бити сутра да вам донесем рибе?

— Ја ћу се налазити ту на Дунаву, у Команди дунавске полиције! Донеси неког повећег шарана — одговори Немац.

Затим ускочи у чамац још један немачки подофицер и не задовољи се Ђуриним гостопримством већ га упита:

— Да ти немаш везу са партизанима?

— А, немам, господине, ја сам рибар и носим свако јутро рибу на београдску пијаци!

— Сумњив си ми ти нешто — процеди немачки подофицер.

— Изволите, господине — нудио је Ђура Немца ракијом — ако хоћете и вама ћу сутра донети једног шарана, од једно пет кила — услужно је говорио Ђура.

— Добро би било да ми донесеш! Дај ми ту твоју легитимацију!

Ђура му пружи легитимацију, коју немачки подофицер узе и додаде:

— Да ја забележим твоје име, па ћу видети сутра да ли ћеш донети рибе.

— Не брините, господине! Познајем се ја са вашим шефом; и њему сам пре неколико дана донео рибе, и то лепе рибе, сам смућ!

— Добро, видећемо — одговори немачки подофицер. Немци се вратише у свој чамац, упалише одмах мотор и одоше, а Ђура пусти мотор пуном брзином, откључа барке и рече:

— Излазите сад напоље, опасност је прошла, још остаје да пазимо кад стигнемо у рит да нас не опазе граничари, који патролирају дуж банатске обале!

Добровољци и пионери изиђоше из барке, поседаше на њих и почеше препричавати своје утиске приликом наилаaska немачке полиције. Сви су се дивили Ђуриној присебности и одлучности, како је он убедљиво разговарао са Немцима и преварио их, спасавши себе и толике људе.

— Друже Ђуро, само да стигнемо живи у рит! — стрепио је Војин.

— Не брини, дете! Колико је Ђура превезао партизана у баркама, не зна се ни броја! Пренео сам ја на

слободну територију и једну штампарију. Па за ливницу бомби и мина однели смо исто тако неколико тона кокса, ливачког песка, графитне лонце и све остало што су нам другови затражили. Прошли пут одвезао сам једну групу заробљених Руса који су успели да побегну, отишли су и они у партизанае. Да знају ове моје барке да причају све што су доживеле на Дунаву и шта су све пренеле за партизанае, то би била читава једна књига.

— Добро, а како ви набављате тај материјал који шаљете партизанима? — упита Петар.

— Е, како? Имамо ми нашу организацију у Београду. У тој организацији обухваћено је највише обалских радника и других другова, и кад треба нешто да набавимо, онда ми један другог обавестимо што је потребно за партизанае и тада сви заједно мислимо и набављамо оно што је потребно.

— А како ви то прикупљате и пренесете до чамца а да вас не виде Немци?

— То све зависи од случаја. Дешавало се да смо морали да користимо напад авиона на Београд. Тада је најпогодније да се товари материјал у чамац и да се пође на пут, јер тада Немци не чувају стражу, побегну у склоништа, и ми без сметње извршавамо своје задатке.

— Добро је, добро — потврђивали су старији другови.

— Сад би било добро да поново уђете у барке, јер ћемо ускоро стићи на обалу Белегишког рита — рече чика Ђура.

лац. Па ћемо набавити блокове и бележити све што сазнамо на пролазу за Босну!

— Ви се слажете да се не раздвајамо док траје рат и да идемо заједно у Босну, у неку бригаду? — подсети их Војин на договор код друга на Бајлонијевој пијаци.

Неосветљен моторни чамац ишао је уз обалу Баната. Прошао је и Земун и за неколико сати биће у Белегишком рити. Издалека је допирао звук моторног чамца који се приближавао невероватном брзином.

„Ако Немци отворе барку, све ће нас пострелати! Пропашће наш план и нећемо угледати слободу” — размишљао је Мића.

— Још свега неколико сати до слободне територије!

набавимо сваки по један блок и оловку, а добро би било кад бисмо набавили само једну торбу, онакву какву носе политички комесари, па бисмо сва три блока држали у торби!

— Видео сам једну нову торбу ту, у моторном чамцу. Да замолимо сутра чика Ђуру да нам је поклони — рече Петар.

— Ти, Војине, тражи ту торбу, ти си наш руководи-

ПОРУЏЕНИЦА Пионирског одреда

Поруџбеницу слати на следећу адресу: _____

Поручилац: _____

(Групно-Савет Пионирског одреда или појединачно — име и презиме ученика — одељење)

Основне школе _____ у _____

улица _____ бр. _____ телефон: _____

поручује _____ комаде књига „ПИОНИРСКА ТРОЈКА”, аутора Сретенија Зоркића, по цени од 2.000. динара за 1 примерак и обавезује се да по преузимању књига НИШРО „Дневнику” изврши уплату на жиро-рачун бр. 65700-603-6350 у року од 15 дана, са 20% попушта.

У случају спора, надлежан је Општински суд у Новом Саду.

Датум: _____ 1987.

ПРЕДСЕДНИК САВЕТА
ПИОНИРСКОГ ОДРЕДА

ОВЕРАВА
ДИРЕКТОР

ИЗДРЖИ, ДВЕЈНЕ!

ЗИДОВИ РУДАРСКОГ ОКНА ТРЕСЛИ СУ СЕ ОД ДВЕЈНОВОГ УРЛИКА. ЈОШ ЈЕДАН ПОКУШАЈ ДА СЕ ОВАЈ МЛАДИЋ ИЗВУЧЕ ИСПОД ТЕШКЕ ГРОМАДЕ НИЈЕ УСПЕО. АЛИ, СПАСИОЦИ НИСУ ОДУСТАЈАЛИ...

Три сата су Ерик Бенит и Двејн Истер истраживали окно напуштеног рудника званог „Ђавоља ледара“ на планини у близини градића Пајлот Ноб, у Мисурију. Изненада, огроман камен испод Ерикових ногу се померио и младић је полетео. Зауставио се после шест-седам метара.

Двејн, седамнаестогодишњи, крупан и висок младић, хитро је устукнуо да не би и он изгубио тле под ногама. Али, истог трену зачула се потмула тутњава. Подигао се облак прашине и сто година стар рудник почео је да се руши.

– Моје ноге! Моје ноге! – завапио је Двејн.

И као што је изненада почело одроњавање, тако је одједном завладала тишина. Двејн је покушао да дође до даха, желео је да савлада страх, али га је раздирао бол у ногама.

Ерик је имао среће. Само се мало угровао. Брзо је узео батерију која му је висила о појасу. Цикнуо је кад је угледао свог другара: горњи део тела му се њихао преко једне избочине на зиду, док му је ноге притискао огроман камен.

– Издржи, Двејне! Идем по помоћ!

Ерик је успео да се извуче из окна чији је улаз био готово затрпан и појурио ка Пајлот Нобу, два километра одатле. Ту је о свему обавестио шерифа Волтера Јејтса који је брзо пронашао три добровољца, ватрогасца. Кад су те суботе у септембру прошле године стигли у рудник, Двејн је већ два сата висео наглавачке.

16.45 сати

– Помозите ми! – јечао је Двејн.

Шериф је успео да приђе младићу и опипа му pulse. Био је нормалан. Лакнуло му је. Спољашњег крварења није било, али сваког тренутка младић је могао да доживи шок.

– Страшно је! Страшније него што сам могао да претпоставим – шапнуо је Јејтс спасиоцима. Голим рукама нећемо успети да дигнемо камен.

Одмах су се договорили да се један од њих врати у град по медицинску помоћ, али и да доведе још спасилаца.

18 сати

У Ђавољу ледару стигла је болничарка Лиди Еберхарт из болнице у Пајлот Нобу. Патила је од клаустрофобије, али је успела да савлада овај страх од затвореног простора и смело закорачи у окно кад су јој објаснили да је у питању живот једног младића.

Четири јака рефлектора обасјавала су сада рударско окно. Двејнов горњи део тела придржавао је на својим плећима ватрогасац Џеф Роминас. Болничарка је дала младићу инјекцију против болова и покрила га ћебадима.

19 сати

Стигла је дизалица, донете су греде. Сви су се надали да ће сада сигурно подићи громаду. Пошто су подупрли зидове, дизалица је пуштена у рад. Ватрогасац који је придржавао младића, сада га је чврсто загрлио. Завладао је тајан. Сви су напетост ишчекивали.

Јејтс је дохватио ручку дизалице и укључио је. Чуо се храпав и застрашујући звук ударања камена о камен. Свима је јасно да дизалица не може безбедно да дигне тешку громаду.

Илустровао Бора Милићевић

20.30 сати

Из оближње ватрогасне станице донели су два ваздушна јастука помоћу којих могу да се дигну двадесет две тоне. Поставили су их испод дела громаде који је мало штрчао. Пре него што су почели да их надувавају, неколико камена се одронило са зида окна. На површину је стигла вест да је потребно још греда за подупирање.

22.30 сати

Ватрогасац Денис Мартин је ставио руку на вентил боце с ваздухом и почео да пуни јастуке. „Диги се!“, шапутао је Денис и очајнички гледао у камен.

– Диге се! – заорило се из свих грла.

Али, радост је кратко трајала. Зидови окна почели су да се тресу. Денис је брзо затворио вентил на боци.

23.30 сати

Ситуација је све гора. Мање камење пада непрестано, зидови се тресу као да је земљотрес. Стигли су и Двејнови родитељи. Ако спасиоци не успеју да дигну громаду, мораће њиховом сину да ампутирају ноге. Екипа хирурга је већ ту, у приправности.

1 сат

Стигла је и помоћ из Сент Луиса на челу са четрдесетдогодишњим Џеријем Лавертијем. Покушаће да извуку Двејна помоћу течности која подсећа и на уље и на детерџент. Спасиоци ће морати да употребе сву своју снагу, а за Двејна ће то бити веома болно.

И, пошто су младићу дали још једну инјекцију, везали су му каишеве око бедара и у шупљине око прикљешћених ногу убризгали течност. На уговорени знак спасиоци су повукли каишеве... Зидови су се тресли од Двејновог урлика, али га ни за длаку нису помакли.

Пошто је пажљиво прегледао окно и измерио растојање од једног до другог зида, Лаверти је изнео свој нови план. А да би га и остварио, биле су му потребне челичне греде са завареним подупирачима који би са свих страна придржавали громаду. Њу би опет покушали да дигну помоћу ваздушних јастука.

9.30 сати

Из најближе фабрике за конструкцију алата стигле су челичне греде, Лаверти је узбуђен и узнемирен. Ако није све добро измерио, ако бар на подупирачима попусти и громада склизне преко челичних греда, сви ће страдати.

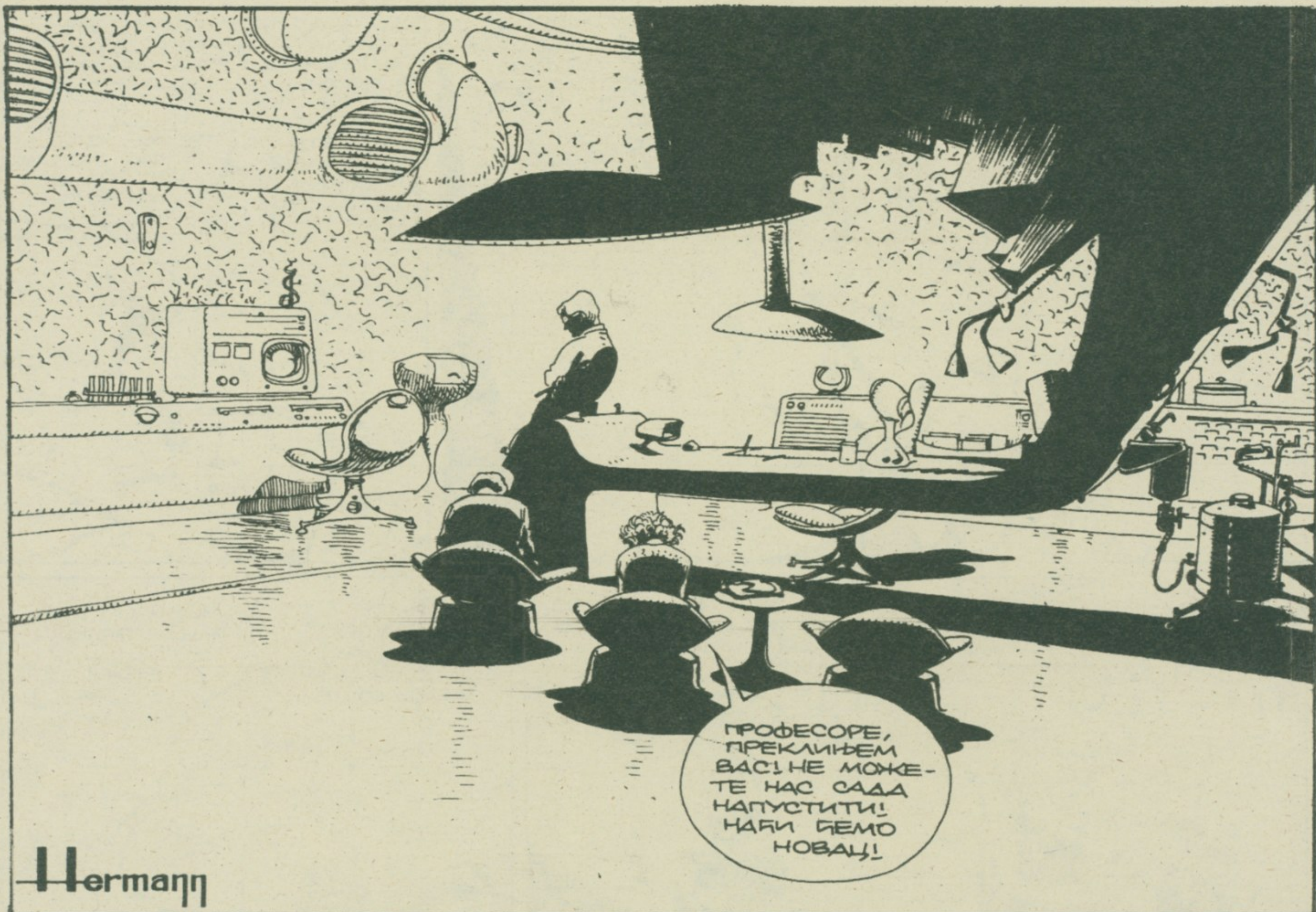
Мартин је чекао Лавертијев знак да окрене вентил на боцама с ваздухом. Јастуци су почели да се надимају. Чуло се некакво крикање... И, громада се подигла, таман толико да се ослободи Двејнове ноге. Подупирачи су одиграли своју улогу баш онако како је то Лаверти замислио. Младић је најзад био слободан. Одмах су га пренели у кола хитне помоћи која су чекала у подножју планине.

А онда су из окна почели да излазе и спасиоци – један по један. Напољу је настало грљење и љубљење. Неки су и заплакали од среће. Јејтс, Лаверти и Мартин су честитали један другоме, радосно се осмехујући. После деветнаест сати пуних неизвесности, могли су да крену кући.

Двејн је морао на операциони сто. Нерви и ткиво смрсканих ногу задали су много муке хирургима, али операција је успела и он се очекивано брзо опоравио. Данас сасвим добро хода уз помоћ штака, али се сви надају да ће њих ускоро да одбаци.

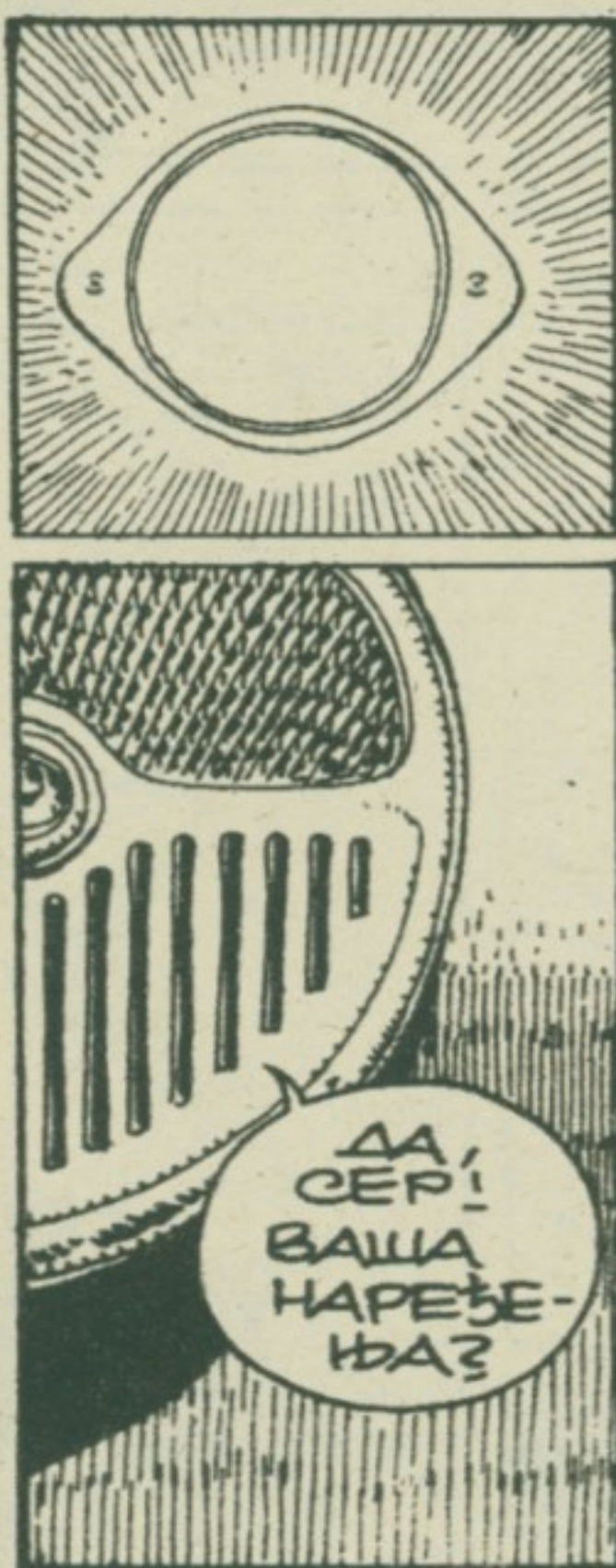
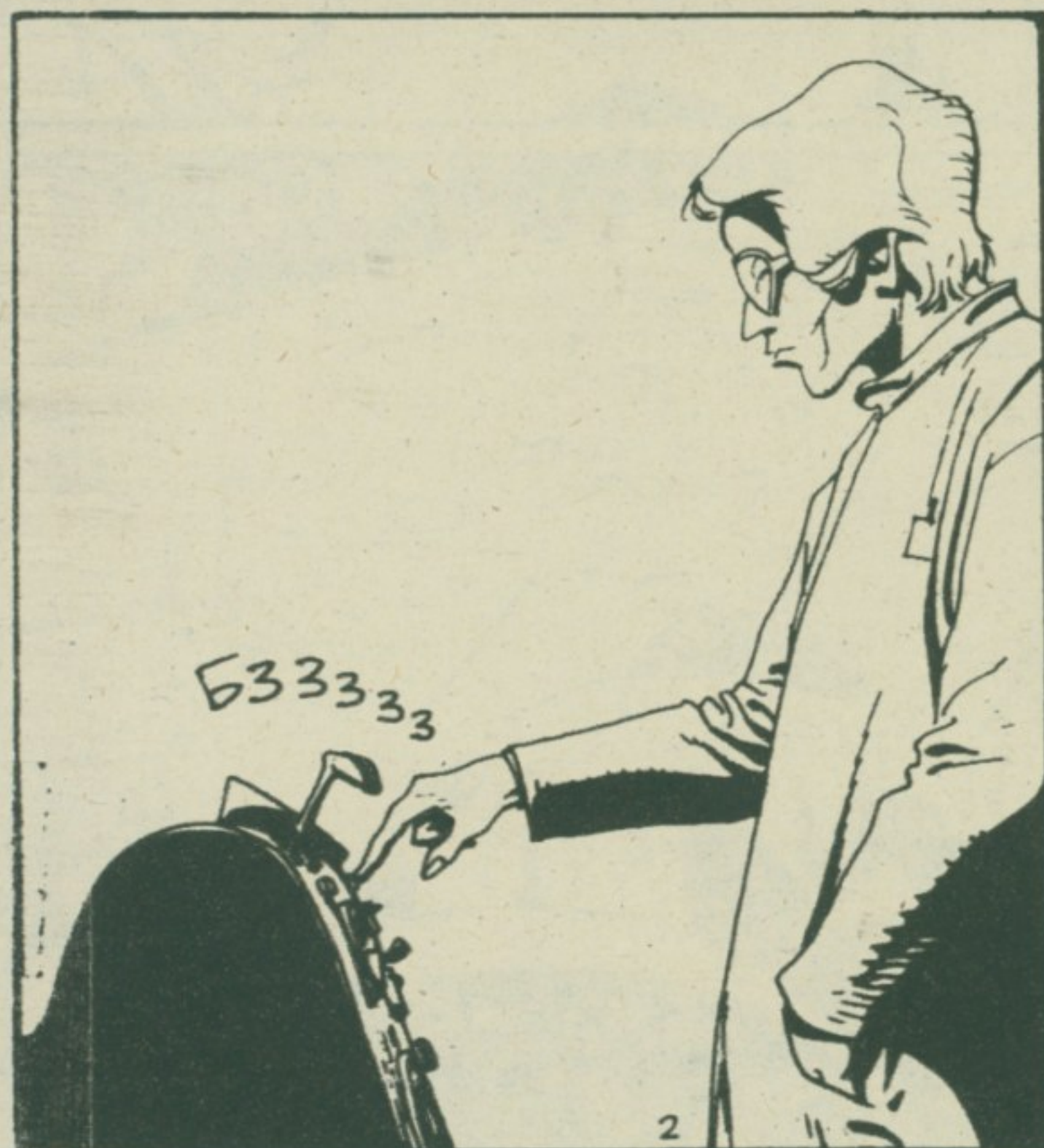
А 16. септембра, само два дана пошто је Двејн спасен, Ђавољу ледару је потпуно затрпао одрон камена.

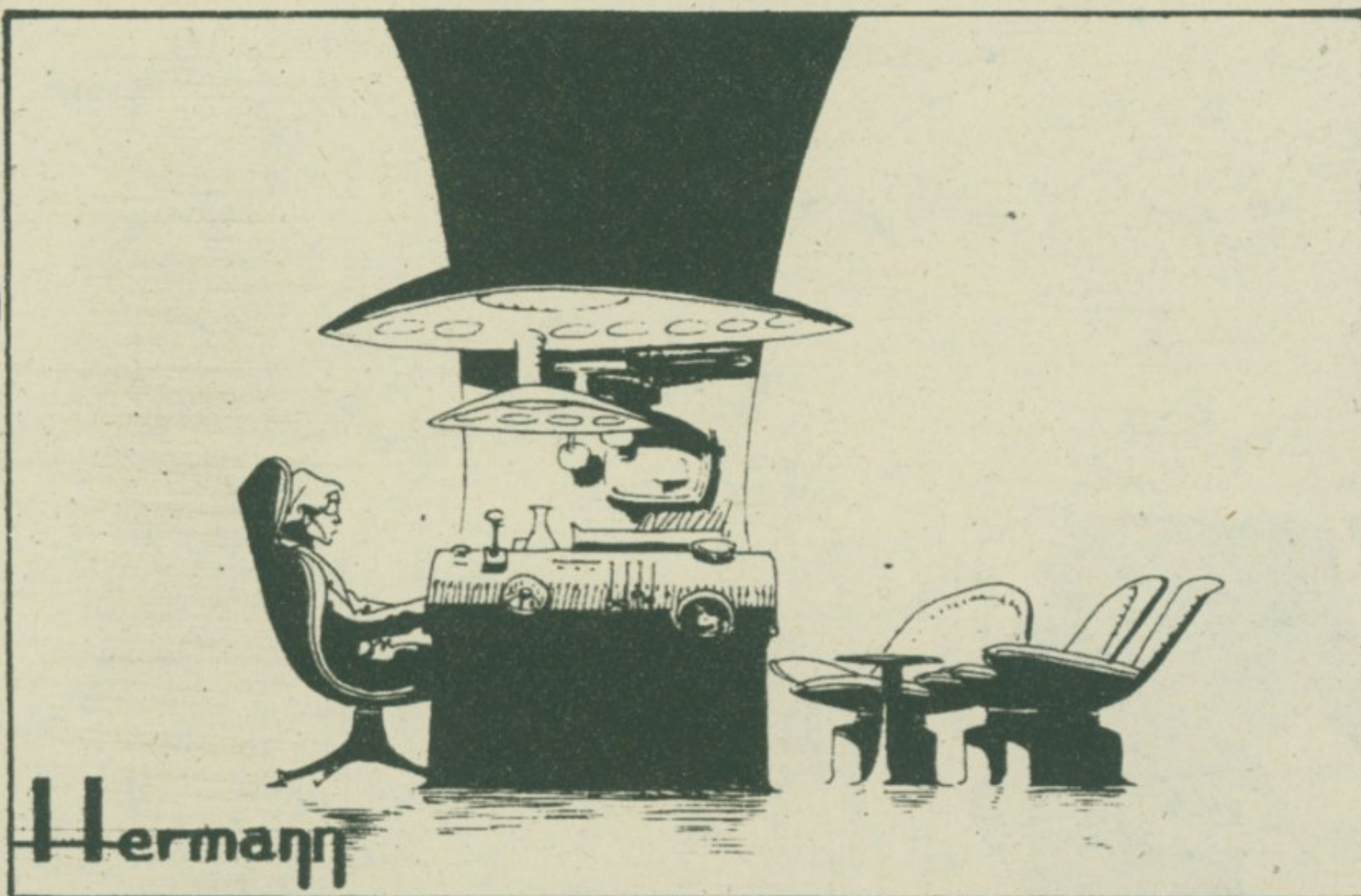
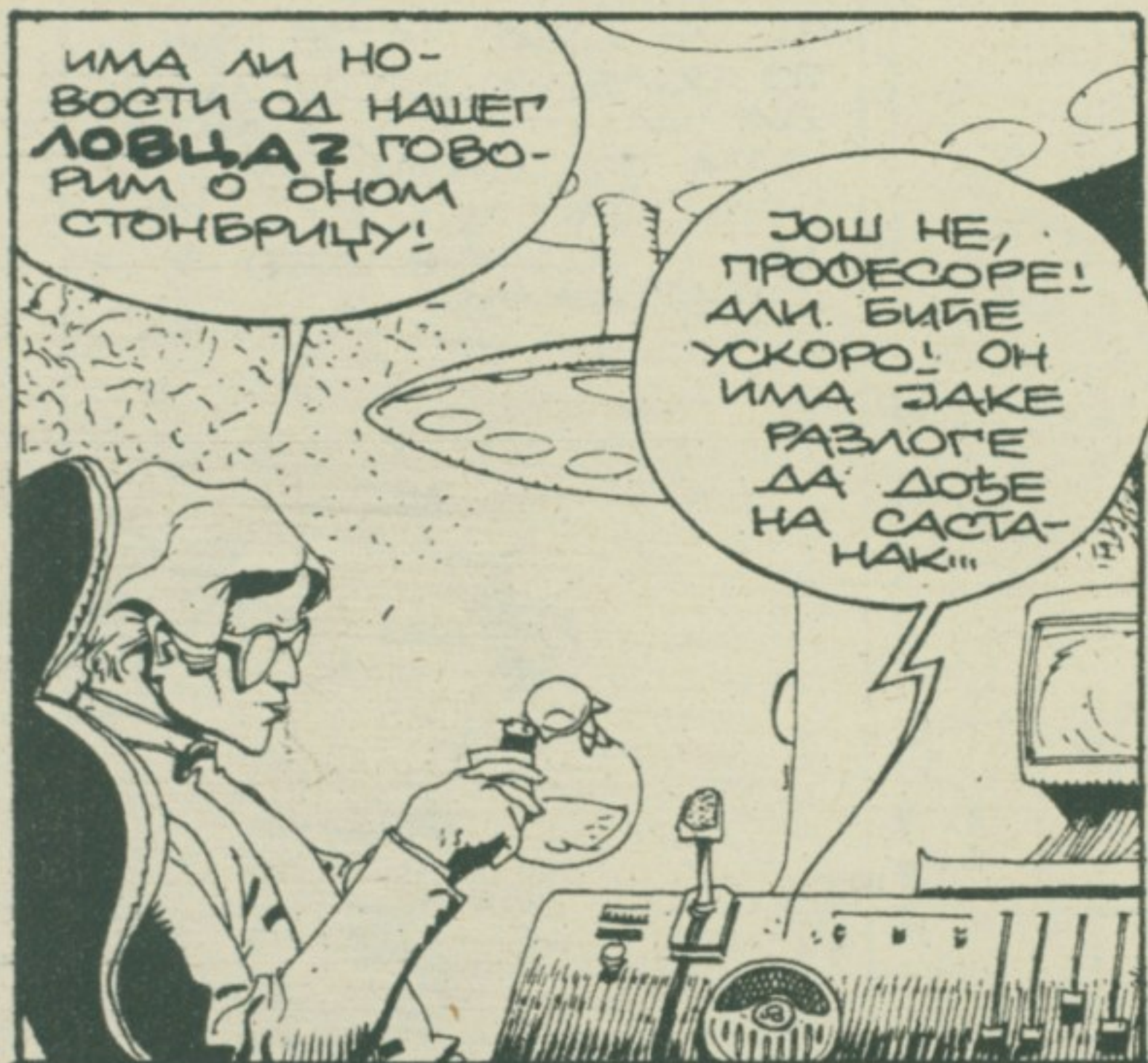
С. И.

Herman

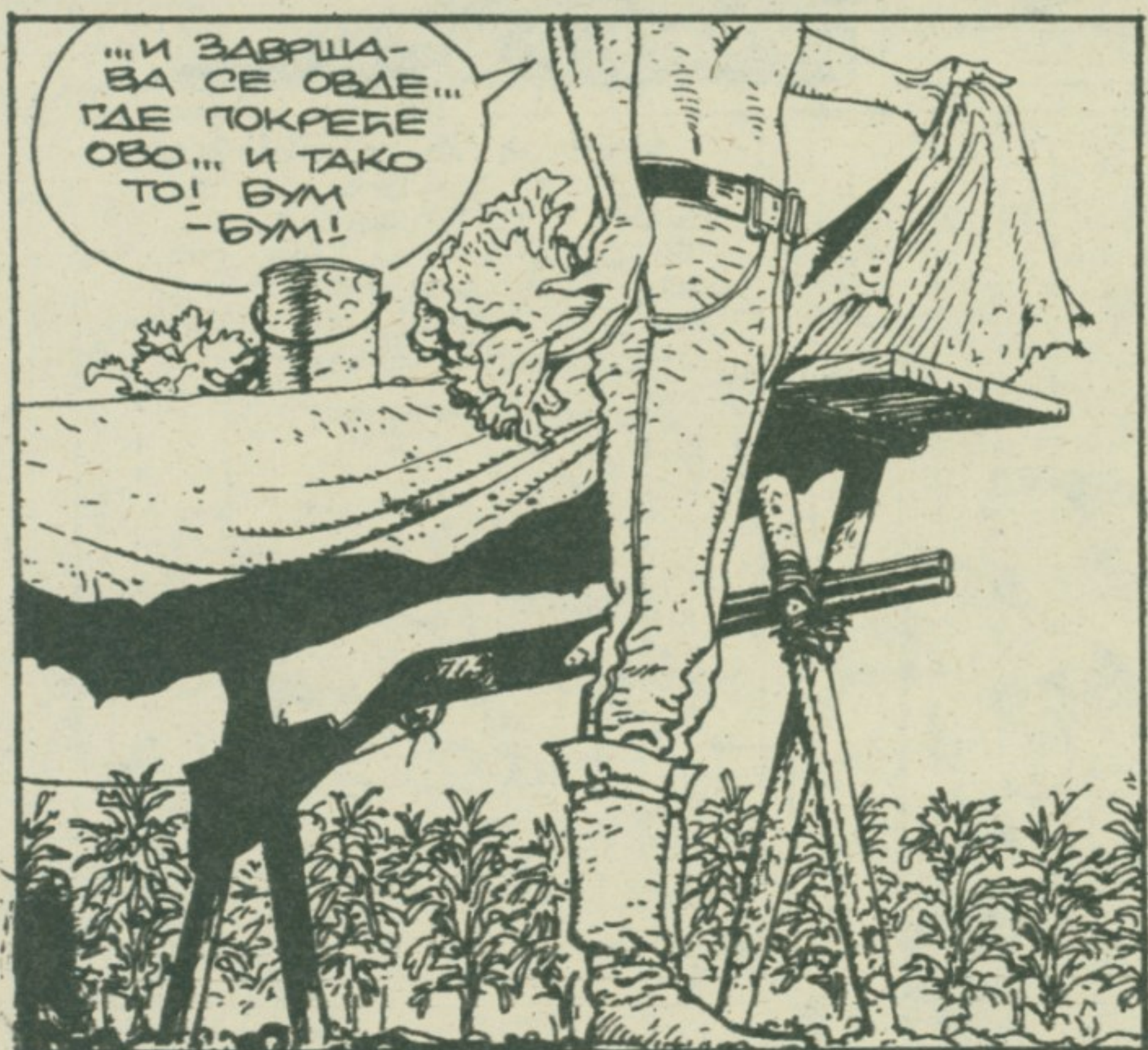

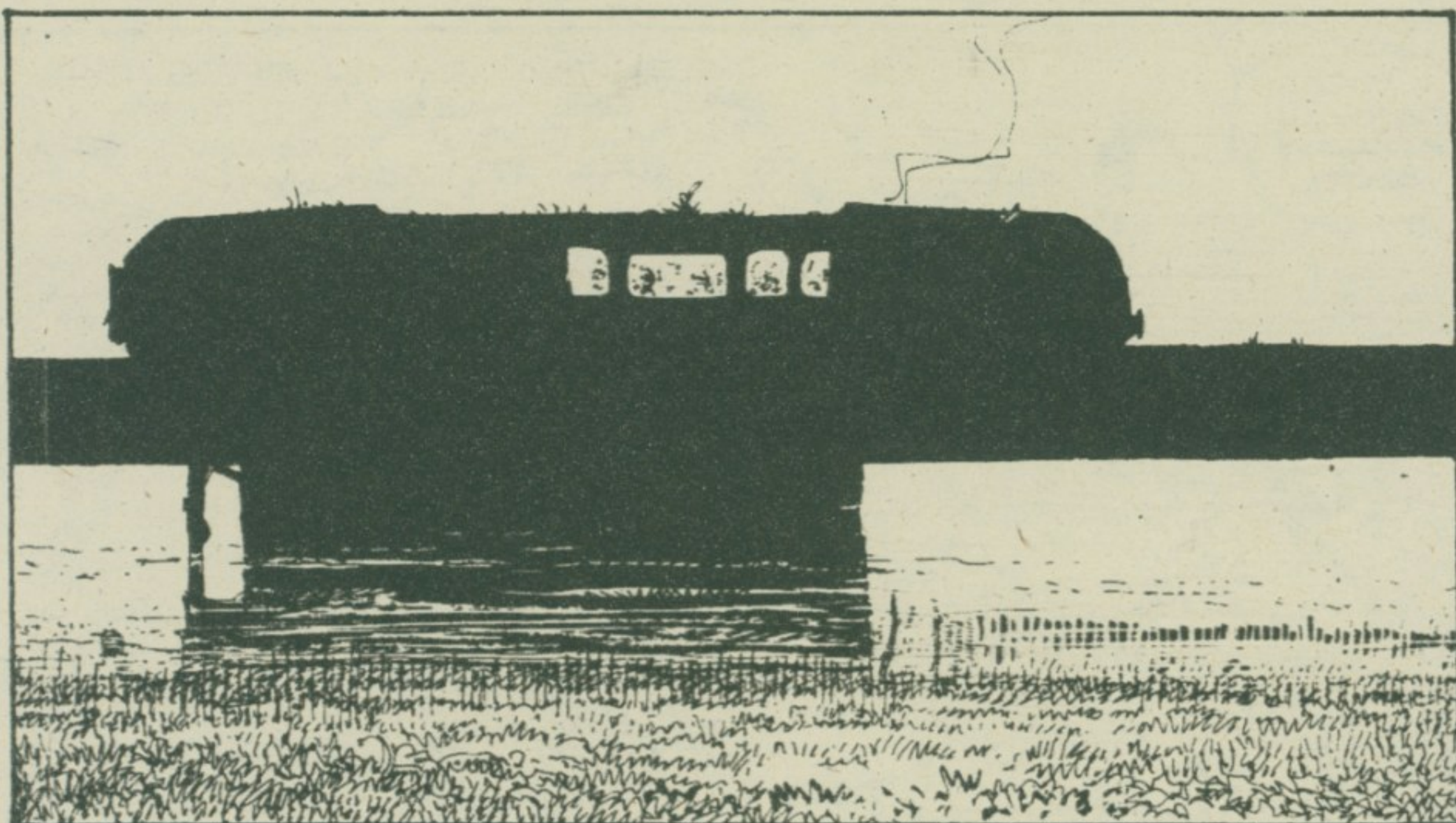

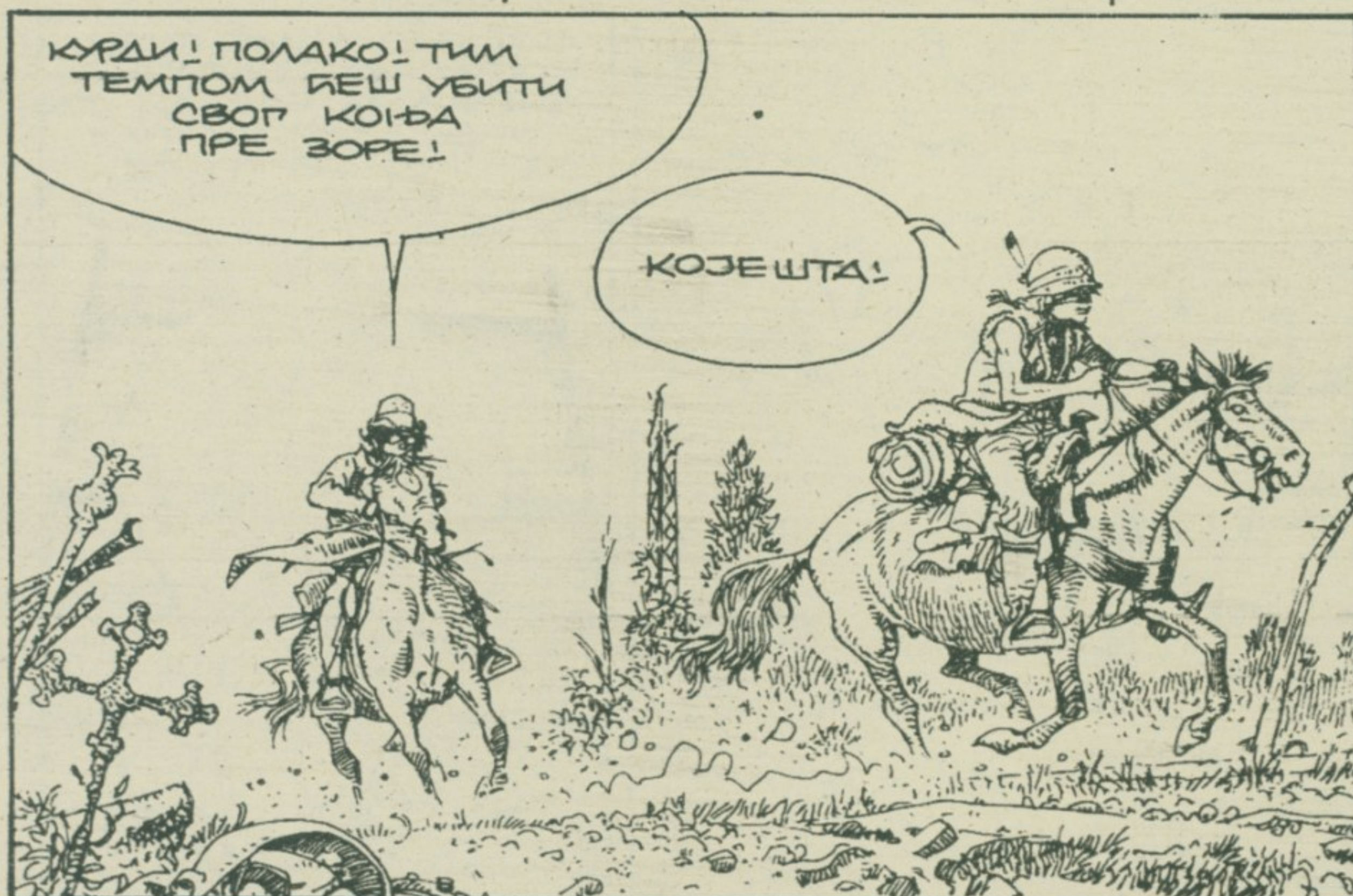
Заморје за вечност

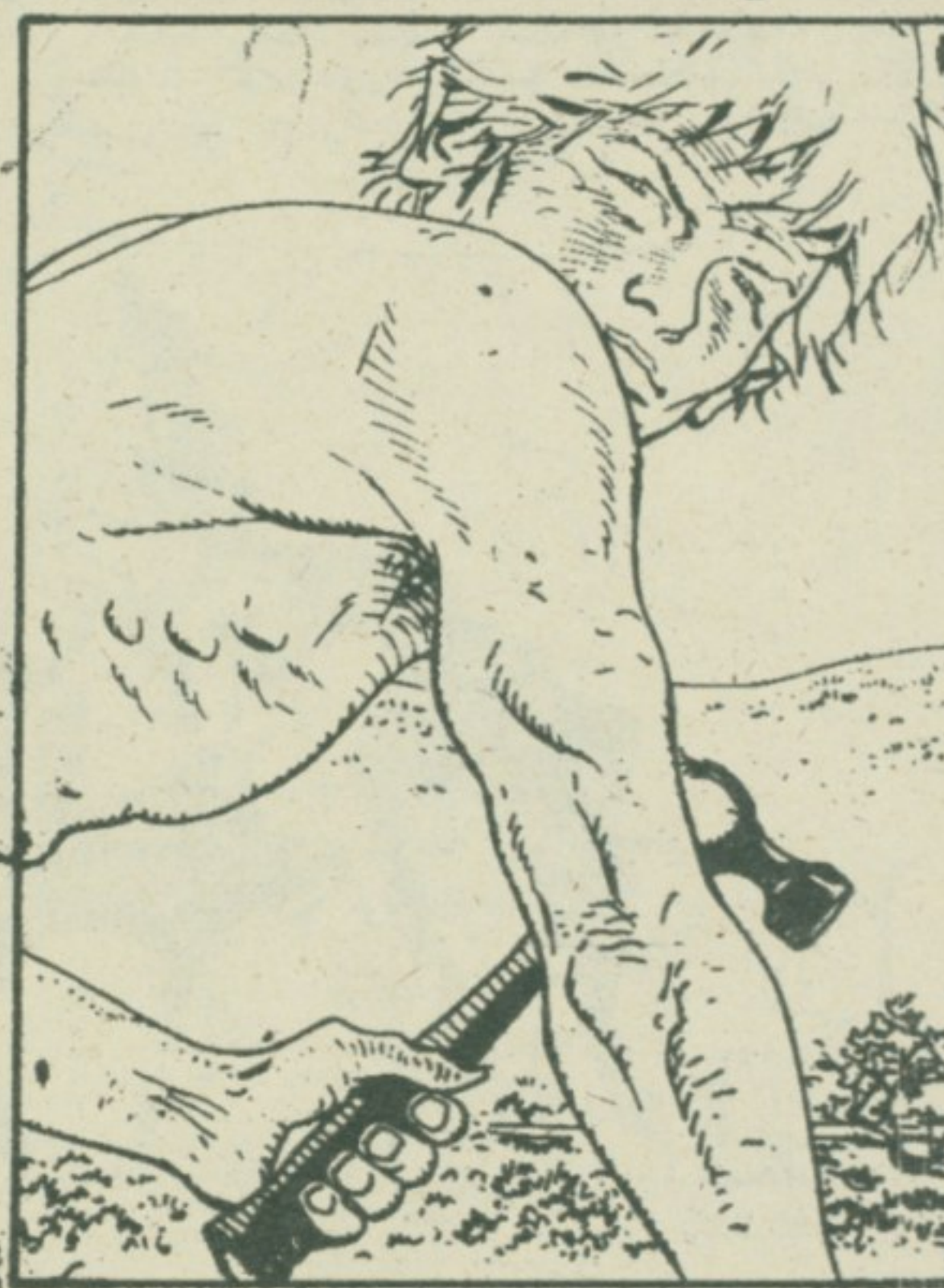
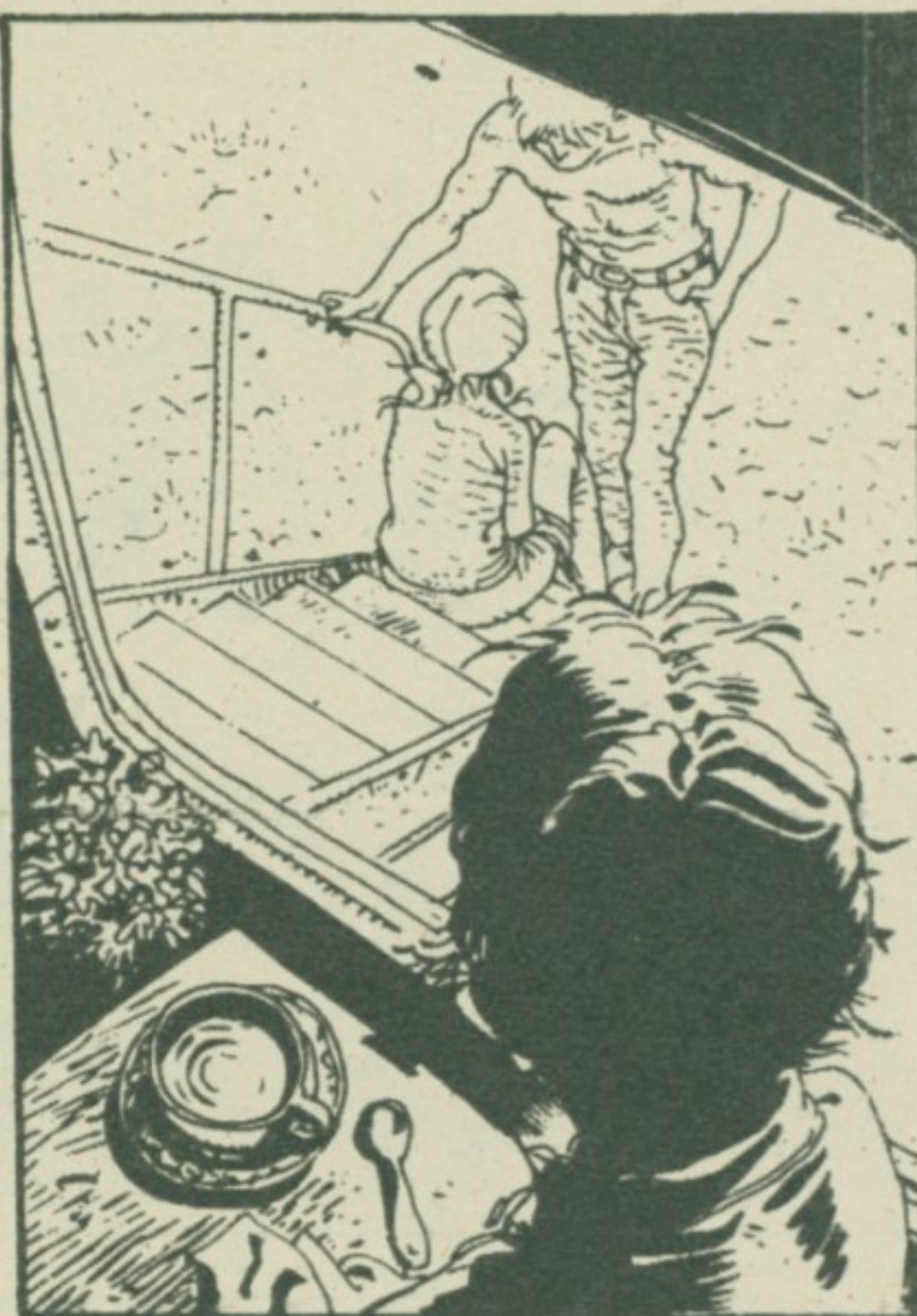
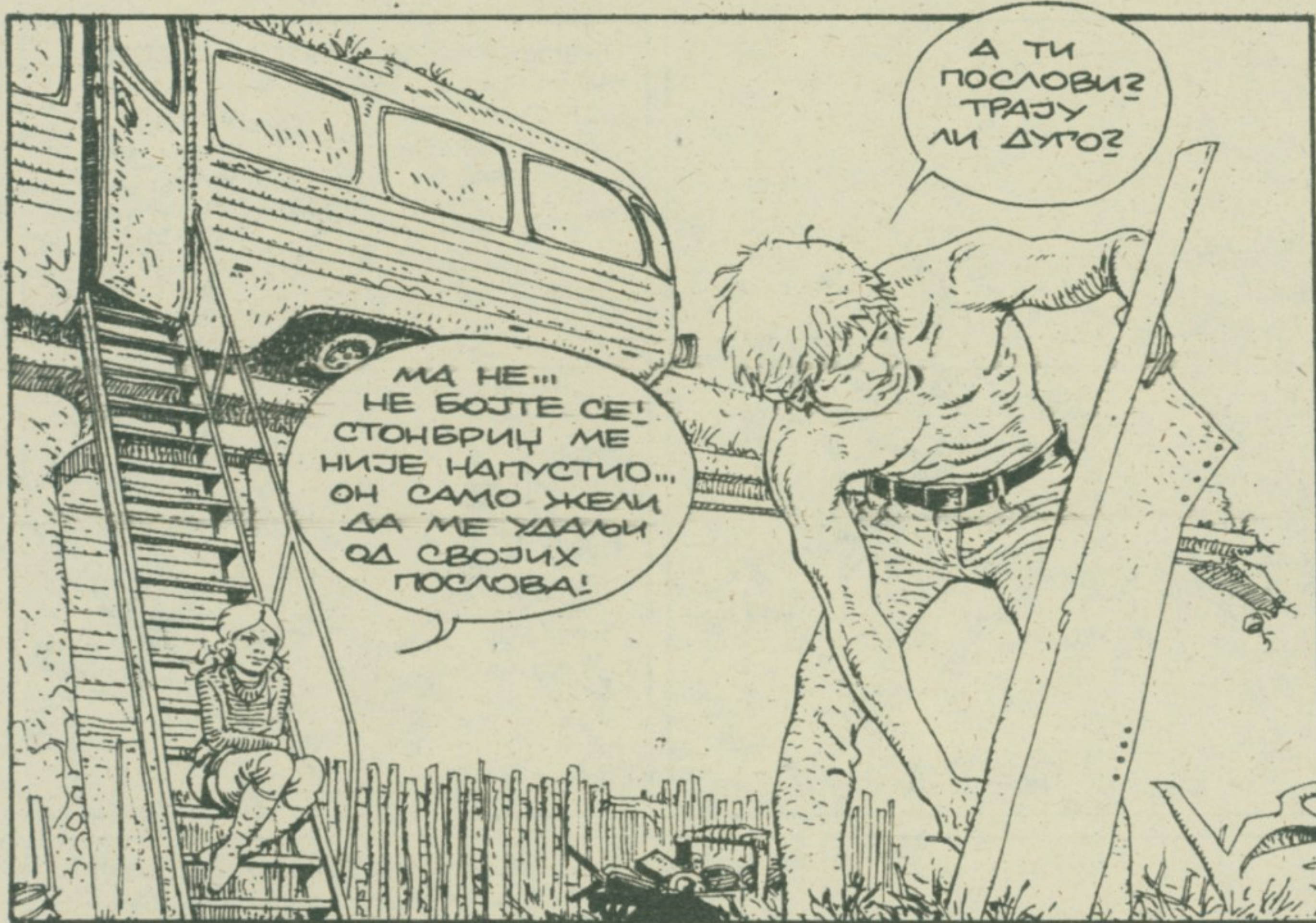

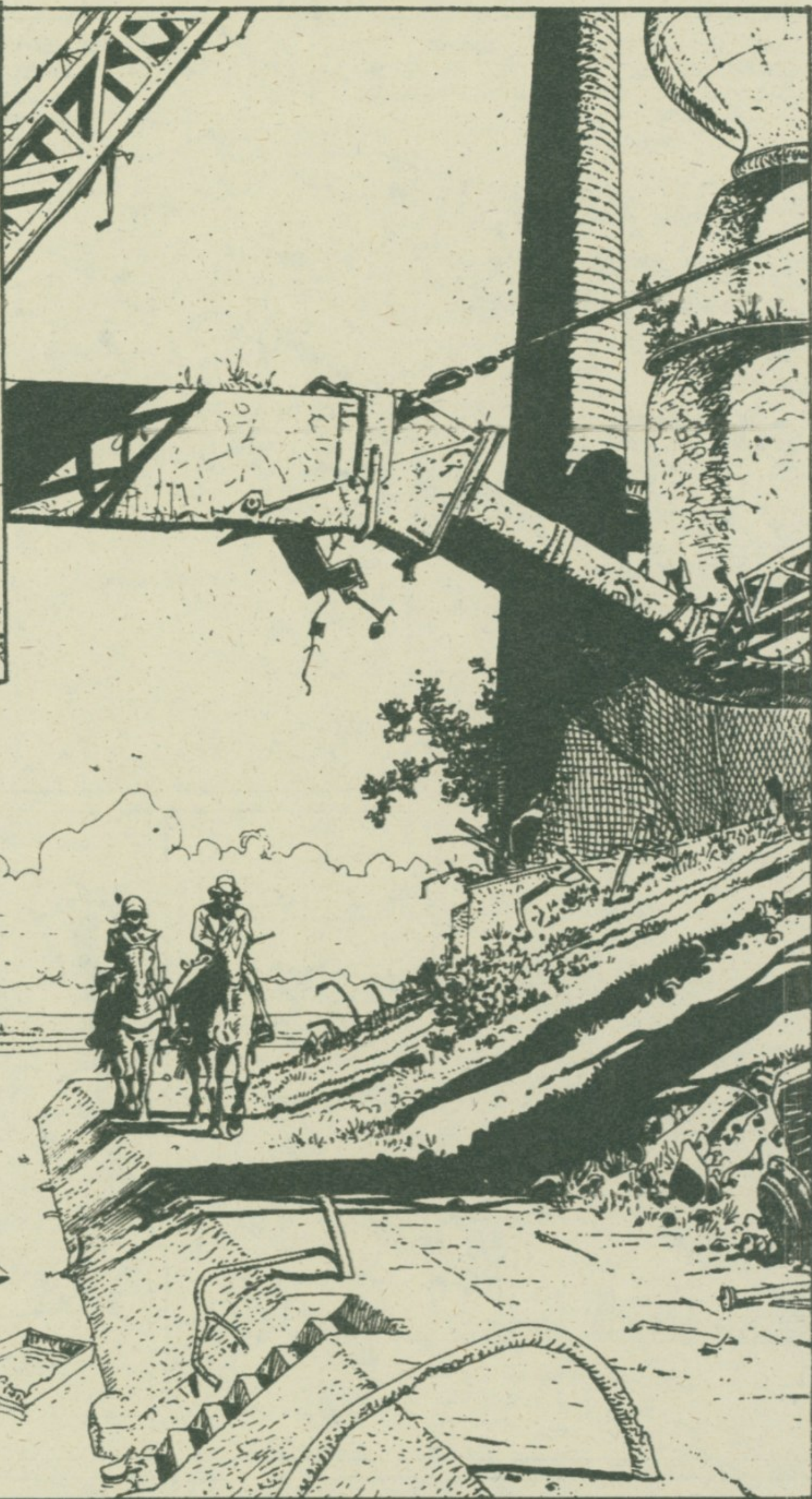
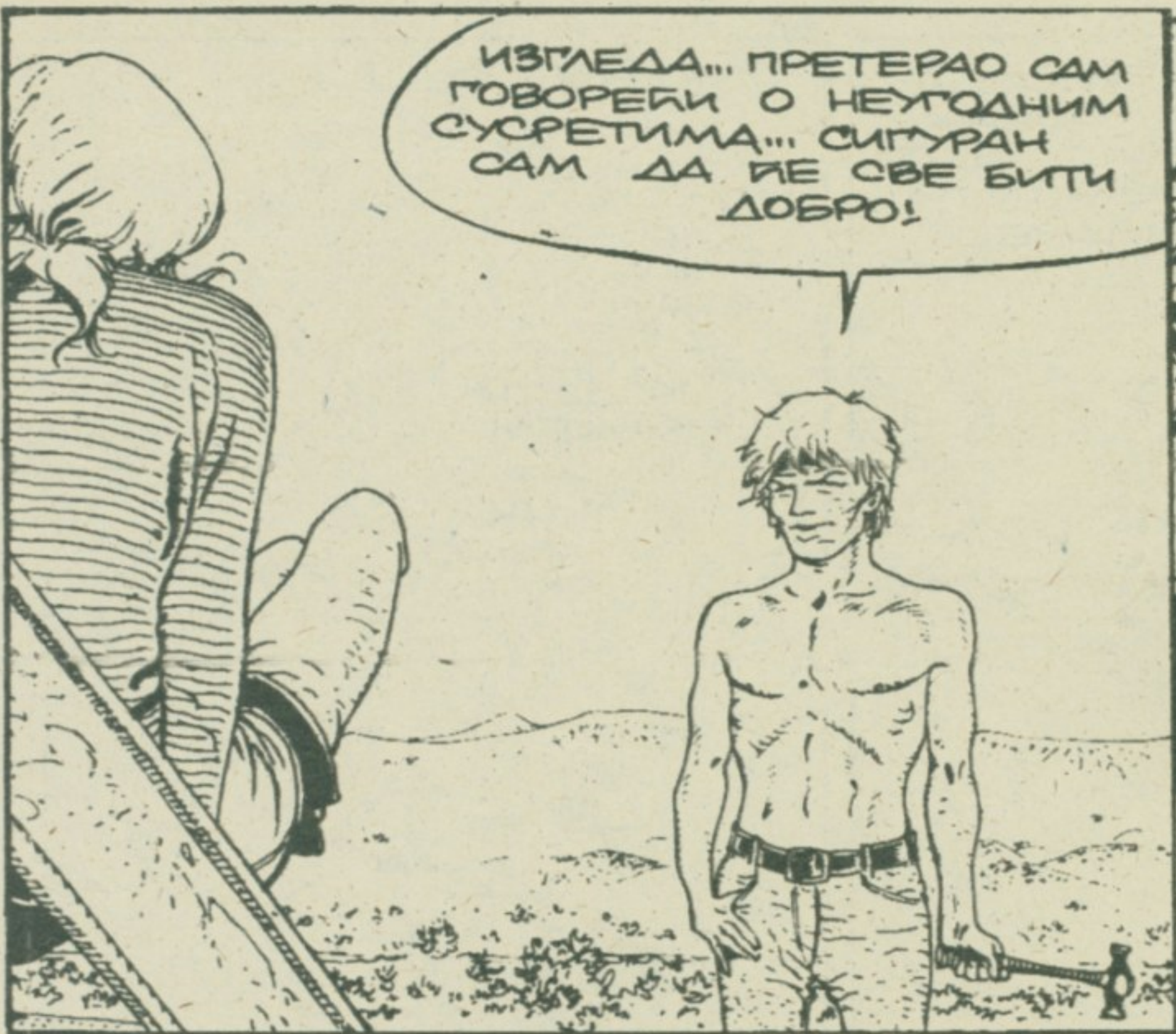

ОКЕЈ, ЗАВЕЗАЉУ! САМО
САМ ХТЕО ДА ТЕ РАЗОНО-
ДИМ... ТО УБИЈА ВРЕМЕ,
А ДОБРО ЈЕ
ЗНАТИ...

ДОБРО БИ БИМО ДА
РАСПАКУЈЕШ ЧАЈНИК
И ПРИПРЕМИШ НЕШТО!
ЈА БУ РАЗМОТАТИ
ПОКРИВАЧЕ!

ЧАЈЗ
КАФУ?

ЗАР
ИМАШ
ЧАЈАЗ?

ПА, ТИ
КАД ТИ
КАЖЕМ...

ТИНК
ТИНК

ОХАА,
КАФУ!

КАФУ...

ПОЖУРИ...
ПОСПАН
САМ К'О
КОЊ!

ОХ И ЊЕГОВА
САЛОНСКА
РАГА...

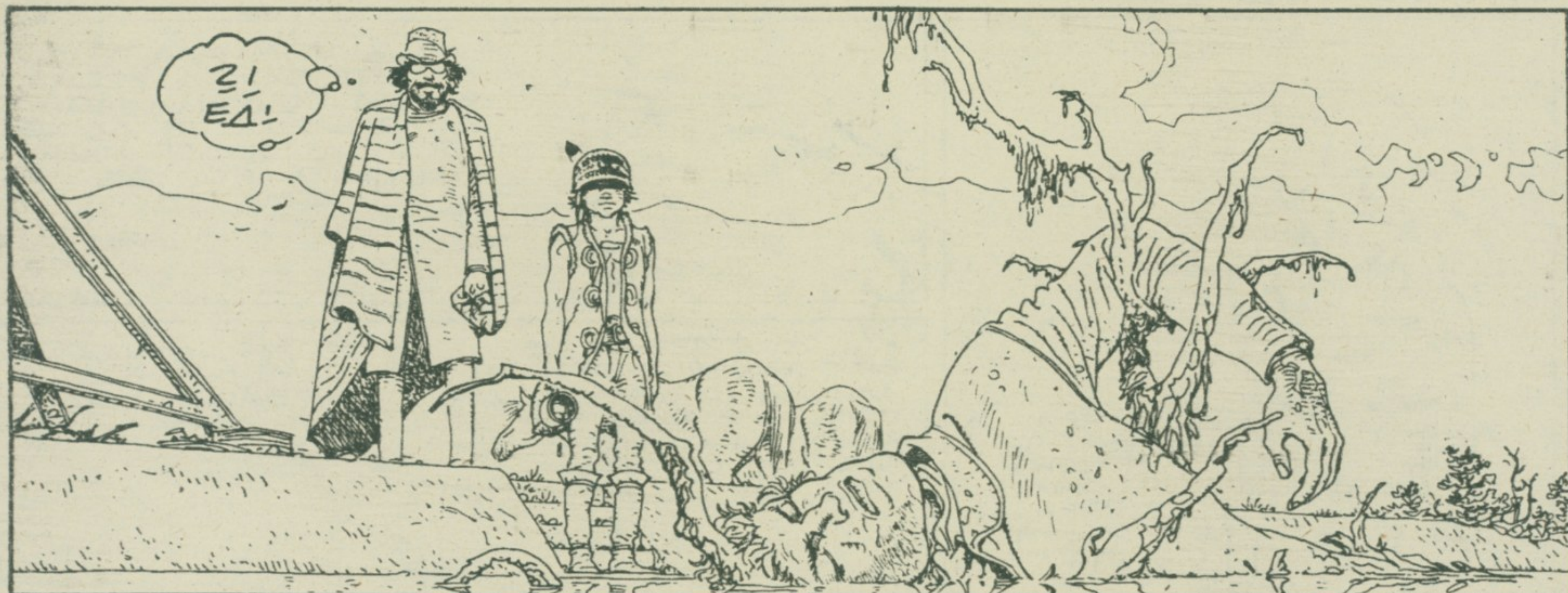

ХОБЕ ЛИ ТА ВОДА?
ХЕЈ! ДА ТЕ НИ-
ЈЕ НЕШТО
УХВАТИЛО?

ДОЋИ
ДА ВИ-
ДИШ...

У ОВАЈ
КАНАЛ НЕ БАЦА-
ЈУ САМО СТАРЕ
САНДУКЕ! МОРАЋУ
ДОБРО ДА ПРОКУВА
ВАМ ОВУ ВОДУ!

ЕХ,
ТАЈ... ТАЈ
ЧОВЕК...
ХОЋУ
РЕГИ
СТОНБРИЦ...
ШТА ЈЕ
ОН
ВАМА?

МММ... ЦЕРЕМАЈА, ВИ ПО-
СТАЈЕТЕ ЗАИСТА ВЕОМА
ВЕОМА РАДОЗНАЛИ! ХАЈ-
ДЕМО, ВРЕМЕ ЈЕ ДА СЕ
ВРАТИМО, ЈЕР ЋЕ ИНАЧЕ
ТЕТКА МАРТА ОБЕ-
СИТИ НОС!

ХА! ХА! СТАРИЦА ЈЕ
БРИЖНА КАО КВОЧКА!
ДЛИ ЈА ЊОЈ МНОГО ДУ-
ГУЈЕМ... И КАКО ОНА
КАЖЕ: ЈА САМ СВЕ
ШТО ЈОЈ ЈЕ ОСТА-
ЛО!

О, ПРИМЕТИЛА
САМ! ОНА ВАС
СТВАРНО ОБО-
ЖАВА...

... И ПОКУШАЋЕ ДА УДАМ
СВАКОГА КО БИ МОГАО
ДА ПОКВАРИ ИДЕАЛИ-
ЗОВАНУ СЛИКУ ЊЕНОГ
ВЕЛИЧАЈСТВЕНОГ
ПИЛЕТА!

?!
.....

УСКОРО
СМО НА ЦИЛУ!
ИЗ ПРЕДОСТРОЖНО-
СТИ, ПОСЛЕДЊИ КО-
МАД ПУТА ПРЕЛА-
ЗИ СЕ УВЕК
ПЕШИЦЕ!

РАЗУМЕО...
БОЉЕ ЈЕ НЕ
ОСТАТИ НА
МЕТИ!

ТО УЛАЗИ
У ЦЕНУ!
НЕ ТРАЖИМ
ДА МЕ ДРЖИШ
ЗА РУКУ!

ТО ЈЕ ОНО
ПУСТО МЕСТО
О КОЈЕМ САМ
ТИ ГОВОРИО!
ПРИПАЗИ МАЛО,
МОГУЋА СУ ИЗ-
НЕНАДЉЕЊА!

НЕ БРИНИ СЕ ТИ ЗА
НАС! НЕУПУКЕНИМА НА
ЗНАЊЕ, ОВИМ СЕКТОРОМ
ВЛАДА "ДОКТОР"!

ДОВОЛЈНО ЈЕ ДА
СЕ НЕКА БАНДА
ОРГАНИЗУЈЕ ПА ДА
ВАМ ЗАДАЈАД!
ПРАВИ РАЈ ЗА
ПРАВИЉЕ ЗА-
СЕДА!

ИЗГЛЕДА
ДА ОВДЕ
НЕ РАСКР-
УЉУ ОД-
МАХ?!

УВЕК ИМА ОНИХ
КОЈИМА ТО НИЈЕ
ЈАСНО... АЛИ ВРЕ-
МЕНОМ СХВАТЕ...

ТО ЈЕ ОПОМЕНА
ЗА ДРУГЕ...
АЛИ, НЕ ТРЕ-
БА СЕ ПРЕ-
ВИШЕ ПО-
УЗДАТИ!

СТИГЛИ СМО! ТО ЈЕ
ОНА ВЕЛИКА ЗГРАДА
У ДНУ!

ДОБРО! ПОШТО САМ
ЈЕ ВИДЕО, МОЖДА
БИМО МОГЛИ УЋИ...

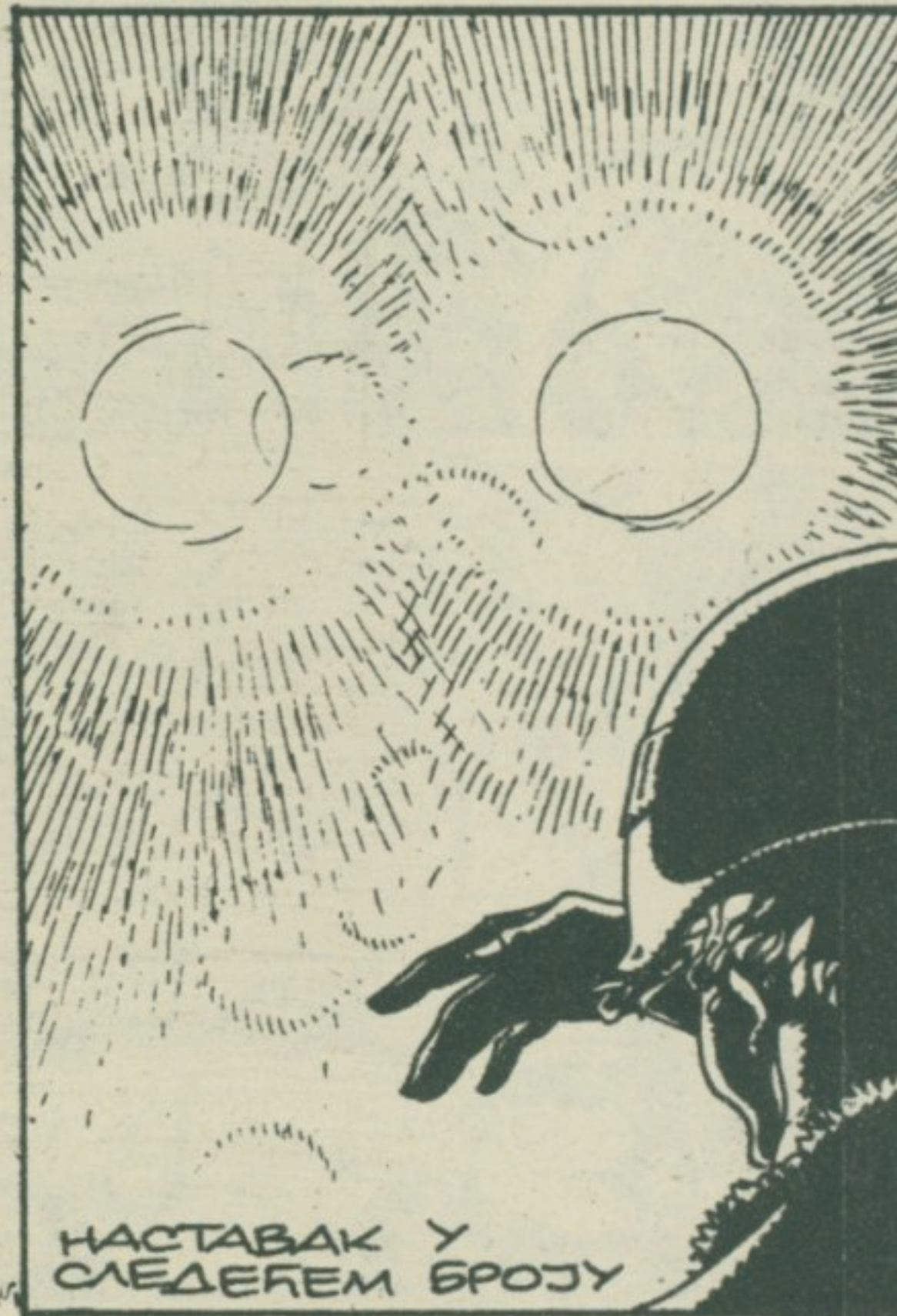
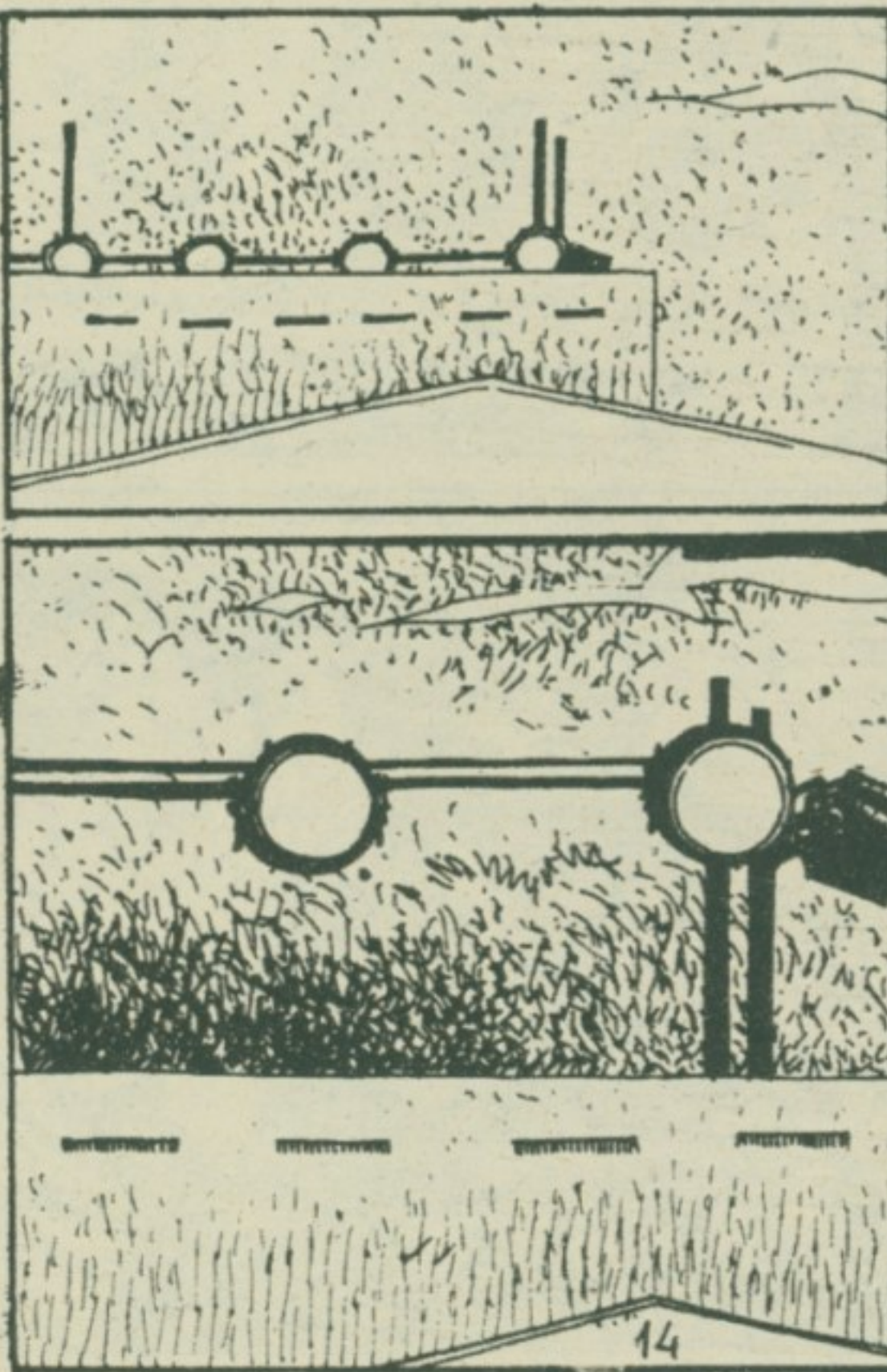
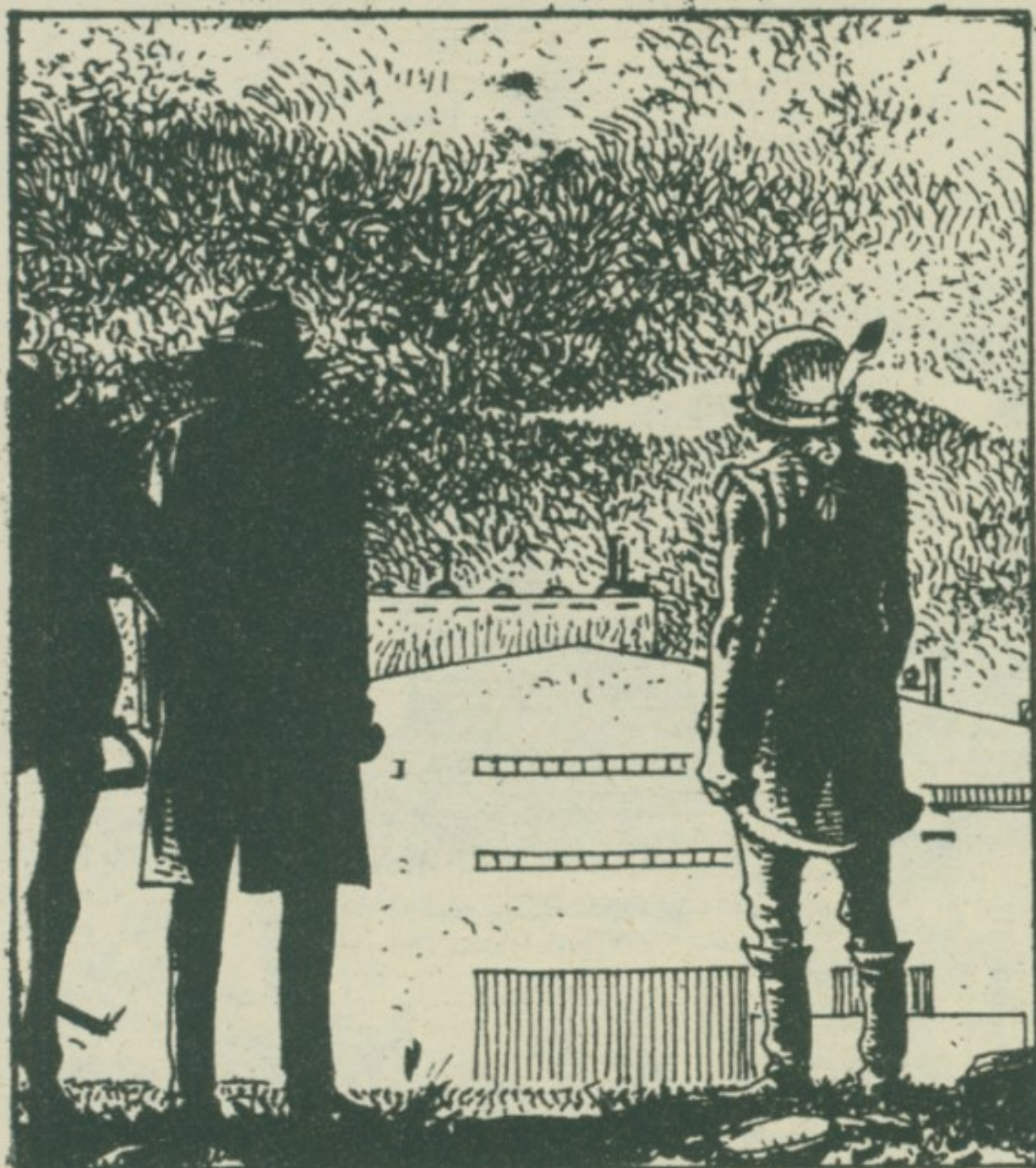
АКО ЖЕЛИШ ДА ТЕ ПРЕТВО-
РЕ У РЕШЕТО, ТИ САМО
ИДИ... ЈА БУ ДА ПО-
СМАТРАМ!

ШТА?
ТРЕБА ЛИ
КРАВАТА?

ПРВО
СВЕ-
ТЛОКА...

... ДА ОСВЕТИМ ЈЕДАН ОД
ОТВОРА! ДА БИ СПРЕЧИЛИ НЕ-
ЖЕЉЕНЕ "УПАДЕ", ИМАЈУ ОДРЕ-
ЂЕНЕ ШИФРЕ! "ДОКТОР" НЕМА
СМИСЛА ЗА ДЕТИЊАРИЈЕ!

НАСТАВАК У
СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ

БЕОГРАД,
Македонска 19,
Тел: 320-226

БОРИЛАЧКИ СПОРТОВИ

	дин.
1. Јорџа - Ђурић	
АБЦ КАРАТЕ - ТЕКИ 1 ЕНПИ КАТА	2000
3. Р. Мудрић, ШКОЛА КАРАТЕА I	5.500
4. Р. Мудрић, ШКОЛА КАРАТЕА II	3.800
6. Шегвић - Стојиљковић, КУНГ ФУ	3.000
9. Б. Вујић, ПУТ У НАПРЕДНИ КАРАТЕ	3.700
10. Т. Нобило, ТАЕКВОНДО	8.500
12. Врачаревић - Куртовић, ОДБРАНА ОД НОЖА	2.800
13. Врачаревић - Куртовић ЛЕПШИ ПОЛ - ЈАЧИ ПОЛ (самоодбрана за жене)	4.500
15. С. Бојовић РВАЊЕ - слободним стилем	3.500
16. С. Бојовић БОРЕЊЕ - слободним стилем (на македонском језику)	680
76. Јорџа - Ђурић КАРАТЕ МАЈСТОРСКЕ КАТЕ I	7.000
77. Јорџа - Ђурић КАРАТЕ МАЈСТОРСКЕ КАТЕ II	7.000
134. Д. Павловић, КЕНДО	3.000
141. В. Ђујић НАПРЕДНИ КАРАТЕ - практична примена	3.700
142. С. Поповић, ТАЈНЕ ЏУДОА	2.500
136. А. Алехин ПУТ ДО СВЕТСКОГ ПРВАКА	4.500
140. Ј. Р. Капабланка МОЈА ШАХОВСКА КАРИЈЕРА	2.000
19. Трифуновић - Вуковић ШАХОВСКИ БУКВАР	1.500
20. И. Бондаревски КОМБИНАЦИЈЕ У СРЕДИШЊИЦИ	1.500
29. С. Домазет, ШАХ ОД А1 ДО Х8	5.500
30. С. Домазет СВЕТ ШАХА - ШАХОВСКЕ ЗАНИМЉИВОСТИ	5.500
33. НОВА ПРАВИЛА ШАХОВСКЕ ИГРЕ	1.500
34. Д. Ђелица, НА ПОТЕЗУ БОРИС СПАСКИ	3.000
37. Д. Ђелица, БУГОЈНО 78	2.600
39. Д. Андрић ШАХ - ИГРА МИЛИОНА - нижи курс	3.000
40. Д. Андрић ШАХ - ИГРА МИЛИОНА - виши курс	3.000
43. Марјановић - Ђорђевић	
43. ТУРНИР У ЛОНДОНУ (1849-1982)	1.200
44. ТУРНИР У АМСТЕРДАМУ (1889-1981)	1.200
45. БЕЧКИ ТУРНИРИ (1873-1961)	1.200
47. ТУРНИРИ У ЊУЈОРКУ (1857-1980)	1.200

ФУДБАЛ

52. А. Боженко РАД СА ФУДБАЛЕРИМА МЛАЂИХ УЗРАСНИХ КАТЕГОРИЈА	2.000
53. Б. Елснер МЕТОДИКА РАДА СА ФУДБАЛЕРИМА	3.000
67. В. Стефановић САВРЕМЕНИ ФУДБАЛ И ПЕДАГОШКО-ПСИХОЛОШКИ РАД	3.500
68. А. Боженко, ТРЕНИНГ ВРХУНСКИХ ФУДБАЛЕРА	1.500
69. Б. Дукић, ВЕЖБЕ ОБЛИКОВАЊА ФУДБАЛЕРА	4.500
70. Д. Шаренац, ФУДБАЛ - У СЛИЦИ И РЕЧИ	3.000
71. С. Јоксимовић, ГОЛМАН У ФУДБАЛУ	2.700
144. В. Стојковић, ЛЕГЕНДЕ ФУДБАЛА	7.500

СПОРТСКО-СТРУЧНА БИБЛИОТЕКА

52. Д. Шаренац, КАКО У ХХИ ВЕК	900
54. В. Стефановић, ПЕДАГОГИЈА И СПОРТ	3.500
56. Ј. Малацко ОСНОВЕ СПОРТСКОГ ТРЕНИНГА	4.500
65. Р. Арменулић, ШАМПИОНСКИ ТЕНИС	8.500
66. Р. Арменулић, ТЕНИС	3.000
75. С. Мишовић, КОШАРКАШКИ ПИВОТМЕН	3.000
80. Verdenwulbecke ГИМНАСТИКА + ИГРЕ ЗА ДЕЦУ	2.500
82. Ивовић - Жарковић ИГРЕ - за спорт, школе, рекреацију	3.500
135. Група аутора, СПОРТСКА ГИМНАСТИКА	6.500

РЕКРЕАЦИЈА

48. Ј. Пуља, YOGA - хармонија духа и тела	4.500
78. М. Чабрић, АТЛЕТСКА ГИМНАСТИКА	2.000
79. Поповић - Штавланин МОДЕРНИ БОДИБИЛДИНГ	3.800
81. Ј. Пуља МИНИ ВЕЖБЕ ЗА МАКСИ ЗДРАВЉЕ	2.000
94. Д. Шаренац, РАНДЕВУ НА БАЗЕНУ	1.500
96. Н. Шандор, НАУЧИ И ТИ ДА ПЛИВАШ	1.500
124. Група аутора, YU АЕРОБИК	2.500
121. Т. Вогринец, КРИЖАЈЕВА ШКОЛА СМУЧАЊА	250
152. Н. Вучковић ТАКМИЧАРСКИ БОДИБИЛДИНГ	4.000
153. Н. Вучковић ВЕЛИКЕ И СНАЖНЕ РУКЕ	3.500

МОНОГРАФИЈЕ - АНТОЛОГИЈЕ - ДОКУМЕНТАЦИЈЕ - ПРАВИЛА

57-65. АЛМАНАХ ЈУГОСЛОВЕНСКОГ СПОРТА (8 књига)	6.400
72. Ратковић - Мићуновић, ПЛАВИ У ОРБИТИ	2.000
91. СМУЧАЊЕ НОРДИЈСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ	250
122. Група аутора ФИЗИЧКА КУЛТУРА И СПОРТ У ЈУГОСЛАВИЈИ	800
127. Д. Шаренац АНТОЛОГИЈА ЈУГОСЛОВЕНСКЕ СПОРТСКЕ КАРИКАТУРЕ	2.500

СПОРТСКА МЕДИЦИНА

97. Котуровић - Јеричевић, КОРЕКТИВНА ГИМНАСТИКА	3.500
98. В. Ђурђевић, СПОРТСКО СРЦЕ	4.800
99. В. Смодлака СПОРТСКА МАСАЖА И САМОМАСАЖА	3.500
102. Д. Дубин М. Д. БРЗА ИНТЕРПРЕТАЦИЈА ЕКГ	6.500

103. Д. Слијепчевић ХОРМОНИ ПОЛНЕ СФЕРЕ	3.500
128. А. Шкокљев, АУРИКУЛО АКУПНКТУРА	2.500
132. В. Смодлака, СПОРТСКЕ ПОВРЕДЕ	2.800
143. Д. Бакоч ДОКТОР БЕЗ РЕЦЕПТА	12.000
146. Н. Поповић СПОРТСКЕ ПОВРЕДЕ У РУКОМЕТУ	2.500
149. В. Смодлака МЕДИЦИНСКИ АСПЕКТИ ФУДБАЛА	2.800

ХОБИ ИЗДАЊА

105. В. Литричин, ОСНОВНА ЗНАЊА О ПСУ	2.500
106. М. К. Костерисиц 400 САВЕТА ПРИЈАТЕЉИМА ПАСА	2.500
107. Н. А. Сахаров, ДРЕСУРА ПАСА	2.500
108. Мишковић - Грабовшек, ИГРАТЕ ЛИ БРИЦ	4.800
138. Д. Цветковић ЗАНИМЉИВА МАТЕМАТИКА - ПРЕФЕРАНС	3.200
101. М. Ђонић, ДУНАВСКИ АЛАСИ	2.000
109. М. Ђонић, РИБЉИ СВЕТ	1.500
110. М. Ђонић, МАМЦИ И ВАЉЦИ	1.500
147. Ђонић - Милосављевић, ПОНАШАЊЕ НА ВОДИ	1.500
150. М. Ђонић, РИБОЛОВ ВАРАЛИЦОМ	6.500
116. Ж. Вукосављевић АКОРДИ И ХВАТОВИ НА ГИТАРИ	1.500
117. Ж. Вукосављевић, ШКОЛА ЗА ГИТАРУ	1.500

ОСТАЛА ИЗДАЊА

104. М. Трифуновић, ПСИХОЛОГИЈА КУПАЦА	1.600
111. С. Протић ЗАПИСИ ИЗ КУЋЕ МРАКА	1.000
113. Н. Поповић СРЦЕ НА ТРАВИ (Поезија о фудбалу)	800
115. Ј. Пуља, БИСЕРИ МУДРОСТИ	4.500
119. М. Пауновић, СВЕТСКА АВИЈАЦИЈА	3.000
120. Р. Мићуновић САЊАЛИШТЕ (Поезија за децу)	150

ИГРО „СПОРТСКА КЊИГА“
Београд, Македонска 19,
п. факс 720
НАРУЧЕНИЦА ПЗ - 3/87

Поручујем књиге под редним бројем _____

у укупној вредности од _____ дин.

1. Унапред уплаћујем на ваш жиро-рачун

60801-603-22384

2. Плаћам поштару при преузимању књига -

ПОУЗЕЋЕМ

(Заокружити начин плаћања)

(презиме и име)

(поштански број, место, улица и број)

У цену књиге нису урачунати ПТТ трошкови.

Исећи и залепити на дописницу.

Књиге можете поручити и телефоном на

број: 011/320-226, 326-746

Спортска књига

РЕЗУЛТАТИ НАГРАДНОГ КОНКУРСА ЛЈУБЉАНСКЕ БАНКЕ, ЈАТ-а И „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“

Разматрајући приспеле литерарне и ликовне радове, жири у саставу Војислав Станојчић, књижевник, мр Александар Грбић, академски сликар, Босиљка Кићевац, академски сликар, Биљана Гачановић, професор и Персида Меденица, представник ОБ „Љубанка“ – Београд одлучио је да лет авионом у Дубровник додели:

1. ПАВЛУ ПОПОВИЋУ, III/2 ОШ „Јелена Ђетковић“, Београд
2. ТАМАРИ БРКИЋ, VII/2 ОШ „П.П. Његош“, Београд
3. НЕНАДУ МОЉЕВИЋУ, IV/4 ОШ „Бора Станковић“, Београд
4. ПРЕДРАГУ НЕРАНЦИЋУ, V/2 ОШ „Бубањски хероји“, Ниш
5. ВЕСНИ ЦВЕТКОВИЋ, VI/1 ОШ „Вожд Карађорђе“, Ниш
6. ДУЊИ ПОПИН, VI/1 ОШ „Светозар Милетић“, Земун
7. АЛЕКСНАДРИ ДОНЧЕВОЈ, III/1 ОШ „Јелена Ђетковић“, Београд
8. ДУШИЦА ЂОРЂЕВИЋ, VIII/3 ОШ „Ђура Јакшић“, Ћуприја
9. АНИ ТОДОСИЈЕВИЋ, VII/7 ОШ „Ђура Јакшић“, Ћуприја
10. МИЛАНУ АНДРЕЈИЋУ, II/2 ОШ „Бубањски хероји“, Ниш

11. ДРАГАНУ ЂУРИЋУ, VIII/4 ОШ „Ђура Јакшић“, Ћуприја
12. ИВАНИ СТАНКОВИЋ, VI/3 ОШ „Ћеле кула“, Ниш
13. ЦИЦИЛИЈИ НОКА, VII/3 ОШ „Ђура Јакшић“, Ћуприја
14. СИНИШИ ЈОВАНОВИЋУ, VI/6 ОШ „Ћеле кула“, Ниш
15. ДРАГАНУ ТАСИЋУ, VIII/1 ОШ „Ђура Јакшић“, Ћуприја

Слатке пакете РО „Соко-Нада Штарк“ „освојили“ су:

1. НАТАША ПАВЛОВ, VII ОШ „Жарко Зрењанин“, Нови Сад
2. БОЈАН ЂОРЂЕВИЋ, V/2 ОШ „П.П. Његош“, Београд
3. СРЂАН ПАВИЧЕВИЋ, VI/8 ОШ „Ћеле кула“, Ниш

4. ОЛИВЕРА ДУЊИЋ, VII/3 ОШ „Аца Алексић“, Александровац Жупски
5. ДУБРАВКА ПРЖИЋ, ОШ „Петар Шпрајц“, Желец
6. ДУШАН МИЛОШЕВИЋ, VI Ц.З.С.В.О. „Ђура Јакшић“, Српска Црња
7. ТАЊА МИРКОВИЋ, II/2 ОШ „Топлички хероји“, Прокупље
8. СУЗАНА МИТКИЋ, IV/2 ОШ „Милица Павловић“, Чачак
9. МИЛА МАКСИМОВИЋ, III/2 ОШ „Милица Павловић“, Београд
10. ОЛИВЕРА МИКИЋ, V/3 ОШ „Вожд Карађорђе“, Ниш
11. ЛЈУБИША ИСАИЛОВИЋ, IV/1 ОШ „Јелена Ђетковић“, Београд
12. МОНИКА ЛОВРИК, ОШ „Крсто Ивковић“, Клањец
13. МИЛАН СТОЈАНОВИЋ, VI/4 ОШ „Јелена Ђетковић“, Београд
14. СЛОБОДАН ВУКАНОВИЋ, III/3 ОШ „П.П. Његош“, Београд
15. САЊА ЈАЊИЋ, ОШ „Милица Павловић“, Београд

Књиге ће добити:

1. СУЗАНА САВИЋ, 16. крагујевачка гимназија, Крагујевац
2. ИРЕНА ПОПОВИЋ, VII/5 ОШ „Ђура Јакшић“, Ћуприја
3. НАТАША ВУЈИНОВИЋ, VI/ф ОШ „Братство јединство“, Озаци
4. ТЕРЕЗА ТАНДАРА, VII/а ОШ „Бермано Сељановић“, Сплит
5. РАДОСЛАВА ТРНАВАЦ, VII/1 ОШ „Јелена Ђетковић“, Београд
6. АЛЕКСАНДРА ВУКОВИЋ, ученица из Белог Манастира, Улица Ц. Бије-дића
7. САША БРАНКОВИЋ, VIII/2 ОШ „13. октобар“, Ћуприја
8. ИРЕНА ПЕТКОВИЋ, I/2 ОШ „Бубањски хероји“, Ниш

9. ДАВИД МИА, VII/3 ОШ „П.П. Његош“, Београд
10. МИЛОШ ПАЛИБРК, IV/2 ОШ „Милица Павловић“, Чачак
11. МАРЈАНА МАНДИЋ, IV/2 ОШ „Јелена Ђетковић“, Београд
12. ТИЈАНА ВУКОВИЋ, IV/2 ОШ „Јелена Ђетковић“, Београд
13. ОЛИВЕРА ДУЊИЋ, VII/3 ОШ „Аца Алексић“, Александровац
14. НАТАША РАЦИЋ, IV/4 ОШ „Јелена Ђетковић“, Београд
15. СВЕТАНА ЂУРИШИЋ, VIII/1 ОШ „Јелена Ђетковић“, Београд

Комплет дописних карата „Вук Караџић“ добили су:

1. АНА АНДРЕЈИЋ, VI/7 ОШ „Ћеле кула“, Ниш
2. НЕНАД МИЉКОВИЋ, VI/5 ОШ „Ђура Јакшић“, Ћуприја
3. НАДИА АЛ ХАЈЖАР, В/4 ОШ „Јелена Ђетковић“, Београд
4. ДРЕНА ДРЕНИЋ, VI/1 ОШ „Ћеле кула“, Ниш
5. УРОШ ЗЕКОВИЋ, III/2 ОШ „Бранко Ћопић“, Београд
6. ВЛАТКА ТОР, Центар за одгој и образовање у култури, Загреб
7. БОЈАНА ВУЈОВИЋ, VIII/2 ОШ „Аца Маровић“, Приштина
8. НАТАША ВОРГИЋ, VI разред ОШ „П.П. Његош“, Зрењанин
9. ИВАНА ЗБИЉИЋ, IV/4 ОШ „Нада Поповић“, Крушевац
10. МИЛЕНА ПОПОВИЋ, II/1 ОШ „Бубањски хероји“, Ниш
11. ГОРАН ПЕТРОВИЋ, VI/1 ОШ „Вожд Карађорђе“, Ниш
12. ВЕСНА СТАМЕНИЋ, III/3 ОШ „П.П. Његош“, Београд
13. САЊА КОВАЧЕВИЋ, III/3 ОШ „П.П. Његош“, Београд
14. ИВАНА ГЛОДАИЋ, IV/1 ОШ „Јелена Ђетковић“, Београд
15. МИРЕЛА ХОП, Центар за усмерено образовање, Дарувар

НОВО!

Е. А. Волис Бац

ЕГИПАТСКА МАГИЈА

Амаџије или магични каменови који одвраћају зле духове. Опис и употреба 20 најважнијих амаџија: Живота (Анх), Скарабеја бесмртности, Срца, Златне огрлице, Два прста, Хоровог ока (Учат), Лествица, Змијске главе... Воштане фигуре, речи моћи и бацање чини. Тајна имена и магија звука.

Магичне слике и формуле, Ритуал балсмовања, Отварање уста и очију покојнику – подрбан опис најважнијег потребног обреда.

Моћ Изидине крви, бела и црна магија, Египат и алхемија.

Опседнутост демонима и истеривање духова, призивање умрлих, лоши и добри предзнаци, снови, календар и одређивање срећних и несрећних дана, хороскопи, прорицање судбине, преображаји и предсказања.

Формат 13 × 20 см, 190 стр. 20 илустрација.

Цена књиге 4.200 динара.

ПРВИ ПУТ У ЈУГОСЛАВИЈИ!

Е. А. Волис Бац

ЕГИПАТСКА РЕЛИГИЈА

Египатске идеје о загробном животу

Књига једног од најчувенијих светских оријенталиста и археолога директора Одељења египатских старина Британског музеја.

Мит о стварању света. Египатски богови: Ра, Изиди, Маат, Шу, Анубис, Тот, Птах... Озирис – бог васкресења. Химне Рау и Озирису. Обичаји балсмовања и сахрањивања умрлог. Подземни свет и паклене муке најпрње таме. Последњи суд. Мерсење покојниковог срца на Теразијама правде. Однос двојника, тела, душе, духа, срца и сенке. Путовање душе у загробни свет. Бесмртност и живот на Пољанама вечности.

Илустровано цртежима са папируса.

Формат 13 × 20 см, 160 стр.

Цена књиге 5.300 динара.

Иназо Нитобе

BUŠIDO

Кодекс самураја

Пут ратника – књига закона који су више од седам векова управљали животима самураја!

Етички кодекс ратничког staleжа који је поставио стандарде понашања и идеале карактера за цео јапански народ. „Душа Јапана“ – један од кључних фактора у стварању модерног Јапана.

Књига која открива свет самураја и осветљава извор јапанске традиције.

Поглавља: Храброст, Част, Обавеза лојалности, Васпитање и обучавање самураја, Васпитање и положај жене, Самоконтрола, Харакири и освета, Мач – душа самураја, ... потврдиће вам да је **БУШИДО** најстрожи кодекс животних принципа који је икад састављен!

Илустровано бројним фотографијама.

Формат 13 × 20 см, 160 стр.

Цена књиге 4.800 динара.

НАРУЦБЕНИЦА

Наручујем поузећем следеће књиге:

ЕГИПАТСКА МАГИЈА _____ ком.

ЕГИПАТСКА РЕЛИГИЈА _____ ком.

БУШИДО _____ ком.

Наручбенице шаљите на адресу:

ИНТЕРМЕДИА, пошт. факс 20-104, 11030 Београд 8.

име и презиме

улица и број

пошт. број и место

ПРОСЕЦИ
ПО
ЦРТИЦАМА

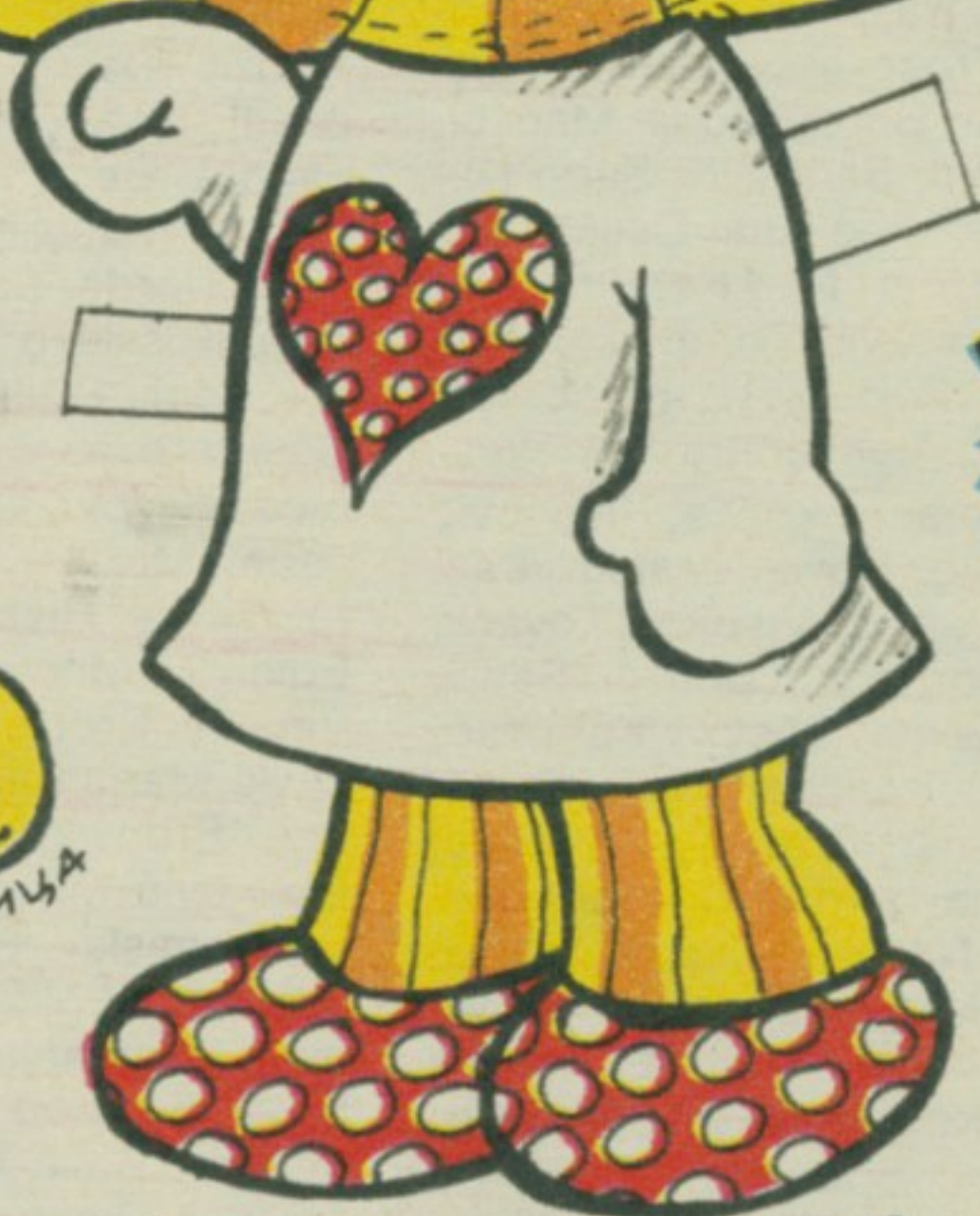

КОСТИМ ПЕЧУРКЕ

КОСТИМ ЗА УЛОГУ
ЦИЦЕ-ПАМЕТНИЦЕ,
ОДЛИЧНОГ БАКА

ТАМБУРИЦА

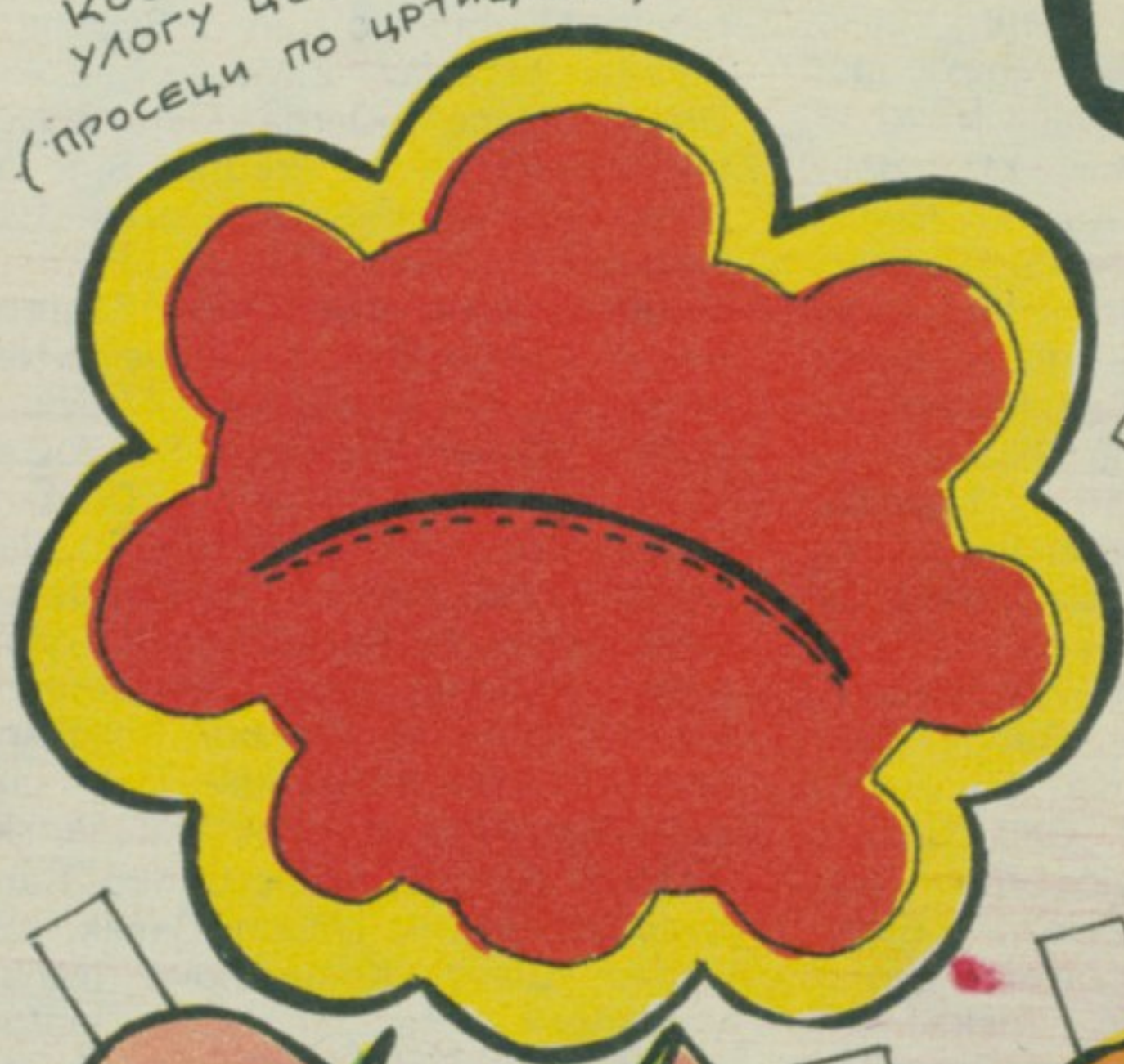

ЦВЕКЕ ЗА
УЧЕСНИЦУ
ПРИРЕДБЕ

ЦИЦА НА ШКОЛСКОЈ ПРИРЕДБИ

КОСТИМ ЗА
УЛОГУ ЦВЕТА
(ПРОСЕЦИ ПО ЦРТИЦАМА)

КОСТИМ
ЗА
УЛОГУ
МАЦЕ

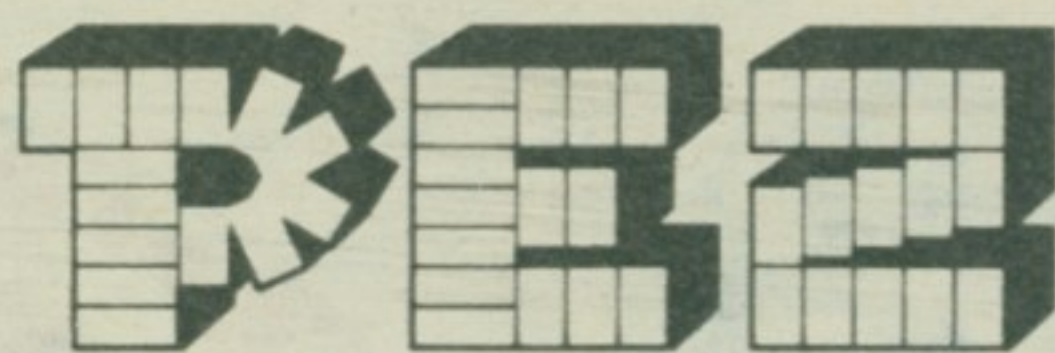
КОСТИМ ЗА УЛОГУ ЦИЦЕ-ПАМЕТНИЦЕ,
ОДЛИЧНОГ БАКА

ВМС 87

1010

NAGRADA

Šalje vam Petar

BICIKL SU DOBILI:

ŽIVKOVIĆ IGOR, 34000 Kragujevac, Vojvodanska 2; MIHAJLOVIĆ ALEKSANDAR, 11000 Beograd – Kijevo Kneževac, Ljubomira Ivkovića Šuce 16; STEVIĆ BOJAN, 11300 Smederevo, Venčačka 22; MILAKOVIĆ ŽELJKA, 56270 Županja, Park bratstva i jedinstva 3; JAGROVIĆ ALEKSANDAR, 47210 Vrgin Most, Trg narodnih heroja 12; DOŠEVSKI DEJAN, 91000 Skopje, 11 oktobar 6-2/16; OMERAGIĆ AMIR, 74480 Modriča, Lenjinova bb 1/13; DEBELJAČKI RADOVAN, 21480 Srbobran, Vase Čarapića 4; JAKOPIĆ UROŠ, 61000 Ljubljana, Tesavnikova 62; SPAŠENIĆ DUŠAN, 11000 Beograd, Filipa Filipovića 78.

PRETPLATU NA

„ZABAVNIK“ SU DOBILI:

DERAHOVIĆ MUSTAFA, 72000 Zenica – Lukovo Polje, M. Đikića 24-25; VLAISAVLJEVIĆ BUDIMIR, 21410 Futog, Lole Ribara 128.

MAJICE SU DOBILI:

Radovanov Zoran, Pančevo; Trkulja Saša, Kosovo; Stanišić Slađana, Čačak; Dišić Đorđe, Kragujevac; Filipović Jovan, Beograd; Lučić Dejan, Beograd; Petrović Miloš, Ripanj; Bokan Miloš, Kucura; Jozić Marin, Korače; Marković Aleksandar, Beograd; Petrović Aleksandar, Trnovče; Maluckov Miljan, Zrenjanin; Duranović Edvin, V. Kladuša; Trbojević Bogdan, Lazarevac; Perut Marina, Golubac; Paunović Vladimir Lazarevac; Kažić Mileta, Čačak; Stanić Milorad, Borovo; Janković Ivan, Šabac; Bogdanov Nikola, Bečej; Majstorović Nevena, Kraljevo; Majstorović Ana, Kraljevo; Nikolić Aleksandar, Sarajevo; Radenković Miloš, Kaluđerica; Zdravković Dejan, Borča; Pauković Krešimir, Osijek; Popović Dejan, Knjaževac; Čeliković Lepa, T. Užice; Naumče Blažeski Ohrid; Simon Helena, Zaječar; Spasović Slavko, Čačak; Rakić Branko, Niš; Rakić Sonja, Niš; Monika Boris, Ljubuški; Mitić Nikola, Beograd; Stanojković Mića, Vranje; Rabrenović Slaviša, Titograd; Kocić Marijana, Radinac Uzelac Srdan, Subotica; Ordulj Hrvoje, Zagreb; Popović Dušan, Karlovac; Marković Predrag, Smederevo; Sultanović Mirza, Kladanj; Vesković Dragan, Vrda Kraljevo; Krajnović Jovan, Zrenjanin; Veselinović Nenad, Beograd; Vukadinović Veljko, G. Milanovac; Kajzer Damir, N. Zagreb; Terzić Vladimir, Beograd; Pazić Slađana, Paraćin; Ozretić David, Čakovec; Jakešević Elizabeta, Jajce; Rakić Sonja, Niš; Jurić Siniša, Mečenčani; Eduard Operhal, Sarajevo; Mizdarić Miroslav, Banja Luka; Sokolović Goran, Zaječar; Miletić Igor, Nedeščina; Stojadinović Milena, Kruševac, Mudrakovac; Milanović Rade, Zaječar; Stojadinović Ivana, Kruševac; Grujić Ivan, Kruševac; Aleksovski Vasil, Skopje; Špela Stavanja, Kranj; Žnidar Marija, Kranj; Škrijelj Alen, Pula; Krivo Zoran, Sinj, Suhać; Petrekanić Vladimir, Subotica; Slivka Dejan, Korčula; Slivka Dragan, Korčula; Gajić Bojana, Beograd; Gjurchinovski Goran, Skopje; Gjurchinovski Aleksandar, Skopje; Ivanović

Dragana, N. Sad; Nikolić Goran, Čapljina; Milev Emil, Skopje; Lovrić Karlo, Crikvenica; Sarajčić Emzadin, Vitez; Poljanec Mladen, Lužani; Čulibrk Zoran, Ilok; Stojilković Marija, Odžaci; Vučković Đurđica, Banja Luka; Belatović Aleksandar, Sarajevo; Ivanović Nenad, Lokve; Bašić Saša, Lokve; Pizović Amil, Prozor; Lončarić Maja, Osijek; Katura Boro, Donji Mamići; Rončević Marko, Sarajevo; Sabo Dario, Pečin; Beniković Ana, Osijek; Žufika Tihomir, Molve; Nađ Katarina, Velika Greda; Đorđević Zoran, Zaječar; Durić Njegoš, Podlugovi; Klarić Iva, Zadar; Popović Aleksandra, Karlovac; Trajčeva Biljana, Skopje; Ivanović Marko, Sarajevo; Novak Branko, Pavčiče; Berbić Nihad, Visoko; Kovačić Branislava, Sombor; Dobre Sanja, Sombor; Novosel Josip, Karlovac; Novosel Želja, Karlovac; Hlaj Dario, Šišljavić; Kromar Dražen, Karlovac; Vračar Vedrana, Karlovac; Indira Neziri, Beograd; Neziri Emina, Beograd; Stojković Darko, Sombor; Klusković Vladimir, Subotica; Jović Branislav, Beograd; Trajkovska Vesna, Skopje; Kovač Emeše, Subotica; Prvulović Slađana, Boljevac; Mihovilović Vladimir, Pančevo; Roland Branimir, Žabac; Risteski Aleksandar, Beograd; Klinc Danijela, Cirkulone; Mitrović Svetlana, Boljevac; Žuvela Maja, Zadar; Jelić Vladimir, Petrinja; Jeftić Aleksandar, Vrnjci; Mađar Ivan, Zagreb; Žuljević Marko, Ljubljana; Zečić Ivo, Split; Kontent Mario, Andraševac; Kocić Marijana, Radinac; Požek Silvia, S. Brod; Kožić Natalija, Suhopolje; Turko Radoš, Petrinja; Nikolova Marija, Kavadarci; Čavar Robert, Zagreb; Šehović Edin, Mrkonjić Grad; Jašarević Denis, Hrtkovci; Bećirović Adnan, Čapljina; Miletić Dragan, Plažine; Petrović Ankica, Kruševac; Ante Biluš, Vinkovci; Vorotović Dejan, Priština; Milenković Leposava, Prokuplje; Šironjić Tijana, Čerević; Đorđević Vera, Kosjerić; Pavlović Goran, Čelarevo; Novaković Nebojša, Svetozarevo; Rokić Vladimir, Subotica; Marjanov Nataša, Subotica; Gligorić Miroslav, Loznica; Đurđević Svetlana, Brezjak; Đinović Stefan, Beograd; Mijailović Milojko, Ljubljana; Vasić Goran, Ljubovija; Živković Vera, Beograd; Vorotović Dimitrije, Priština; Vučević Tanja, Bajmok; Horvacki Tomislav, Subotica; Mihajlović Borislav N. Sad; Perišić Branka, Kosjerić; Plečaš Olgica, Bački Gračac; Paramentić Biljana, Valjevo; Škarica Ivica, Matulji; Škarica Marin, Matulji; Šubert Damjan, Ljubljana; Mustafa Mariam, Vukovar; Knežević Željko, Breza; Sanić Milan, Banja Koviljača; Damagoj Valdin, Valpovo; Jukić Anita, Pečin; Prvulović Ivana, Boljevac; Cigerlin Ljubica, Našice, Markovac; Zahorec Anka, Čelarevo; Martinović Marin, Našice; Subotić Tanja, Zadar; Begović Petar, Opatov; Popović Jelena, Zemun; Jordanov Stojan, Beograd; Popović Dragana, Dvor na Uni; Radovanović Dragan, Požarevac; Gajić Marija, Beograd; Jovanović Milica, Beograd; Vrbnjak Sanja, Gradec; Vrbnjak Tomislav, Gradec; Ivanković Aleksandar, Trebi-

nje; Oštrić Tomislav, Novigrad; Plavšić Milana, Virovitica; Miljanović Nebojša, V. Radinci; Todorović Bojan, Kruševac – Mudrakovac; Radovanović Dušica, Raševica; Kokelj Tibor, Gornja Vas; Čolić Dejan, Beograd; Rogulja Veljko, N. Sad; Bekavac Iva, Galižana; Smiljanić Mladen, Brčko; Hodžić Damir, Rogatica; Sakić Nedžad, Dobošnica; Stevanović Aleksandra, Beograd; Majrić Nenad, Mali Lošinj; Musulin Ljubomir, Zadar; Varagić Đorđe, Sarajevo; Milošević Sunčica, Kušiljevo; Ljiljak Đorđe, Dobrljin; Erić Igor, Podlugovi; Mitrović Željko, Smederevo; Čosović Dragana, Hrasnica; Horbat Vladimir, Sombor; Medvedev Miroslav, Petrinja; Pavčić Boštjan, Krka; Ristić Ivan, Priština; Čulum Edin, T. Mitrovica; Kolenc Peter, T. Velenje; Erceg Radoslav, Zadar; Vučićević Marjan, Hr. Dubica; Uhlik Vladimir, Erdevik; Kristina Milin, Zadar; Bošković Milan, Bačka Topola; Golijan Tomislav, Petrinja; Sabadi Goran, Vrbovec; Polić Marina, Pančevo; Runjajić Nemanja, Zemun; Međugorac Saša, S. Brod; Petković Saša, Smederevo; Ralić Vladimir, Kruševac; Tišović Aleksandar, Čačak; Radaković Olgica, Zrenjanin; Mišković Nenad, Sarajevo; Antonijev Zoran, B. Palanka; Janković Ivan, Šabac; Džepina Marija, Beograd; Savkov Goran, Veliki Gaj; Trifunović Perica Apatin; Vučković Mladen, Beograd; Jovanović Igor, Kraljevo; Aleksandar Mitić, Beograd; Janjić Nikola, Sombor; Miladinović Aleksandar, Zaječar; Adamov Nenad, Zrenjanin; Livada Ivana, S. Banovci; Spasić Bojan, Pančevo; Krtanović Miloš, Beograd; Kojić Svetlana, Ruma; Tomić Stanislava, N. Sad; Hajvaz Željko, Mostar; Stanković Biljana, Čelinac; Đukić Ivana, Kačarevo; Tasić Dejan, Velika Plana; Došen Spomenka, Ratkovo; Spasić Tomislav, Novo Selo; Poletanović Igor, Jajce; Stojakov Jovica, Radojevo; Petrovski Miroslav, Kruševac; Radenković Radoš, Kaluđerica; Milinković Saša, Čačak; Ilić Aleksandar, Beograd; Gala Tamara, Subotica; Kostadinović Srdan, Majdanpek; Ilić Mihajlo, Železnik; Bartošek Marija, Beograd; Javorac Veljko, B. Crkva; Janković Aleksandar, Požarevac; Petković Saša, Smederevo; Kasper Marko, N. Sad; Radetić Mirko, Laktaši; Živković Miladin, Adrani; Panić Branko, Indija; Ristevski Naim, Skopje; Janković Zlata, Srbobran; Herceg Ivica, S. Mitrovica; Jović Dušan, Beograd; Živić Tanja, Mihajlovac; Prbojčević Ivan, Niš; Todorović Mario, Mostar; Ilić Andrijana, Litište; Jadić Marko, Koprivnica; Miladinović Saša, Negotin; Milutinović Zvonko, Smederevo; Kosanić Desanka, Zemun; Šupov Petraki, T. Veles; Mutapčić Alenka, Derventa; Peničić Damir, Bihać; Peničić Arfanela, Bihać; Peničić Jadranko, Bihać; Palinkaš Endre, Kikinda; Ivković Jasmina, Plažine; Kudrnovski Igor, Zagreb; Lazović Jasmina, Sečanj; Dunbović Stjepan, Mače; Čizmar Vladimir, Šid; Nemanja Nenad, Pančevo; Pintar Ruška, Radovljica; Kecman Sanela, Senta; Cvetković Verica, Zaječar; Abičić To-

misavlav, Đurđenovac; Vitkor Naskovski, Kumanovo; Igor Jovanović, Vranje; Miladinović Sanja, Stenevac; Korničan Florin, Kovin; Repovž Jana, Jesenice; Stanić Srdan, Arandelovac; Mirlrović Tomica, Prokuplje; Maksimović Sofija, Kovin; Popović Oliver, Ban. Karlovac; Mrmoš Snežana, Osije; Cvijetić Sanja, Prnjavor; Knežević Branislav, T. Veles; Januševski Duško, Sarajevo; Danilov Dragan, S. Mitrovica; Barić Jasmina, Višnjevac; Božić Danijela, Prnjavor; Popović Andrija, Arandelovac; Mikić Tomislav, Karlovac; Brazović Domagoj, Đurđenovac; Josip Bošnjaković, Bapska; Tot Nebojša, Subotica; Paspalj Sandra, Pazin; Dešić Predrag, Kostrena; Mokuš Goran, Vukovar; Sladović Martin, Zaprešić; Stanković Dejan, Niš; Švaco Saša, Pitomača; Kavčić Urška, Ljubljana; Mulaosmanović Samira, Bijeljina; Đurić Željko, Požarevac; Mikuž Branko, Ajdovščina; Robi Leskovšek, Trbovlje; Stupar Ranka, Bač; Belančić Ivana, Subotica; Harenjak Kristijan, Bečej; Palešćak Silvije, Zagreb; Pavlović Nenad, N. Beograd; Hrlić Igor, Zagreb; Radovanović Dragan, Borovo; Orać Matija, Radoboj; Patafta Damir, Nedelišće; Vedran Vu, Zagreb; Dubravko Kersting, Sirač; Pantelić Momir, Beograd; Mijailović Predrag, Ivanjica; Mandić Darko, Sarajevo; Miloradović Nenad, Svilajnac; Kafadar Miroslav, Zavidovići; Žukić Dragan, Mece – Darda; Maravić Ivana, Crvenka; Nikolić Predrag, Smederevo; Omerbašić Safet, Odžak; Belobrajdić Tomislav, Zagreb; Potočki Goran, Krapina; Vuk Hrvoje, Zagreb; Kirasić Marica, Ogulin; Danojević Nevenka, Ogulin; Mamić Ivan, T. Užice; Vujović Mladen, Sarajevo; Stajić Gedeon, Nevesinje; Stevanović Dragan, Mladenovac; Radivojević Mladen, Beograd; Šarac Jasmina, Karadordevo; Delić Selma, N. Pazar; Marče Tošić, Arilje; Petković Saša, Smederevo; Kovačić Bogoljub, Sombor; Kolić Andrej, Pirot; Marjanović Mile, Oštra Luka; Alagić Amir, S. Most; Matušenski Vladimir, Borovo; Rebić Danko, Karlovac; Maletković Milutin, Čačak; Ilić Vladen, Blace; Kostadinović Ivana, Majdanpek; Hrcan Jan, Kisač; Jogtović Marko, B. Bašta; Veljić Ana, Pirot; Perić Miroslav, Petrovaradin; Burčul Željko, Pančevo; Popović Strumica, Vlasotince; Zbučnović Ljubomir, Sombor; Negovanović Aleksandar, Koceljevo; Avramović Branko, B. Crkva; Vesnić Jovan, Krupanj; Rasornja Boja, Petrovaradin; Nikodinska Svetlana, Gevgelija; Todorović Nebojša, Bečej; Ilić Darijo, M. Sobota; Simić Srdan, Sarajevo; Jovanović Andrija, Knjaževac; Marnić Paulina, Nedejla; Kuljak Vladimir, Beograd; Pištalo Milah, Mostar; Cvirin Denis, Ljubljana; Tatarski Borislav, Zrenjanin; Spasojević Stevan, B. Koviljača; Šošić Vedran, Đakovo; Petković Zoran, Vukovar; Topalović Milisav, Čačak; Vulo- vić Veljko, Pančevo; Huremović Mufid, S. Most; Lucijan Andelić, Dubrovnik; Grbić Zdravko, Prijedor; Miladinović Jelena, Despotovac; Kovačević Đurđa, Rujevac; Anđić Predrag, Pan-

čevo; Vasić Ivana, Saraorci; Hren Dalibor, Jajce; Popović Sanja, Banja Luka; Lončar Bojana, Gračac; Janda Dalibor, Končanica; Eraković Tatjana, Daruvar; Dudok Jan, Erdevik; Vuksan Ante, Sisak; Živojinović Srđan, Kruševac; Nimčević Sanja, Subotica; Ivanušec Krunoslav, Ljubušica; Lončar Milan, Končanica; Popović Ljubica, Dvor na Uni; Tepšić Rajka, Rujevac; Radaković Milan, Mali Zvornik; Miličević Dragan, Obrenovac; Vadija Ivana, Čakovec; Prišlić Darko, Š. Bukovica; Kraljević Goran, Split; Prišlić Danijel, Š. Bukovica; Čurčin Nikša, Stari Grad; Cvetanović Alen, Kruševac; Anđelković Srđan, Saraorci; Jaševski Vladimir, Skoplje; Kmečko Rastislav, Erdevik; Cvetanović Anita, Kruševac; Beljan Emilija, Borovo; Petrović Tamara, Kruševac; Šormaz Dragan, Ban. Despotovac; Rajlić Boško, Petrovaradin; Marković Aleksandar, Beograd; Veljić Ljubica, Resnik; Stojilković Čedomir, Niš; Stefanović Predrag, Niš; Predić Radosav, Porodin; Jovanović Nikola, Kaluderica; Kapiteli Irena, Lastovo; Stojaković Dušan, Beograd; Jović Vukica, Loznica; Mihovilo- vić Zoran, Pančevo; Božić Mirko, Zemun; Stojaković Višnja, Beograd; Vila Saša, Osije, Precep Vladimir, In- dija; Kurtiševski Dragan, Beograd; Srećko Živanović, Bela Crkva; Eminov- ić Akad, Sarajevo; Mašić Predrag, Kosovo kod Knina OŠ VUK KARA- DŽIĆ; Rodić Svetlana, Čelarevo; To- mić Aleksandra, Žabari; Povolni Slo- bodan, Padina; Tomić Mladen, Tuzla; Mladenović Goran, Niš; Ulemek Mile, Topusko; Grozdanović Bojan, Saraje- vo; Kanjer Boris, Niš; Montibeler Re- nata, S. Brod; Hozić Fahir, Dobo- j; Cvetanović Sandra, Beograd; Dolaše- vić Ivan, Prizren; Lukić Željko, Vlase- nica; Ždela Nenad, S. Kraljevec; Ru- sovan Emila, Deliblato; Stojanović Mi- loš, Ljubljana; Jurak Silvana, Kiseljak; Šunjo Branka, Kiseljak; Knežević Ceclija, Kiseljak; Šabanović Zlatko, Odžak; Mušinović Haris, Zenica; Bar- tolović Igor, Zavidovići; Božić Draga- na, Zavidovići; Bošković Slavimirka, S. Miletić; Bunić Marko, Koprivnica; Jačimovski Bojan, Kačarevo; Rajić Jelena, Petrovaradin; Morović Doma- goj, Benkovac; Našić Alena, Bihać; Živanović Ivan, Požega; Mujdrica Alen, Ljubljana; Stamenić Zoran, B. Brod; Juzbašić David, Varaždin; Radi- vojević Goran, Prizren; Radivojević Aleksandra, Prizren; Marić Jasmin, Mostar; Bobić Milan, Otočac; Gašpa- rić Tomislav, Maruševac; Bašić Svet- lana, Rujevac; Stojanković Dušan, Rujevac; Isli Igor, Kikinda; Bašić Đu- ro, Rujevac; Radosavljević Kristina, Požarevac; Stojaković Goran, Ruje- vac; Milovanović Saša, Niš; Višnjić Đuro, N. Pazova; Nikolić Saša, N. Pa- zova; Boris Roganjski, Beograd; Su- šić Dario, Drenje; Radaković Jelena, Beograd; Ralić Dragana, Kruševac;

Kape su dobili:

Pejković Bojan, Rijeka; Čanak Igor, Vuko- var; Vitanov Slave, Strumica; Kovačić Go- ran, Zagreb; Sinčić Ivan, Buzet; Ojdanić Sandra, Banja Luka; Barišić Robert, Dra- malj; Jurilj Goran, Dobo- j; Stevanovska Ma- rija, Skoplje; Šubo Aida, Godijeno-Foča; Kuretić Nikola, Čakovec, Lacković Sanja, Osijek; Belančić Katarina, Zagreb; Mlade- nović Igor, Petrovac; Šestak Branimir, No- vigrad; Radonjić Nada, Bos. Dubica; Đurik Pavel, Padina; Knežević Dragan, Privlaka; Trbović Milan, Pančevo; Bakoč Adam, Gaj; Šandorov Aleksandra, Banju Luka; Mišćević Rade, Novi Sad; Ljubičić Snježana, Bjelovar; Budan Igor, Rijeka; Vuković Mirjana, Bjelovar; Gačila Edo, Za-

greb; Matić Nedeljko, Sarajevo; Dimić Ne- bojša, Beograd; Mlinarić Ivica, Čoka; Hanžek Toni, Koprivnica; Šestak Nikola, Osijek; Stanimirov Dragan, Senta; Jevtić Dejan, Dobo- j; Trnavac Dušica, Valjevo; Murgul Aleksandar, Melenci; Pučanić Zvo- nimir, Vidovec; Tomas Novoseljić, Valpo- vo; Majdanac Ratko, Županja; Ratarov Bo- ris, Zrenjanin, Šeks Ana, Lendava; Marinac Zorica, Zrenjanin; Potran Zvonko, S. Pazo- va; Spasić Vesna, Beograd; Milinović Lju- bomir, Belegiš; Grdić Silviya, Privlaka; Bu- lović Bojan, Sombor; Zagorac Helena, Škrlevo; Sretenović Jovana, Beograd; Emina Bračko, Čakovec; Kostadinović Mi- hael, Mursko Središće; Karaga Ibrahim, Vitina; Janković Rade, Obrenovac; Milino- vić Marijana, Belegiš; Klačar Ibro, Strgači- na; Atanaskovska Elizabeta, Skoplje; Niki- tović Nataša, Guča; Jovanović Nikola, Osi- jek; Vrhovec Danijel, S. Brod; Mandić Jas- mina, Indija; Majstorović Boris, Kotor Va- roš; Jovanović Željko, Laktaši; Žimić Mirja- na, Sisak, Repić Marko, Pula; Lovrek Ma- rio, Ljubljana; Žinić Tatjana, Sisak, Balić Nata, B. Petrovac; Vraneš Vladimir, Priboj; Miličević Radivoje, Pridvorci-Nevesinje; Migač Krunoslav, Lepoglava; Dragosavlje- vić Maja, Obrenovac; Horvat Albert, Za- greb; Vujinović Miran, Kutina; Kuzmanović Saša, Borovo; Barbić Vladimir, Jastrebar- sko; Horvatinović Nikola, Zagreb; Kovačec Kristijan, Zagreb; Nedić Slađan, Borovo; Stanivuković Toma, Beograd; Golić Zoran, B. Gradiška; Grbić Mario, Karlovac; Žinić Josip, Sisak; Salamon Melita, Pregrada; Antonijević Aleksandar, Beograd; Mihajlo- vić Danka, Banja Luka; Rajković Siniša, Ostrovo; Tesla Vladimir, Beograd; Alano- vić Ivana, Beograd; Tatalović Bojan, Teto- vo; Ivanović Dejan, Valjevo; Mesaroš Ro- bert, B. Manastir; Zlotrg Ajdin, Travnik; Garelović Siniša, N. Sad; Jurčević Tomis- lav, Ivankovo, Bagarić Marijela, Sarajevo; Stojadinović Dragan, Prijepolje; Kokorić Adre- j, Pod. Slatina; Jović Goran, Ljubljana; Car Tomislav, Karlovac; Radovanović Renato, Duboševica-Baranja; Popović Va- nja, Srednje; Salamon Melita, Pregrada; Milošev Miloš, Split; Popov Marinko, Kikin- da; Jurica Lisac, S. Požega; Toporan Edin, Mostar; Suhadolčan Jure, Kamnik; Kova- čević Dejan, S. Brod; Maksimović Olivera, N. Beograd; Milošević Duško, Varaždin; Vujkovac Vesna, B. Crkva; Radanović De- jan, Beograd, Tot Hajnalka, Kač; Dimitrije- vić Marina, Beograd; Zec Pavle, Temerin; Bezeg Andrea, Lovćenac; Prokić Goran, S. Mitrovica; Jeremić Aleksandar, S. Mit- rovetica; Brkić Predrag, Sarajevo; Sfrančok Aleksandar, Begejci; Jugović Aleksandar, Rakovica; Nikolić Duško, T. Užice; Marko- vić Aleksandar, Senje; Marković Aleksan- dra, Senje; Milić Jelena, Plažane; Pantić Goran, Despotovac; Živković Dragan, Be- ograd; Seferin Srđan, Batajina; Šain Mir- ko, Korčula; Antevski Kiro, Skoplje; Atana- sijević Nikola, V. Gradište; Bogojević Bo- ris, V. Gradište; Matjašec Joško, Stari Trg; Jovičić Ivan, Mladenovac; Planinc Jože, Ptujška Gora; Klipa Milan, Karlovac; Niko- lić Danijel, Zagreb; Mitja Potaln, Sl. Bistri- ca; Tihana Brajović , V. Gorica; Kontrec Dubravko, Var. Toplice; Rotić Danica, Va- raždin; Iztok Motaln, Slov. Bistrice; Josi- pović Zoran, Pakrac; Ajdinović Ana, Karlo- vac; Krančec Miroslav, Gradec; Kulemza Ivan, Zemun Polje; Simić Milan, Vina; Pa- vetić Snježana, Začretje; Leščić Tihomir, Gradec; Vučković Aleksandar, Požega; Pavetić Mirjana, Začretje; Lončarić Krešo, Krapinske Toplice; Čingelić Marina, Ušće, S. Bare; Pandrc Verica, Ušće, S. Bare; Po- pović Duško, Grabovci; Nedeljković Bilja- na, Podunavci; Momirović Milan, Jasika; Latinkić Darko, Šabac; Kukolj Jelena, Ša- bac; Ilijev Oliver, Beograd; Petrović Mari- na, S. Brod; Janković Ivan, Šabac; Živano- vić Saša, Čačak; Petrović Mario, S. Brod; Dautović Silvio, Zapolje; Jasminka Burek, Osijek; Cingelić Radojica, Ušće; Prvano- vić Ivan, Batočina, Seljan Višnja, V. Trgo- višće; Blagojević Vojo, Dobo- j; Cvetko Kr- unoslav, Gradec; Bošnjak Željko, Dobo- j; Kadrić Dino, Sarajevo; Ljrekalo Dijana, Split; Zerdo Vladimir, Poljice; Mihajlović Dragoslav, Borovo; Jakšić Željka, Zvečaj; Vartulov Boris, Vukovar; Majlan Tatjana, Lipik; Cvetinov Vasa, B. Palanka; Huzjak Robert, V. Toplice; Oštrić Tomislav, Novig- rad; Iskrenov Slavica, V. Plana; Novković Ljiljana, Beograd; Stanić Natalia, Kiseljak;

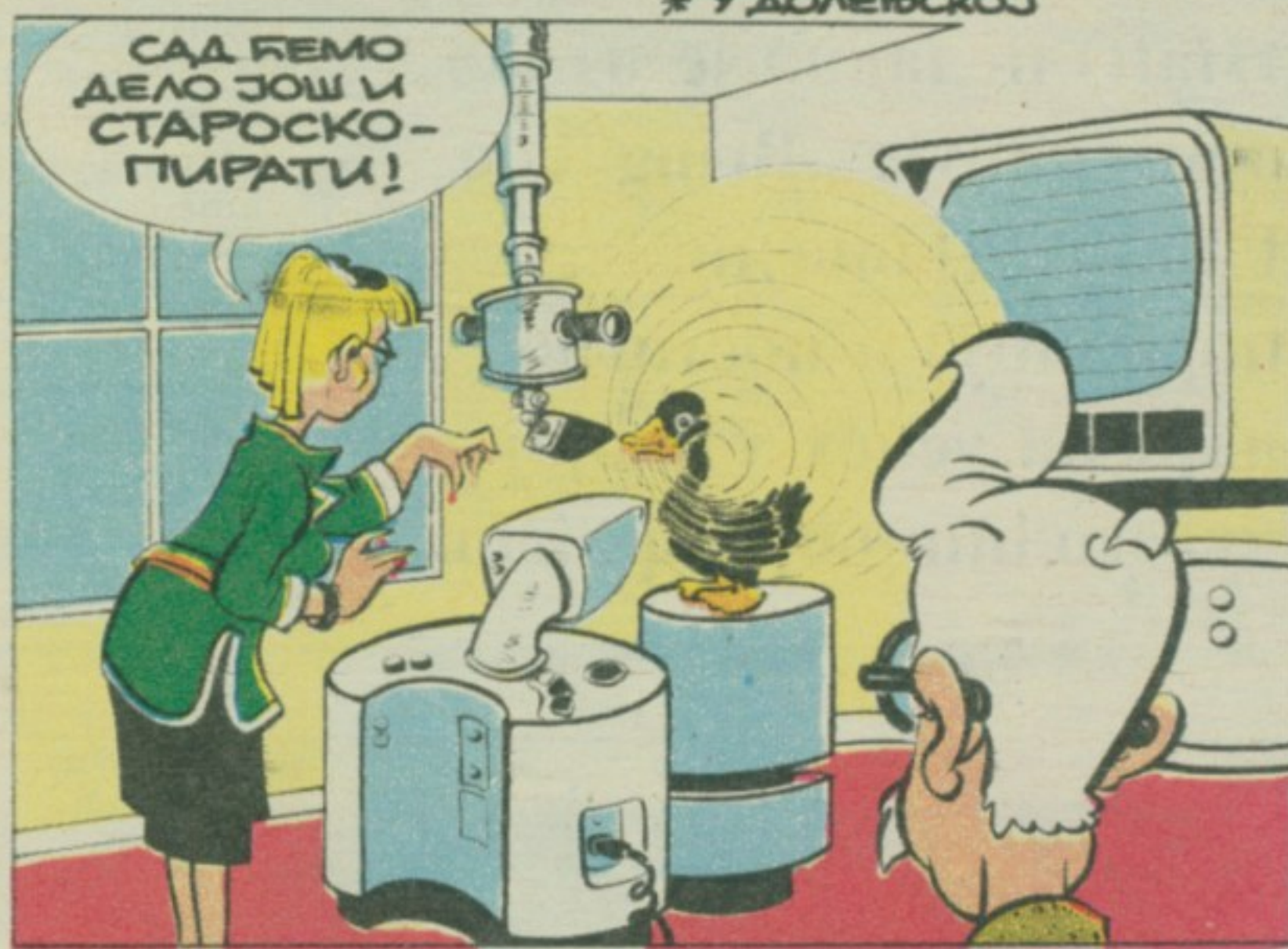
Pavković Dubravka, Bjelovar; Čulun Alek- sandra, Suhopolje; Šaka Davor, Suhopo- lje; Vujinović Velibor, Mostar; Tomek Tat- jana, Zabok; Tomek Ivan, Zabok; Tomači- nec Nenad, Samobor; Sremec Darko, Za- greb; Šehić Elvir, Bihać; Vidović Milan, Dobo- j; Novak Tomislav, Karlovac; Novak Matija, Karlovac; Vasić Momčilo, Ban. Despotovac; Kolenc Igor, Varaždin; Raj- kov Stanislav, Kikinda; Vadija Ivana, Čako- vec; Vrabec Zoran, Ludbreg; Grgurić Kris- tina, Brod Moravice; Kostadinović Miomir, Lazarevac; Sinković Zdravko, Vrapče; Pa- darić Josip, Mala Subotica; Šika Jovica, B. Veliko Selo; Boričić Miloš, Niš; Pružljanin Martina, Beograd; Mlinarić Dragana, Vrbi- ca; Cvetković Aleksandar, Žarkovo; Boš- njak Ivan, Vladimirci; Polanec Tomaž, P. Sp. Duplek; Zanehi Antonio, Lipik; Badeni- ković Sandra, Kutina; Milkov Ivan, Knjaževac; Emineferdić Tamir, Sarajevo; Crnomarković Zoran, Rijeka; Kocić Valen- tina, Radinac; Tomaž Janežić, Ljubljana; Petrović Davor, Sarajevo; Mujačić Alen, Mrkonjić Grad; Mujačić Dijana, Mrkonjić Grad; Roman Janežić, Ljubljana; Sušić Marko, Split; Dokić Tamara, Beograd; Do- knić Jelena, Temerin; Aleksandra Zoran, Ljubljana; Ratdke Sven, Subotica; Ratić Aleksandar, Požarevac; Letić Danes, Mos- tar; Radojić Milan, Slovac; Nikolić Saša, Zaječar; Šimon Helena, Zaječar; Boguno- vić Branko, Zagreb; Mitić Dušan, Žitkovac; Robert Škripić, Osijek; Mitrović Vladimir, Boljevci; Vekić Bojan, V. Zdenci; Vulević Željko, Savino Selo; Šarić Goran, Čako- vec; Molnar Igor, Titel; Makivić Milan, Ki- kinda; Gomboc Jasmina, Mačkovci; Pavi- čević Miloš, T. Užice; Dejanović Ljubica, V. Lešnica; Nikodinska Svetlana, Gevgelija; Kesić Nenad, S. Mitrovica; Sučević Goran, Ruma; Jurkovšek Katja, Celje; Anđelić Ra- dovan, Siva; Ilić Bojan, Brestovac, Barak- sadić Marjan, Kostolac; Tomašević Milan, Trebinje; Mraz Lidija, Pakračka Poljana; Mlinar Damir, Daruvar; Margeta Boško, Si- sak; Radek Nenad, Čakovec; Habuš To- mislav, Zagreb; Kralj Jože, Videm-Dobre- polje; Simić Željko, Ljubljana; Jakomin Da- nijel, Ankarar; Bida Janez, Tržič; Blaž Je- lenc, Kropa; Mlinar Renata, Daruvar; Mili- ković Jovan, Svetozarevo; Bogdanović Danijela, N. Sad; Janković Slobodan, Be- ograd; Rajnović Igor, Osijek; Stegnaja Bojan, Vinkovci; Horvatek Nenad, Lud- breg; Ergeljan Igor, Ada; Brkić Nataša, Odžaci; Dekić Petar, Sanski Most; Milova- nović Dejan, Zemun; Milovanović Nevena, Zemun; Andonov Goran, Štip; Smiljanić Milovan, Beograd; Pajić David, Žarkovo; Brakus Milan, Beograd; Netkovski Nenad, Kraljevo; Banda Branko, Grocka; Stojisav- ljević Dejan, Karađorđevo; Milinčić Miod- rag, N. Sad; Rajlić Jelena, Petrovaradin; Papić Vladimir, Sarajevo; Šimon Helena, Zaječar; Terzić Safet, Sarajevo; Lepušina Vladimir, Sarajevo; Ilić Vlado, Smedere- vo; Milićević Dejan, Smederevo; Vlajić Je- lena, S. Palanka; Sfera Kophelija, Panče- vo; Maruna Marjan, S. Mitrovica; Tica Aleksandar, B. Palanka; Trailović Srđan, Smederevo; Bodroža Dušan, N. Kneževac; Saulić Saša, Sombor; Stevano- vić Goran, T. Užice; Marić Ninoslav, N. Kneževac; Jakibek Fabijan, Novska; Vese- linović Nenad, Beograd; Milanković Igor, Subotica; Lajtman Ruža, Đakovo; Hadžić Ivan, S. Palanka; Krstić Branimir, Peče- njevce; Perić Mario, Ivankovo; Božović Srđan, Pločica; Marinković Nebojša, Beli- šće; Ilić Igor, Kragujevac; Karakaš Maja, Vršac; Reda Dejan, Kamnik; Domić Iva, Zagreb; Vukotić Srđan, Čačak; Vukotić Slađana, Čačak; Antovski Dalibor, Tetovo; Mihovlović Ivan, Pančevo; Nukulevuć Gab- ruhekam, Kreševo; Azbe Nataša, Š. Loka; Nikolić Tomislav, Pula; Milivojević Željko, B. Bašta; Hemi Dalibor, Subotica; Viki Va- leriya, Temerin; Vizjak Ivica, Dobrljin, OŠ „Dobrila Grubor“; Antonić Draženica, Pri- jedor; Orešić Dejan, Našički Breznica; Je- lavić Marina, Vuka; Gržaka Kosijan, Darda; Buzina Božica, Vuka; Popovac Nenad, Sa- rajevo; Radan Srđan, Sarajevo; Sušić Ve- selin, Sarajevo; Šepelj Natalija, Osijek; An- drić Ružica, Čepin; Planinčić Husnija, D. Moštre; Radovanović Miodrag, Osijek; Ra- dovanović Milan, Osijek; Bursać Vladimir, Ključ; Marinković Branislav, Dobrljin; Gra- jić Željko, Brana-Bračići-Kravica; Krunos- lav Šotić, Brokovičani; Andriška Verica, Šid; Borić Tanja, Banja Luka; Gegceg Da-

mir, Brcovljani; Gegceg Tihomir, Brcovljani; Damir Vuksan, Martin pod Okićem; Glake- vić Jurica, N. Zagreb; Nešanović Jasmina, Beograd; Rakić Mladen, Sl. Brod; Pavelić Milan, Sl. Brod; Čondrić Zoran, Vareš; Dražen Marko, Sarajevo; Kopač Svetlana, Blažuj; Stević Bojana, Ražljevo; Radojević Roman, Zagreb; Kokir Sanja, Vuka; Mijato- vić Zoran, Petrijevci; Tudžarovi Kostadin, Skoplje; Vukušić Goran, Čačinci; Mikulić Ana, Vukovar; Milovanović Nebojša, Beog- rad; Milošević Igor, N. Beograd; Gregurić Marko, Zagreb; Jovanović Aleksandra, N. Beograd; Šubo Refid, Godijeno; Grublje- šić Željko, B. Kostajnica; Bratun Boško, Vuka; Šube Rahima, Godijeno; Tomaž Pin- tar, Radovljica; Skenderović Vedran, Su- botica; Stavridis Vera, Skoplje; Đokić Da- nica, Kruševac; Urošev Danijel, Dolovo; Očurščak Igor, Špišić-Bukovica; Kiralj Darko, Subotica; Bajraktarević Anela, Sa- rajevo; Antić Ivana, V. Plana; Maritić Mi- roslav, St. Jankovci; Davidović Ivan, Đako- vo; Živojinović Dejan, Mladenovac; Seče- nji Atila, Suza; Kužić Sanja, Petrijevci; Her- činović Jasmin, Brčko; Mikatović Marina, Nova Ves; Patrčević Darinka, Koprivnica; Robert Gadanec, Koprivnica; Simić Ne- nad, Beograd; Herman Sandra, Belica; Ja- neš Mirela, Gerovo; Mihajlov Goran, Zre- njanin; Stojanović Ivana, Debeljača; Sret- ković Milica, Nova Varoš; Didić Ahmet, Dobo- j; Cirok Suzana, Adice, N. Sad; Stopi- pić Pero, Dobo- j; Vukmanović Saša, Sunja; Kolar Ivica, Staza; Landup Jovica, Dvor na Uni; Bašić Mirjana, Split; Živković Jovana, Beograd; Stipić Stjepan, N. Gradiška; Ko- vač Mario, K. Sućurac; Vukojević Igor, Do- boj; Rade Budimir, Nailovo; Kmečko Ruženka, Erdevik; Godec Dejan, Ivčna Gorica, Krunoslav Beljan, Borovo; Lepčić Jadranko, Križevci; Stanić Srđan, Požare- vac; Drejančević Ivan, Đakovo; Perić Kr- unoslav, Osijek; Levar Hrvoje, Zagreb; Ines Budan, Zadar; Batur Mario, Smilčić; Biča- nić Ema, Slunj; Kapor Ignjat, Nevesinje; Oštrić Tomislav, Novigrad; Patrčević Stje- pan, Koprivnica; Patrčević Nenad, Kopriv- nica; Radulović Božidar, Vojnić; Simić Zo- ran, Koprivnica; Pavlović Ivan, Vitanovac; Radovanović Suzana, Čačak; Hozić Eldin, Dobo- j; Rodić Duška, St. Pazova; Ognjen Pušac, N. Sad; Vulin Tihomir, S. Mitrovica; Strugalović Siniša, N. Pazova; Mirković Nenad, Smederevo; Šekara Olga, Saraje- vo; Ratić Dragan, Požarevac; Ratić Alek- sandar, Požarevac; Stojaković Saša, Be- ograd; Hajdin Miloš, Vojnić; Panjak Dejan, Zrenjanin; Radović Darko, Lazarevac; Ja- kovljević Đorđe, Svetozarevo; Čabrić Mi- lan, Kruševac; Aleksandar Borka, Zrenja- nin; Panjak Jelena, Zrenjanin; Bošković Dragan, Beograd; Bogdanović Dragana, Beograd; Milašinović Marko, Beograd; Jo- vanović Đorđe, Kaluderica; Tutulić Dragan, Beograd; Stanojević Milena, Kruševac; Vukičević Luka, Beograd; Rajić Dejan, Be- ograd; Zoranjin Nikola, Beograd; Stefan Đeparovski, Beograd; Bralić Slobodan, Split; Kasunić Marko, Lučko; Čujić Dra- gan, Ruma; Micić Dejan, N. Sad; Mutić Dragan, Sombor; Major Aleksandra, Pe- trovaradin; Lubura Ljiljana, Sarajevo; Rado- vanović Goran, Loznica; Madžarević Bran- ko, Loznica, Didak Filip, Zagreb; Galošević Janja, Čačanci; Radojković Tijana, Aleksin- ac; Grujin Đurđina, Lalić; Didak Marko, Samobor; Mišković Snežana, Krupanj; Ba- bić Nenad, Zemun; Stojanović Darko, Kra- gujevac; Avramović Miki, Zaječar; Štefan Ana-Marija, Rijeka; Vujović Goran, Bačka Topola; Slaviša Manojlović, Kruševac; Kut- njak Julian, Čakovec; Konjik Dejan, Ban. Despotovac; Miljević Marko, Čelarevo; Režek Silvio, Nedelišće; Begonja Miro, Privlaka; Dimitrijević Ivan, Knjaževac; Dumbović Tihomir, Mače; Palek Marija, B. Greda; Anđelović Igor, Beograd; Despo- tović Tijana, Ulcinj; Trbović Aleksandar, Pan- čevo; Berić Ivan, Smederevo; Dabić Lazo, Mostar; Vinković Kristina, Čakovec; Kure- tić Martina, Čakovec; Horvat Miro, M. Su- botica; Krznar Dario, Varaždin; Bratko Ivi- ca, Nedelišće; Olah Marta, Petrinja; Kljaić Igor, Petrinja; Gačina Novak, Gajdobra; Tot Erne, Kač; Živanović Vladimir, Čačak; Borojev Ana, N. Sad; Sovec Martin, Domžale; Dobrić Veroljub, T. Mitrovica; Salopek Klara, Ogulin; Starčev Snežana, N. Sad; Milošević Nenad, Petrovaradin; Milošević Momir, Petrovaradin; Madžare- vić Milica, N. Pazova;

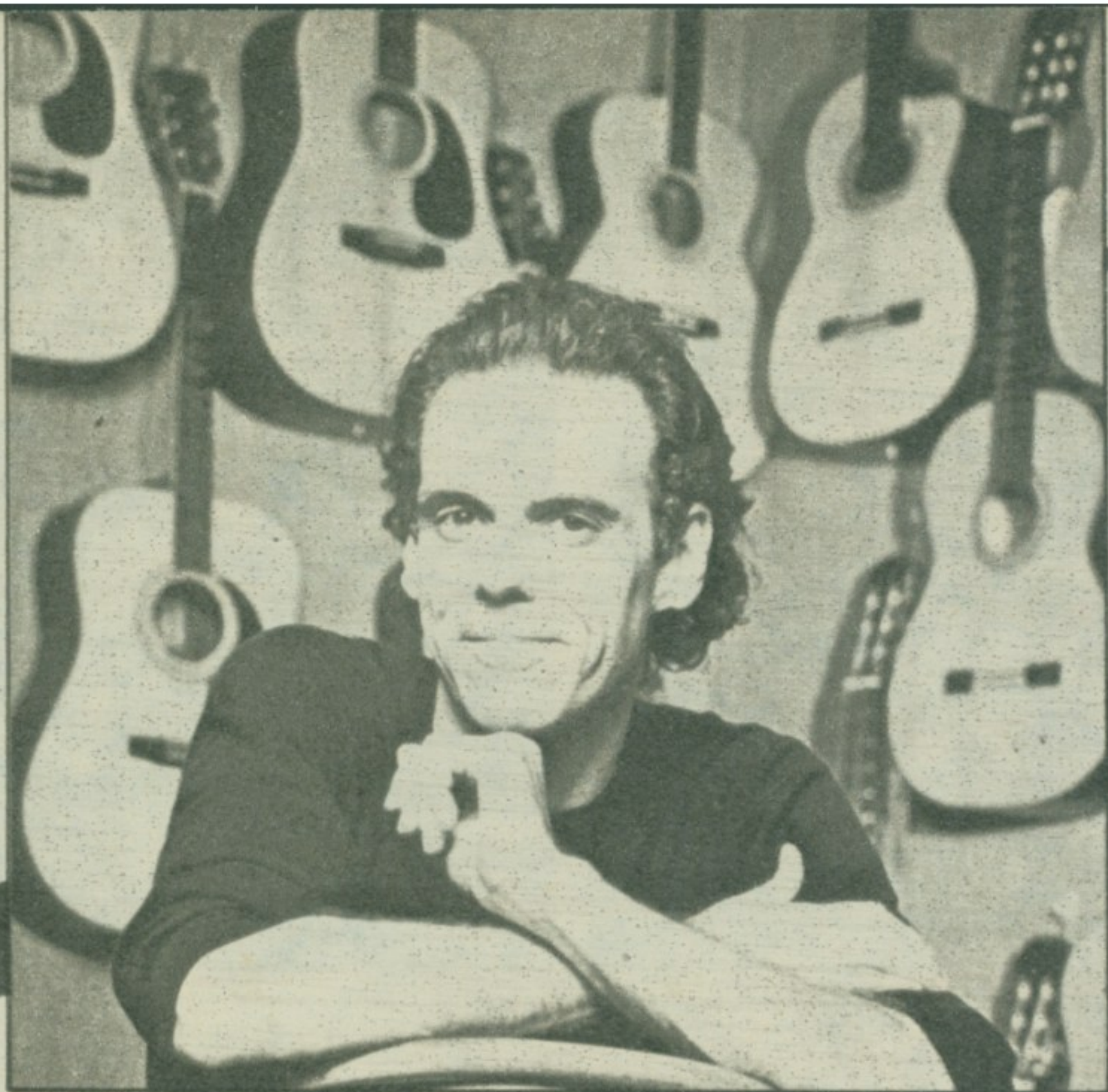

* У ДОЛЕЊСКОЈ

ИТХИТХИТ
ХИТХИТ
ИТХИТ
ХИТ

КАРИЈЕРЕ

ПУТОВАЊЕ КРОЗ ТУНЕЛ

Иако ради већ петнаест година и његове песме изводе највеће звезде светске сцене, мало је познат. Џон Хаџ (John Hiatt) недавно је издао осми албум „Bring The Family” (Поведи породицу) и постигао највећи успех у својој дугогодишњој каријери

Хаџ је музиком почео да се бави неуобичајено рано. Са једанаест година написао је прву песму тако да данас, са тридесет и пет, може да се похвали са око шест стотина својих композиција. Са својим соло плочама није имао много среће али су зато његове композиције снимали и изводили многи успешни музичари, почев од давно расформиране групе Three Dog night до Розане Кеш. Елвис Костело је на концертима често свирао његову песму „She Loves The Jerk” а у филму „Срца у пламену” Боб Дилан изводи његову песму „The Usual”.

Пошто Хаџеве плоче нису најбоље пролазиле, он се у једном тренутку, разочаран, гото-

во потпуно повукао из музике. Пролазио је кроз вишегодишње професионалне и личне мукe и тек га је рођење ћерке, пре три године, тргло из дремежа. Снимио је албум који је критика врло добро оценила а затим се ове године поново појавио са плочом „Bring The Family” која је недавно изашла и код нас. Рад на овој плочи, по његовим речима, представља „крај једног периода који изгледа као путовање кроз тунел”. А по плочи се недвосмислено види да ју је радио срећан и у потпуности задовољан човек. Хаџ сада са својом другом женом, ћерком и њеним сином живи у Нешвилу, у престоници кантри музике којој се све више посвећује.

„Желео сам да направим плочу пуну оптимизма јер се сада тако осећам. Пролазио сам кроз тешке ситуације и не могу рећи да ми је животни пут био посут ружама. Али, важно је направити плочу која нуди нове наде и неке позитивне звуке, мада се на мојој новој плочи налазе и ствари које указују на неке мрачне тренутке”.

Почетком ове године Ендрју Лаудер, шеф дискографске куће, рекао је Хаџу да је спреман да објави сваки албум који он сними. И Хаџ је схватио да је време за нову плочу. Обратио се пријатељу, продуценту Џону Челеву

ПАКЕТ ИЗ РИЈЕКЕ

Већ дуже време ријечка сцена важи за једну од најдинамичнијих у земљи. Велики број нових и врло добрих група из овог града и околине недвосмислено указује да је стасала још једна генерација зрелих музичара. Но, упркос бројним похвалама и честим концертима, до самосталне плоче је до сада успела да дође само женска група Sascou Look из Опатије. За остале саставе дискографске куће не показују занимање сматрајући да неће имати добру прођу код публике. Зато је одличан потез издавање компилациске плоче „Ријека, Париз

Тексас” на којој су се нашли снимци седам ријечких група.

Ова плоча сасвим веродостојно приказује оно што Ријечани могу да понуде. На њој су се нашли састави Идејни немири, Град, Огледала, Фит, Структурне птице, Грч и Лет 3. По свежини идеја и заједничком наступу ова плоча подсећа на већ легендарни „Пакет аранжман” који је у време новог таласа представио београдске снаге: Идоле, Шарла Акробату и Електрични оргазам. Треба само да сачекамо и видимо хоће ли се „Ријека, Париз, Тексас” изборити за право место на рок сцени.

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ

за савет и овај му је предложио да плочу сниме брзо, са малом групом и то уживо у студију. Сматрао је да је то најбољи начин да дочара енергију коју Хаџе показује на својим концертима. За почетак, Челев му је предложио да позове бубњара Џима Келтнера. Као гитариста одмах се наметнуо чувени Рај Кудер са којим је Хаџе једно време свирао. Пошто у Америци нису успели да нађу одговарајућег бас гитаристу, одлучили су да чак из Енглеске позову Ника Лоуа који је 1983. године продуцирао пола Хаџевог албума „Riding With The King”. Лоу је пристао и долетео у Лос Анђелес. Челев га је купио на аеродрому и одјурили су у студио зауставивши се само да изнајме бас у продавници инструмената. Челев и Хаџе су успели да остваре свој трик. Плоча је снимљена пре но што је ико од музичара имао прилике да размисли о песмама. Они су се окупали, на брзину чули оно што је пре њих снимљено, одмах се укључили у појачала и снимили своје деонице.

– Понекад је мозак врло незгодан за употребу – каже Хаџе смејући се – Бар у мом случају. Радим много боље ако искључим мозак и ослободим се сваке самоконтроле.

Кад је плоча завршена, неколико водећих америчких дискографских кућа се заинтересовало да је објави. Хаџе то није много узбуђило. Објаснио је да га је снимање плоче испунило тако великим задовољством да уопште не размишља о томе у коликом ће се тиражу она продати. – Ако више не будем имао прилике да снимам плоче, посветићу се писању песама и соло наступима. Уосталом, сам са акустичном гитаром сасвим солидно функционисао на бини.

За сада о таквим стварима не мора да размишља. Плоча је стигла на топ-листе а критичари је сврставају у његова најуспешнија остварења. Са албума је скинут сингл са хит песмом „Thank You Girl” (Хвала ти, девојко) који је помогао да за Хаџе и плочу сазна још шири круг публике. Иако Хаџе није много познат југословенској публици, плоча се после америчке премијере прилично брзо појавила и код нас. Његова комбинација базичног рока, кантри и текс мекс музике представља право задовољство. Слушајући тих десет песама нико не би могао да помисли да су снимљене за само четири дана. Али, на задатку су се окупали сами мајстори којима су све Хаџеове песме сасвим одговарале.

CARTE BLANCHE

Као бол, као мир, као тишина
изгледа све
као бело и црно и нестварно
као кишна кап
као реч, као мит, као изазов
долазиш ти
тако хладан и далек, неодређен
прозирни лик

Ја више немам снаге
да ти се препустим

Ја више немам воље
да ти сневе подарим
Ја само имам жељу
да те заборавим
и да ти пружим осмех
као задњи благослов за пут

И тако ходаш и мислиш
и сећаш се
као кроз дим
први снег, тако мек, тако

прозрачан
као бели тил
као глас, као траг, као
нестанак
једног сна
нека глупа празнина се огледа
у очима

Текст: Зоки Милиновић
Музика: Октобар 1864
Изводи: Октобар 1864

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

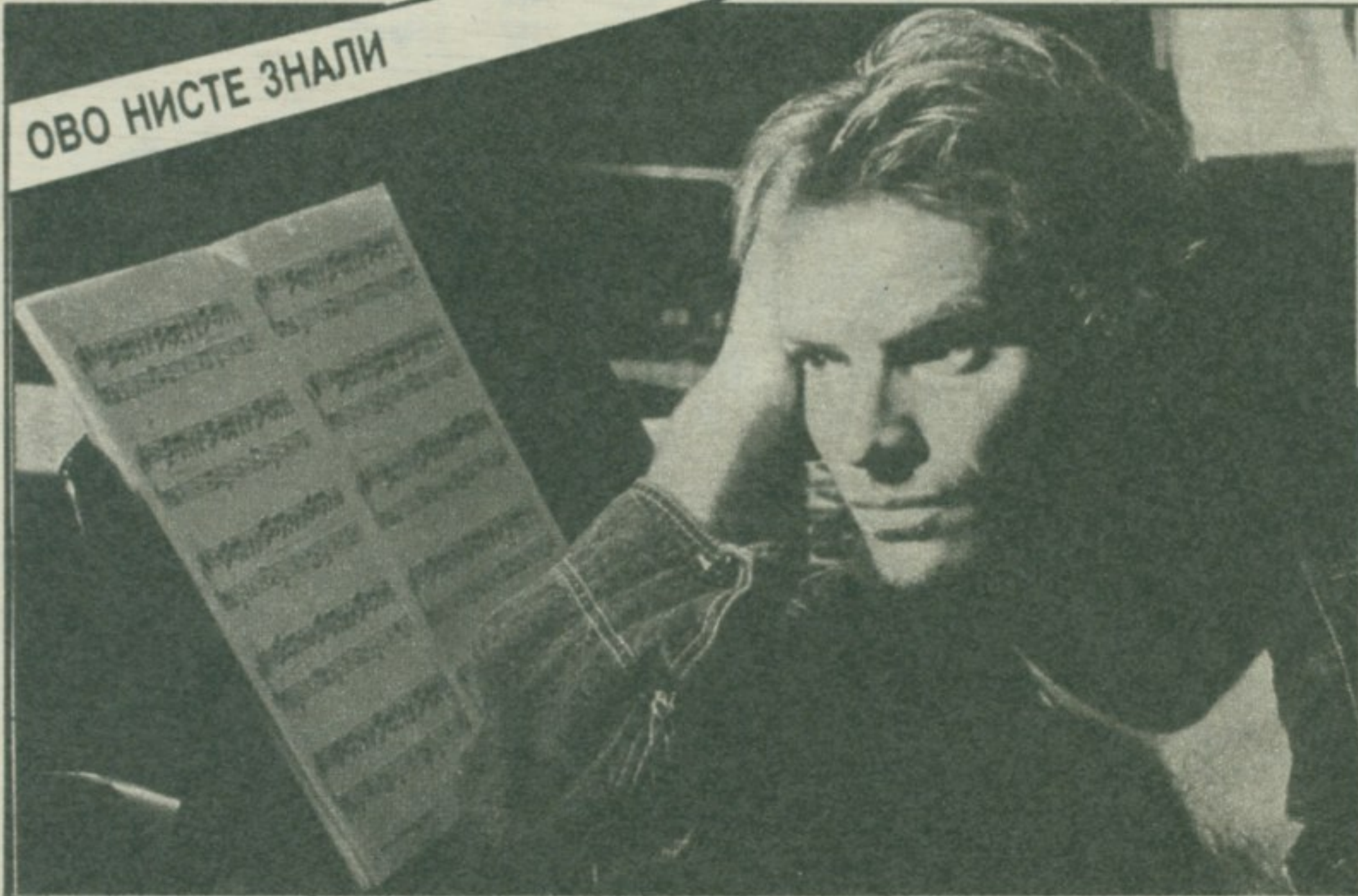
„У овом музичком послу радимо тешко да бисмо зарадили новац. Непрестано се срећемо са гомилом невоља које кидају нерве. Прошле године сам планирао да направимо паузу и одморимо се. Мислио сам, имамо хит плоче, новац, купио сам себи кућу,

време је да се повучем. А онда сам се запитао: Шта друго ја могу да радим? Увек ћу бити Пит Брнс, бивша поп звезда. Чак не могу да одем и да се запослим у некој радњи за хемијско чишћење”.

Pete Burns (Dead Or Alive)

ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

СУНЦЕ ЈЕ НАЈВАЖНИЈЕ

После великог светског успеха који је направио соло плочом „Сан плавих корњача” (The Dream Of The Blue Turtles) Стинг, бивши бас гитариста групе Полис (Police) огласио се новим пројектом. Дупли албум „Ништа као сунце” (Nothing Like The Sun) већ у старту (уосталом као и претходни) збуњује својим насловом. Стинг објашњава да је то стих из једног Шекспировог сонета. На стварању албума помогли су му многобројни познати гости. Гитаре су свирали Ерик Клептон и Марк Нофлер из састава Dire Straits. Ту се појавио и стари Стингов колега из састава Police, Енди Самерс, значи, није тачна прича да су се они посвађали и зато расформирали групу.

„Плоча нуди шездесет минута музике – каже Стинг – Мислим да је то сасвим солидна дужина. На плочи се поред осталих налази песма „Sister Moon” која говори о жени као стварној личности а не некој уметничкој фантазији. На неки начин то је тема целе плоче”.

Поред музике Стинг је наставио да се бави филмом. Недавно је са глумицом Кетлин Тарнер снимио филм „Џулија и Џулија”. А ових дана у Енглеској завршава филм „Олујни понедељак”. Радња се збива педесетих година а Стинг глуми власника џез клуба. Уз то припрема и турнеју на којој ће представити нову плочу.

Уређује
др Зоран Живковић

– Руси су – поче Довлинг својим отреситим гласом – слали затворенике у Сибир у време пре но што су свемирска путовања постала уобичајена. Французи су за ту сврху користили Ђаволје острво. Британци су их слали у Аустралију.

Пажљиво је разматрао стање на шаховској табли и шака му је начас оклевајући застала изнад ловца.

С друге стране табле Паркинсон је одсутно посматрао положај фигура. Шах је, разуме се, био професионална игра програмера и компјутера али, због одређених околности, њему је данас недостајало одушевљења. С извесном досадом помислио је како би Довлинг требало лошије да стоји; он је програмирао оптужницу.

Програмери су, нема сумње, настојали да преузму на себе неке од замишљених карактеристика компјутера... безосећајност, непопустљивост према било чему што није чиста логика. На Довлингу су се ове особине огледале у његовој уредно подшишаној коси и пригушеној елеганцији одеће.

Паркинсон, који је више волео да програмира одбрану у правним случајевима на којима је радио, настојао је, међутим, да буде намерно немаран у погледу свог одевања.

Он рече: – Ти сматраш да је изгнанство права казна, те да стога није ни нарочито окрутна.

– Не, она је изразито окрутна, али је такође права ствар и постала је савршено средство за застрашивање.

Довлинг помери ловца, не подиравши поглед. Били су унутра, у удобном, модерном свету скројеном по људским потребама, пажљиво заштићеном од грубе околине. Тамо, напољу, ноћ је сигурно сјајна.

Када ју је последњи пут видео? Већ дуго није. Пало му је на памет да се упита у којој је мени управо сада? Пуној? Да ли светлуца? Или је можда у растућој фази? Да није можда сјајни срп ниско на небу?

Требало би да представља љубак призор. Некада јесте. Али то је било пре много векова, пре но што су свемирска путовања постала уобичајена и јефтина и пре но што је њихова околина постала тако префињена и контролисана. Сада је тај љубак призор на небу постао ново и још страш-

ИЗГНАНСТВО

Исак
Асимов

У ПАКАО

није Ђаволје острво обешено у простору.

Нико више није употребљавао њено име, из чисте одвратности. Била је једноставно „она“. Или можда чак и мање од тога, само неми покрет главе навише.

Паркинсон рече: „Могao си ми препустити да направим програм за прогонство уопште“.

– Зашто? То не би могло да утиче на резултат.

– Не у овом случају, Довлингу. Али могло би имати утицаја на будуће случајеве. Будуће казне могле би бити принамене у смртну казну.

– За неког ко је оштетио опрему? Мора да сањаш.

– Био је то чин слепог беса. Нема сумње да је намеравао да повреди

друго људско биће; али не и опрему.

– То не значи ништа. Недостатак намере не представља у оваквим случајевима оправдање. И сам то знаш.

– Требало би да представља оправдање. У томе и јесте ствар.

Паркинсон помери пиона напред како би заштитио коња.

Довлинг стаде да размишља. – Покушаваш краљицом да кренеш у напад, Паркинсоне, али ти то ја нећу дозволити. Да видимо.

Док је размишљао, рече: – Не живимо у примитивним временима, Паркинсоне. Боравимо на пренасељеном свету који не може себи да дозволи погрешке. Макар и таква ситуација као што је уништен конзистор може да угрози знатан део наше популације. Када бес доведе у опасност и поткопа довод енергије, онда је то озбиљна ствар.

– Не доводим ја то у сумњу...

– Изгледало је као да си управо то радио док си правио програм одбране.

– Нисам. Чуј, када је Ценкинсов ласерски снап пресекао превој поља, и сам сам био близу смрти као и свако други. Потпуно сам свестан тога да би то био и мој крај да је прекид потрајао само четврт сата дуже. Хоћу да кажем само то да изгнанство није права казна!

Он стаде да добује прстима по шаховској табли како би његове речи оставиле што снажнији утисак, али Довлинг дохвати краљицу и поједе је пре но што је наставила свој поход. – Прилагођавање, а не кретање – промрмља он.

Довлингов поглед клизио је с једне фигуре на другу док је и даље био неодлучан. – Ниси у праву, Паркинсоне. То јесте права казна. Чуј, сви ми осећамо да потпуно зависимо од сложене и прилично ломне технологије. Такав прекид могао би све да нас побије, тако да није важно да ли је тај прекид неко скривено намерно, случајно или услед недовољне стручности. Људска бића морају бити најстроже кажњена за свако такво дело, јер то је једини начин да осећају сигурност. Пука смрт не представља довољну казну.

– Ипак, она то јесте. Нико не жели да умре.

– Још мање желе да живе тамо горе у изгнанству. То је разлог што смо за последњих десет година имали само један такав случај, и само једно изгнанство. Хајде, предузми нешто! – И Довлинг помери топа једно поље удесно.

Затрепта светиљка. Паркинсон сместа устаде. – Програмирање је завршено. Компјутер ће сада изрећи пресуду.

Довлинг флегматично подиже поглед. – Ти нимало не сумњаш у то како ће да гласи пресуда, зар не? Немој да порушиш фигуре. Завршићемо партију касније.

Паркинсон је био сасвим сигуран да му касније уопште неће бити до наставка игре. Похитао је ходником до суднице, лаганог и хитрог корака као и увек.

Убрзо пошто су он и Довлинг уш-

ли, судија заузео своје место, а затим двојица стражара уведоше Ценкинса.

Изгледао је исцрпљен, али се држао стоички. Од самог тренутка када га је обузео слепи бес и када је случајно бацио сектор у неенергетску таму док је покушавао да њиме погоди друга с посла, он мора да је знао какве га неизбежне последице очекују због овог најгорег од свих злочина. Добро је било што није гајио никакве илузије.

Паркинсон се није понашао баш стоички. Није се усуђивао да погледа Ценкинсона у очи. Он то не би могао да учини, а да се болно не запита шта све мора да пролази кроз Ценкинсов ум у том тренутку. Да ли упија свим својим чулима потпуну савршеност познате удобности пре но што га заувек гурну у сјајни пакао који прелази преко ноћног неба?

Да ли ужива у чистом и угодном ваздуху у носницама, у благом осветљењу, једномерној температури, чистој и свуда присутној води, безбедној животној средини предвиђеној да уљуљка човечанство у питомој угодности?

Док тамо горе...

Судија притисну дугме и одлука компјутера се преобрази у топао, неуглађен звук стандардизованог људског огласа.

– Одмеривши сва релевантна обавештења у светлости закона ове земље и свих релевантних преседана, дошли смо до закључка да је Ентони Ценинкс крив за наношење штете над опремом и осуђује се на најстрожу казну.

У самој судници било је присутно свега шесторо људи, али целокупно становништво пратило је суђење преко телевизије.

Судија поче да говори, користећи се уобичајеном фразеологијом. – Осуђеник ће одавде бити одведен до најближе свемирске луке и првим расположивим превозним средством биће уклоњен са овог света и послат у изгнанство до краја живота.

Ценкинс као да се стресао, али није изговорио ни речи.

Перкинсон задрхта. Колико ће њих сада осетити, упитао се, тежину овакве казне предвиђене за било који злочин? Колико ће још времена морати да протекне док људи не постану довољно човечни да заувек избришу казну изгона?

Може ли ико уопште замислити Ценкинса тамо горе у свемиру, а да се не жагне? Могу ли мислити, и истрајати у томе, о садругу који је за цео живот бачен међу чудан, негостољубив, мрски народ у свету у коме током дана влада неподношљива жега, а ноћу је ледено хладно; у свету где је небо оштроплаве боје, а гло још грубље, нескладно зелено; у коме се прашњав ваздух разуздано креће и лепљиво море вечно издиже.

А још уз то и гравитација, та јака... јака... јака... вечна... привлачна сила!

Ко може да поднесе сав ужас који у себи носи пресуда да се било ко, из било којих разлога, примора да напусти свој пријатељски дом на Месецу и пређе у тај пакао на небу... на Земљи?

SF

МАЛА

ЕНЦИКЛОПЕДИЈА

ЧАПЕК КАРЕЛ – Чешки књижевник. Рођен 12. 1. 1890. у Малим Сватоувицима (тада на територији Аустро-Угарске). Студирао на неколико европских универзитета (Праг, Париз, Берлин), а 1917. дипломирао у Прагу. Бавио се списатељским позивом. Умро 1938.

Дела

1. **Р.У.Р. (R. U. R.)**, драма, 1921, (са Јосефом Чапеком)
2. **Живот инсеката (Za života hmyzu)**, драма, 1921.
3. **Ствар макропулос (Веч макропулос)**, драма, 1922.
4. **Фабрика апсолутном (Товарна на апсолутно)**, роман, 1922.
5. **Кракатит (Кракатит)**, роман 1924.
6. **Рат с даждевњацима (Волка с млоки)**, роман 1936.

Чапеков значај у историји SF жанра увелико превазилази терминолошку одредницу коју нам је оставио у трајно наслеђе – реч „робот“ која се изворно јавља у драми **Росумски универзални роботи (Р. У. Р.)**. Додуше, ту се под „роботима“ подразумевају не механички ентитети, који се данас означавају овим термином, већ „андроиди“, вештачка створења људског лика. Писац драма, романа, прича, измишљених путописа и есеја, Чапек представља једну од најоригиналнијих чешких и средњоевропских књижевних фигура између два рата (због изузетних прича назван је чешким Чеховом).

У време када у САД научна фантастика тавори дубоко у паралитератури, он наставља велику традицију европских родоначелника SF жанра, усмеравајући га ка високим литерарним домаћинствима. Чапекова основна SF тема је страх од могуће злоупотребе технологије, чија би жртва најпре могао да буде мали човек. Зебња пред губљењем људског идентитета у атмосфери мастодонске индустрије, која немиле гута сваку посебност, сводићи све на униформни калуп, метафорички се испољава у Чапековим драмама у призорима безосећајне армије „робота“ или застрашујућих инсеката, који ће се, међутим, суштински променити са стицањем људског лика. Чинилац који на сличан начин узрокује нарушавање природног поретка ствари у драми **Ствар макропулос** јесте еликсир дуговечности (по мотивима овог дела Леош Јаначек компоновао је оперу). Тескоба коју изазива утвара нове индустријске технологије још је изразитија у Чапековим романима. Чак и када иза нових научних изума стоје најбоље намере – као што је то случај са проналаском практично бесплатне енергије у роману **Фабрика апсолутног** – у крајњем исходу не следи благостање, него глобални рат. До велике катастрофе долази и у роману **Кракатит**, а њен виновник је неодговорни научник који ће, руковођен племенитим побудама, изумети експлозив изузетних разорних моћи (антиципација атомске бомбе). Чапекова тежишна замисао сасвим је одређена: човек није дорастао да се равноправно носи са својом технологијом, која му лако измиче контроли, претварајући га у беспомоћног суђања.

Да би се разумео немерљив жанровски значај овог становишта ваља се само подсетити да су се у исто време када Чапек објављује своја кључна дела амерички SF аутори, окупљени око Гернсбека, утркивали у безрезервном глорификовању научног напретка. Биће потребно да прођу готово три деценије па да тамошњи SF писци крену трагом далеко одмаклог Чапека. У свом последњем SF делу Чапек нам нуди синтезу својих средњих тема: армије даждевњака које освајају свет, потискујући човека са лица Земље, представљају крајњи исход човековог неопростивог огрешења о Природу, наговештавајући скорашњу пошаст фашизма. Па ипак, иако углавном пише о зебњи и тескоби, Чапек зрачи оним особеним чешким хумором и ведрином којом се обичан човек одувек супротстављао разним облицима тоталитарне манипулације у средњоевропском поднебљу, уводећи срећне завешетке у своја дела, иако они понекад не изгледају сасвим примерени. По мотивима Чапекових остварења снимљено је више филмова.

БЕЗ
РЕЧИ

ЧОВЕК ОД
КОГА СЕ
ТРЕСЛА
КАЛИФОРНИЈА

ЈА САМ СЕ

ОСВЕТИО!

Хесус Муријета није био крив. Обешен је само зато што се налазио у Хенгтауну и што је био Мексиканац. Неко је украо коња и Американци англосаксонског порекла, сматрајући да коњокрадица може да буде само припадник ниже расе, пре свега Мексиканац, зграбили су најближег.

Било је лето 1851. треће године чувене златне грознице, а становници Хенгтауна, калифорнијског градића чије је данашње име Плејсервил, лако су се машали

Капетан Хари Лав му је саветовао да, после свега што се догодило напусти Хенгтаун. „Не“, одговорио му је Хоакин, „Овде имам да изравнам неке рачуне!“

Двадесет пет мртвачких сандука

Затим је купио дозволу за вађење злата на једној парцели дуж Америчке реке, саградио брвнару, довео Розиту Фелис и почео да тражи злато у границама свога

ХОАКИН МУРИЈЕТА ЈЕ ЗА
ДАН УБИО ВИШЕ ЉУДИ
НЕГО ИЈЕДАН ОД
НАЈСЛАВНИЈИХ
РЕВОЛВЕРАША ДИВЉЕГ
ЗАПАДА ЗА ТАКО КРАТКО
ВРЕМЕ. ТАКО ЈЕ ИЗРАВНАО
РАЧУНЕ СА ХЕНГТАУНОМ,
ГРАДОМ ВЕШАЊА

Капетан Хари Лав, Муријетин пријатељ и убица

оних који су учествовали у линчовању Хесуса Муријете.

Из Хенгтауна је за Хоакином одмах кренула оружана потера. Није им било тешко да му следе траг посут лешевима, али њега нису ни видели, а камоли ухватили.

Када је пао мрак, двадесет пет мртвачких сандука, склепаних на брзину, покопано је на гробљу у Хенгтауну. У двадесет су се налазили лешеве оних који су линчовали Хесуса Муријету а у пет оних који су спалили Хоакинову кућу и жену. Спасла су се само два линчера, али не задуго.

Тога дана Хоакин Муријета убио је више људи него иједан од најславнијих револвераша у историји Дивљег запада у тако кратком року.

Робин Худ Елдорада

Пошто је средио рачуне у Хенгтауну, Муријета се нашао на челу педесет а крајем године више од две стотине мексичких побуњени-

ка. Он је за угњетене Мексиканце постао симбол калифорнијског отпора Американцима.

Највернији помоћници команданта Хоакина били су Тропрсти Џек, крволочан момак који је више волео да убија ножем него револвером или пушком, и Хоакин Валенсуела који се већ борио против Американца с герилеро-сима Оца Хурате.

Почетком 1852. године Муријета је организовао армију од преко две хиљаде људи с којима је намеравао да Калифорнију поново врати Мексику. Изгледи да успе у борби у којој је била поражена цела мексичка армија били су никакви, али су побуњенике, јавно или тајно, новчано и на други начин, помагали многи богати Мексиканци.

Као и многи други, ранији и каснији, побуњеници широм света Муријета и његови људи били су

Плакат на коме пише да ће Хоакинова глава и рука Тропрстог Џека бити изложени један дан у Стоктону

ужета. Хенгтаун (од енглеских речи: hang = обесити и town = град) је зато и назван како је назван – Град вешања.

Хесусов брат Хоакин Муријета покушао је да се умеша, али су га линчери везали за дебло истог дрвета о које су обесили Хесуса и бичевали док није изгубио свест. Када се повратио, над њим је био нагнут Тексашанин Хари Лав, бивши капетан у рату између Сједињених Америчких Држава и Мексика.

Капетан Хари Лав био је помоћник шерифа за област Лос Анђелес и није делио презир својих сународника према Мексиканцима чију је храброст ценио борећи се против њих у рату. Он је одвео младића у своју кућу и неговао га све док му ране од бичевања нису зарасле.

Деветнаестогодишњи Хоакин Муријета, рођен у мексичкој провинцији Сонори, на југу данашње Аризоне, где је стекао одлично образовање, само што се придружио брату који је тражио злато у Калифорнији. Своју жену Розиту Фелис оставио је у Сан Франциску док се не снађе.

имања. Убрзо се испоставило да је срећне руке јер је то место било богато златом.

Живот се неко време одвијао мирно све док амерички власници суседних парцела нису открили да је Мексиканчева далеко богатија. Њих петорица упали су једног дана на Хоакинову земљу и наредили му да напусти Калифорнију а њима одмах преда дозволу за своју парцелу, дозволу коју су законито издале америчке власти на име Хоакина Муријете.

Хоакин је одбио. Сва петорица суседа бацила су се на њега, пребила га и оставила у бесвесном стању, затим ушла у кућу, везала Розиту и запалила. Када се Хоакин освестио, његова жена и кућа били су претворени у пепео. Злочинци су се вратили на свој посед уверени да ће остати некажњени.

Али, сутрадан ујутро један од њих појавио се у главној улици Хенгтауна тетурајући се сав израњављен. Пре него што је издахнуо, имао је времена да каже како је Хоакин Муријета убио и његова четири друга на обали Америчке реке. Уто је с планине дојахао човек носећи шерифу леш једног од

ослободиоци и хероји у очима Мексиканаца, а најобичнији опасни бандити за Американце којима није ни на ум падало да врате Калифорнију.

За обичне људе тих крајева Муријета је убрзо постао познат као Хоакин или Робин Худ Елдорада. Као и сваки Робин Худ у историји и Муријета је штитио слабе и помагао сиромашне, чак и Американце. Као сваки Робин Худ и он је од некога морао да отима да би другима давао.

Главне зоне бандитских операција Муријетине дружине биле су златоносне области источно од Сан Франциска, тачније крај који се и данас зове Земља Елдорадо. Ту су од америчких копача и рударских компанија одузели злата у вредности од више десетина милиона долара.

Осим злата отимали су на хиљаде коња широм Калифорније. Њих су смештали по ранчевима богатих Мексиканаца, Муријетиних пријатеља, и неколико пута годишње велика крда терали до Соноре где су продавана и Муријетину благајну пунила новцем.

Ја бих понудио десет хиљада

Главни штаб гериљероса Аројо Кантова, јужно од града Сан Хосе, од четири хиљаде хектара пашњака, био је са свих страна окружен Обалским планинским венцем и у њега се улазило само кроз мали теснац тако да је шачица људи могла да спречи улаз читавој војсци.

хао и у лаганом касу вратио се истим путем којим је и дошао.

Чим су први људи прочитали шта је незнацац написао, подигла се бука. Испод понуде од пет хиљада долара за Хоакина, живог или мртвог, стајало је: „Ја бих понудио десет хиљада“ и потпис: „Хоакин Муријета“.

Док су се становници Стоктона снашли и организовали оружану потеру, Муријета се већ изгубио нетрагом.

Муријета и његови људи наставили су да убијају опљачкане жртве и чак када су на души имали преко две стотине лешева, локалне власти остале су немоћне. Због тога је влада новоосноване америчке савезне државе Калифорније објавила Муријети рат.

Жао ми је, Хоакино

Маја 1853. гувернер Калифорније Биглер изнајмио је одред ренџера и дао им задатак да ликвидирају бандите. За њиховог команданта постављен је капетан Хари Лав, онај исти човек који је заштитио и неговао Муријету после линчовања његовог брата Хесуса.

Узалуд је капетан Лав километрима трагао за Муријетом уздуж и попреко обалског планинског венца. А онда му се, после два месеца ломатања, изненада осмехнула срећа.

У зору 25. јула 1853, док је са седморицом ренџера јахао преко једне падине, капетан Лав је видео дим. Тихо су се привукли заклоњени дрвећем и угледали шесторицу људи како пију јутарњу

ЧИЈА ЈЕ ЗЛАТНА ЗЕМЉА

Године 1821. и Доња и Горња Калифорнија прешле су из шпанских у мексичке руке и постале део Мексика. За време рата између Сједињених Америчких Држава и Мексика (1846–1848) Сједињене Државе окупирале су обе Калифорније, а уговором о миру Америци је припала Горња Калифорнија, која је 1850. постала нова савезна држава САД, док је Мексику враћена Доња Калифорнија.

Само неколико недеља пре него што је Горња Калифорнија ушла у састав Сједињених Америчких Држава, пронађено је злато на прилазима Сијера Неваде и изазвало златну грозницу невиђених размера. Пустолови са свих страна света нагинули су у десетинама хиљада у Калифорнију. Та махнита најезда на злато довела је до безакоња, насиља, оскудице и глади.

У зиму 1852. године Муријетини људи извели су напад у правом стилу Дивљег запада. Дојахали су до обале, докопали се чамаца и стигли лађу која је, с товаром од двадесет хиљада златних долара, пловила низ реку Сан Хоакин према Сан Франциску. Путнике и посаду су побили.

Пред толиком дрскошћу Американци из краја Сан Хоакин понудили су пет хиљада долара ономе ко им преда Муријету, живог или мртвог. Плакат са уценом залепљен је на јарбол заставе у центру Стоктона, главног места области.

Када су у недељу ујутро побожни грађани Стоктона изишли са јутарње молитве и окупили се да виде шта то на плакату пише, главном улицом наишао је коњаник, црномањаст млад човек поноситог држања у скупоценој одећи богатог шпанског власника хаџијенде. Дошавши до јарбола, сјахао је, пажљиво прочитао шта пише, из џепа извадио оловку и нешто дописао. Онда је поново узја-

кафу. Један од њих био је Хоакин Муријета, а с њим и Тропрсти Џек.

На знак капетана Лава ренџери су без речи отворили ватру из моћних ратних пушака. Мексиканци нису имали прилику ни да их спазе, а камоли да се бране.

Када се покољ завршио, Хари Лав је пришао умирућем Муријети и рекао му:

– Жао ми је, Хоакино, али до овога је морало да дође.

– У реду је, Хари, ја сам се осветио – успео је да каже Муријета пре него што је издахнуо.

Ренџери су, да би доказали кога су убили и добили расписану награду, морали Муријети да одсеку главу а Тропрстом Џеку руку са два прста. Крвави плен су ставили у виски и однели гувернеру Биглеру.

Касније су глава и рука стављени у стаклени бокал напуњен чистим алкохолом и приказивани по свим градовима да би се Американци својим очима уверили да је убијен човек од кога се тресла цела Калифорнија.

Б. Дожић

ЕНИМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

– СЈАЈНА ЗВЕЗДА ИТАЛИЈАНСКОГ ФИЛМА

ВОДОРАВНО: 1. Један од листова Јована Јовановића Змаја, 8. Париски аеродром, 9. Град у Француској, 10. Спортист спреман за такмичење, 11. Забрана код примитивних народа, 12. Притока Дунава у Аустрији, 13. Име сликарке Кавурић, 14. Наш сликар, Божидар, 16. Ауто-ознака за Кутину, 17. Мужар, ступа, 19. Главни град Малте, 22. Појас копна уз воду, 23. Ауто-ознака за Кију, 24. Пастирска песма, 29. Снови, 30. Занимања, интересовања, 31. Вештачка кожа, 32. Наш сликар.

УСПРАВНО: 1. Италијанска глумица са слике, 2. Отпадак, тар, 3. Женски певачки глас, 4. Ауто-ознака за Ријеку, 5. Прождрљив, 6. Град и лука у СР Немачкој, 7. Цртеж уз текст, 11. Пипци код инсеката, 13. Напад, налет, 15. Центлмен, кавалер, 18. Одречна реч, 20. Муслиманско женско име, 21. Жмарац, језа, 24. Узвик за терање мачке, 25. Стари Словен, 26. Астал, 27. Чај (стр.), 28. Омладинска радна акција (скр.), 29. Зимски спорт, 31. Слично (скр.).

С	А	Т	О	Р
А	Р	Е	П	О
Т	Е	Н	Е	Т
О	П	Е	Р	А
Р	О	Т	А	С

САТОР ФОРМУЛА

Најзагонетнија, најчуднија, најсавршенија, све нај је загонетка која носи назив САТОР ФОРМУЛА. Реч је о магичном квадрату насталом у претхришћанско време. Магични квадрат САТОР је састављен од пет речи које читане водоравно, усправно, здесна улево и одоздо нагоре, увек дају исто решење.

Када се ових пет речи испишу у низу – Сатор Арепо тенет опера ротас – добија се исправна латинска реченица која у преводу гласи: Сејач Арепо држи с муком кола. Шта је овим хтео да каже мудри састављач вековима се нагађа. Црква је међу првима брже-боље приграбила ову формулу за своје тумачење. Па тако по неким тумачењима у овој загонетки се крију речи „Оченаша“, основе црквеног проповедања.

Овакав квадрат откривен је 1837. године на паганским латинским натписима у Галији. Затим је био пронађен са грчким словима на остракама (црелићима) и хришћанским папирусима из Египта. САТОР формула нађена је и у Дура Еуропосу 1932. и ископинама Помпеје 1937. године. Вук Врчевић је записао да се САТОР формула употребљавала у Херцеговини, Црној Гори и Боки за исцељење болесника.

Савремени енигмати покушавају да опонашају Сатор формулу, па с времена на време светлост дана угледа неки сличан логичан магични квадрат одређеног значења. Али, један је САТОР.

РЕШЕЊА НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

Занимљивости из животињског света

„Репоња“, како то погрдно звучи на језику човека. У животињском свету, напротив, реп је нешто изузетно важно и корисно – део тела без кога се живот не може да замисли

Сетимо се малог вира у бистрој реци. Наилази главати клен. Само понекад лењо замахне репом. Која брзина. Човек то не може постићи са своје две „савршене“ руке. А убрзање „од 0 до 100“ за тили час. У ствари, реп је код рибе је-

дан изванредно прилагођен систем за добро кретање кроз воду.

Птице – зна се, лете крилима. Али, без репа не би могле прецизно да слете где желе, нити би летеле куд треба. Усмерени лет се без репа не може ни за-

мислити. Па ни у „боингу“.

Кад су се, како кажу научници, пре прилично милиона година на Земљи појавили једноћелијски организми значајан део њиховог телашца био је – реп. Наравно да се сећате оних цртежа у свесци из биологије у шестом разреду.

Реп у животињском царству има низ разних важних функција.

Рецимо – мачка. Увек пада на ноге! На фотографијама које објављујемо јасно видите да би то без репа било немогуће. А овако, просто гледано, изгледа да мачка носи реп само да би се што умилније мотала око газдарицине ноге.

Тигрови, леопарди и остали представници крупнијег, хитријег мачијег рода тешко би постизали онакву брзину да при трку не балансирају дугим реповима.

Веверицу реп чини лепом и елегантном. Али, можда нисте знали, зими се она њиме покрије као

НЕКА ЖИВИ ЖИВИ РЕП!

најтоплијим ђебетом. А ле-ти – реп горе – и ево доброг сунцобрана.

Шкорпион је појам носиоца опасног отрова. А опасна смеша је – у репу.

Звечарка не носи отров у репу, али га захваљујући њиме ређе употребљава. Сећате ли се оног звука из

вестерн-филмова: така-така-така... То она својом чегртаљком на репу упозорава околину. „Бриши, иначе...“

Преживари репом разгоне досадне мушице.

Кад паун удахне ваздух и почне да шири реп настоји да остави утисак на

ЖУТИ СИМБОЛ ЊУЈОРКА

Бронкс, Бруклин, Квинс и Ричмонд. У радно време, кажу, окупља и до 20 милиона људи јер многи долазе издалека. Прелазе железницом по 200 километара да приме плату. Иначе, на ширем градском подручју с предграђима, а оно износи око 3.600 квадратних километара, живи више од 16 милиона становника.

Слатка оцена – нула

У том огромном мравињаку најбоље се сналазе таксисти. Не само да познају сваки „буџак“, већ су и најпробојнији. Раде и по киши и по жежи, дању и ноћу, некада и по 15 часова без престанка. У ствари, они су неизбежни део њујоршког колорита. Није чак претерано рећи да су њихова кола постала симбол Њујорка, популарна у Америци бар колико кока-кола или хамбургер. Виђена су у безброј филмова, њима су се возиле многе познате личности.

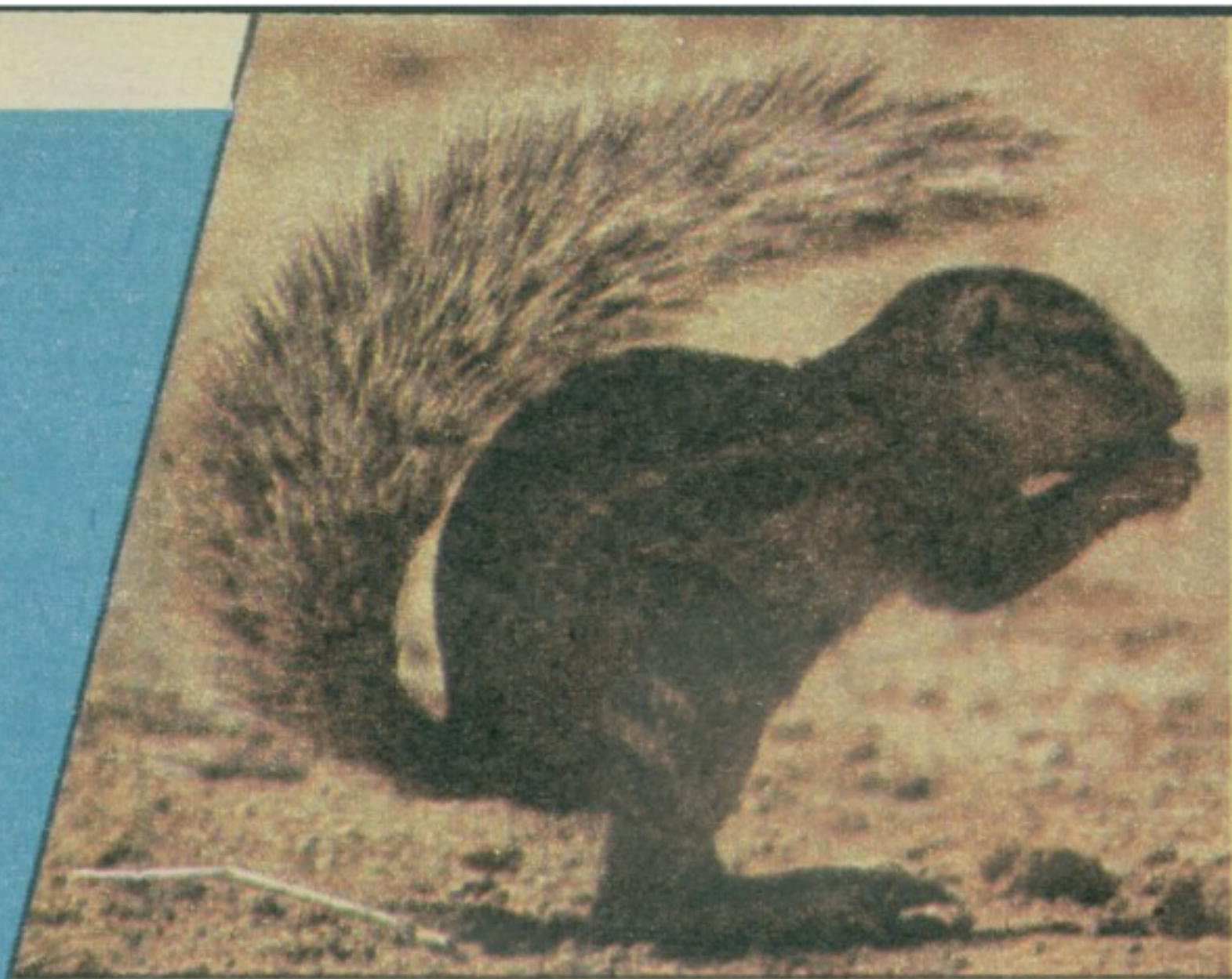
Препознају се по жутој боји и носе исцртано шаховско поље. На вратима назив – чекер. Али чекер није име такси-компаније.

У Њујорку постоји неколико фирми које се баве таксирањем. Таксиста

**ШКЉОЦА, ЛУПА,
ТРЕСЕ, АЛИ ЈЕ
ИЗДРЖЉИВ КАО
МАЗГА И ПОПУЛАРАН
БАР КОЛИКО
КОКА-КОЛА ИЛИ
ХАМБУРГЕР**

Од сијасет невоља које муче Њујорк две су највеће: пренасељеност и саобраћај. С првом се градска управа још и носи, друга дави. Кретати се сопственим колима закрченим улицама не само да је приличан луксуз, већ захтева и бескрајно стрпљење. Ослонити се, пак, на јавни саобраћај значи свакодневно затварати очи пред прљавом и неуредном подземном и надземном железницом или се задовољити спорим аутобусима. Истина, цена је захвална – 60 центи за једну возњу, али ни Њујорк није мали.

Град је подељен на пет дистрикта – Менхетн,

околину или своју „љубљену“ пауницу. „Хеј, јеси ли игде видела оваквог делију!“

Неки мајмуни се репом служе као петим екстремитетом. Придржавају се за гране, љуљају... Њихов реп има исти сплет нерава као и предњи удови.

Чврстим и великим репом кенгур одржава равнотежу, а на њега се може ослонити као и на ногу, на пример.

Видра, вешти пливач и риболовац, ниједно од тога не би била без свог крзеног репа.

Најчуднију улогу реп има код гуштера. Када га појури какав опасан непријатељ, спреман да га поједе за ручак, он бежи под камен главом без обзира. Ако страшна опасност ипак стигне од репа, гуштер једноставно откачи тај део свог тела и онако преполовљен збрише. Ловац се мора задовољити само предјелом. Реп „цокер за живот“ после неколико седмица поново ће да нарасте.

Тако је то с реповима и репоњама.

С. Рељић

ЧЕКЕР НИЈЕ БИЛО КОЈИ ТАКСИ

може бити свако, има их Иранаца, Порториканаца, Пољака, Ираца...

Неком Енглезу, пословном човеку који често долази у Њујорк, портир хотела наручио је такси. Када је гост изашао на улицу, одбио је да уђе у возило.

— Нећу тај такси, желим чекер! — рекао је одлучно.

Жеља му је удовољена. За неколико минута појавио се такси жуте боје са шаховским пољем. Портир није издржао а да не доба-ци Енглезу:

— Али, господине, тај се аутомобил распада!

— Чекер је! — узвратио је гост и радосно ушао у кола.

Несаломива 101 коњска снага

Опис није нимало претеран. Једноставно, становници Њујорка сентиментално су везани за то возило, а туристи и пословни људи из иностранства следе навике домаћина јер се чекер препоручује тако рећи у свим проспектима.

Веровали или не, када би се сви данашњи чекери у Њујорку подвргли захтевима луксуза добили би оцену — нула!

Досетили сте се — чекер је назив путничког аутомобила, посебно направље-

ног за таксирање у великим градовима. Штавише, произвођач га је предвидео првенствено за пространо њујоршко подручје где свакодневно треба превалити по неколико десетина хиљада километара!

Од чекера се, дакле, не тражи да буде леп и удобан, већ жилав и издржљив. Испит је положио. Сваки чекер до првог ремонта прође између 500 и 600 хиљада километара! Рекорд је постигао један Порториканац, он је својим чекером превалио до „генералне“ равно 800 хиљада километара! За то време само је четири пута комплетно мењао амортизере и „похабао“ два мењача!

Немојте се изненадити ако уместо назива чекер наиђете на име — кеб. То је једно исто. Јер чекер таксије производи „Чекер Кеб компанија“ у Каламазу у америчкој савезној држави Мичиген. То је једини њен производ.

Како је компанија направила несаломиво такси-возило? А како би ако не склапањем најиздржљивијих делова различитих аутомобила! Нешто је узето од доџа, нешто од крајслера, мотор је шевролетов

Старомодан,
али —
несаломив

јачине 101 коњске снаге и... ето возила. Додуше, пије бензин као ала, 18 литара на 100 километара, али Њујорк је велики, релације су дугачке и солидно се заради. Полазак је око пола долара, даље — по пређеном километру. Таксиста који ради и до 15 часова дневно може да заради више од 200 долара.

Каросерија чекера потиче из 50-их година и не мења изглед. Зато аутомобил изгледа старомодно. Због великог броја људи које превезе у току дана и лошег проветравања, у путничкој кабини чекер возила често се шири непријатан мирис. Ни удобност није блистава јер је шасија јака а задња осовина крута, што је и разумљиво. Приликом вожње, чују се сви могући звуци, од тутњава аутомобилских гума, до брујања мотора и шкљоцања каросерије.

Ипак, једно стоји: Њујорчани се никада не би одрекли чекера.

М. Тодоровић

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

В.д. директора НО „ПОЛИТИКА“
др Живорад Миновић

В. д. руководиоца ООУР-а и в. д.
главног и одговорног уредника
„Политикиног забавника“
Дарко Рибникар

Заменик главног и одговорног
уредника
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ

Сима Беговић, Бранка Булатовић,
Милојко Боковић, Љубинка Ђуровић,
Љиљана Златковић, Милан Илијин,
Милован Кљајић, Нада Михаиловић,
Душан Петровић (председник), Дра-
гољуб Петровић, Радован Поповић,
Зора Продановић, Радомир Ристић
(заменик), Верица Смиљанић и Ник-
ша Стипчевић. Чланови Савета из
Редакције: Дарко Рибникар, Зефири-
но Граси, Соња Јашовић, Мирјана
Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:

Диего Варагић, Радана Весовић, Ол-
га Вукадиновић, Душан Глушац, Бо-
јана Дожић, Светлана Ивановић, Ми-
на Илић, Соња Јашовић (графичко-
технички уредник), Мирјана Крсту-
ловић, Иван Лончар, Мирјана Марин-
ковић (уредник стрипа), Иванка Ми-
ладиновић, Петар Милатовић, Вера
Милићевић, Весна Минић, Нада Не-
вајдић, Вито Недељковић, Биљана
Орловић, Љубомир Патрновић, Зоран
Петканић, Радоје Савић, Весна Соф-
реновић, Војислав Стаменовић, Не-
дељка Сташић, Даринка Тодоровић,
Миленко Тодоровић, Милош Томић и
Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић
и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ –
ООУР Издања за младе „ПОЛИТИ-
КИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29,
11001 Београд, Поштански факс 124.
Телефони: секретаријат 324-471, ре-
дакција 324-483, техничка редакција:
326-620, централа 324-191 и 325-761.
Рукописи, фотографије и цртежи се
не враћају. Огласна агенција: Маке-
донска 35/1, тел. 322-711. На основу
мишљења Републичког секретаријата
за културу СР Србије, број
413-2973-02 од 22. I 1973. године не
плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 300 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:

Тромесечна 3.318 динара, полуго-
дишња 6.636 динара, годишња
13.272 динара

ПРЕТПЛАТА

ЗА ИНОСТРАНСТВО:

Тромесечна 6.636 динара, полуго-
дишња 13.272 динара, годишња
26.544 динара

Претплата се врши на жиро-рачун
број 60801-601-29728 уз обавезну наз-
наку НО „Политика“ ООУР „Продаја“
– претплата на лист „ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК“

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ

ГОДИШЊА:

САД	\$ 38.-
СР НЕМАЧКА	ДМ 70.-
ШВЕДСКА	Шкр. 244.-
ФРАНЦУСКА	Ффр. 233.-
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 58.-

Уплате из иностранства слати на де-
визни рачун НО „Политика“ код „ИН-
ВЕСТБАНКЕ“ – Београд, на рачун
број 60811-620-63-267300-00054 уз
обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА
ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

За штампање овог броја Забавника
одговоран: Миливоје Весовић, руко-
водиоца ООУР-а „Дубока штампа“.

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM) штампана ствар, штампање; по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржај часописа и листова.

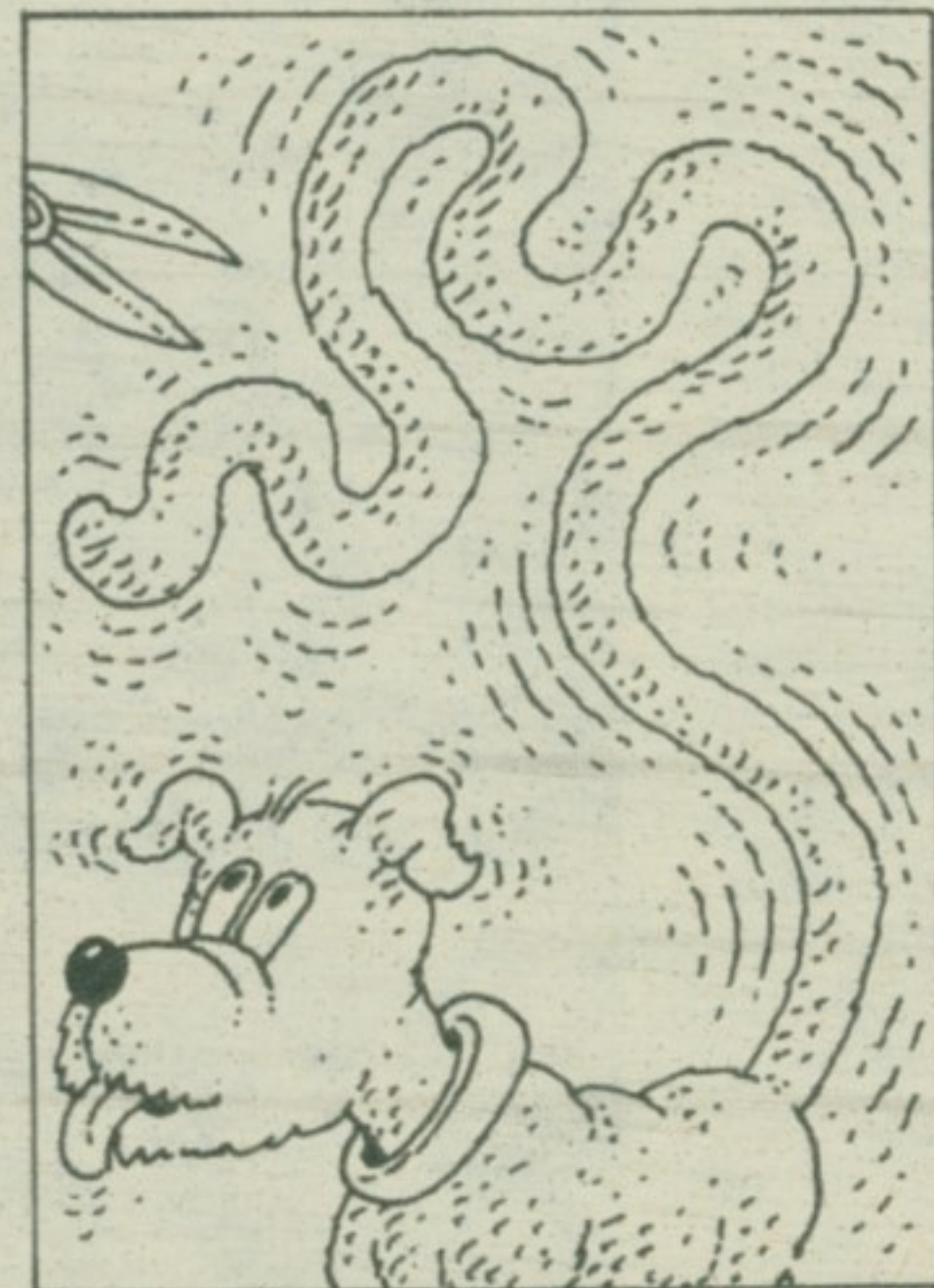
У питању је само естетика

Још док сам била мала,
веома ме је радовао одла-
зак на село код бабе и деде јер
су тамо, поред других занимљивих
ствари, били и моји љубимци – два
слатка мала кучета. Сада су ти кучи-
ћи одрасли и, пошто су женке –
окотиле су се. Мом деди, као и сва-
ком човеку на селу, потребни су и
добри ловци. Зато је он сваком ку-
чету неколико дана по рођењу се-
као репиће говорећи да ће, кад им
се скрате репови, постати добри
ловци.

Мени је јако жао кад их гледам
како болно цвиле и мислим да је то
безразложно мучење јадних живо-
тиња. Да ли је заиста истина да пси
са одсеченим реповима постају бо-
љи ловци или је то само празно ве-
ровање.

ХЕЛЕНА ЈАНОШЕВСКИ
Трг ЈНА 6
11080 Земун

По неком киноголошком договору
постоје расе паса код којих се, по
рођењу, секу уши, реп или и једно
и друго. То је, може се слободно

рећи, само ствар естетике јер се
дуго веровало да ће тако „пре-
прављени“ пси изгледати лепше,
елегантније. То је био случај код
боксера, шнауцера, на пример.
Кажемо био јер су се киноголошка
мерила променила и сад све
врсте паса могу да се појаве на
изложбама и да добију и најбоље
оцене чак и кад им нису исечени
реп и уши.

Посебна је прича с ловачким
псима. Ловци и дан-данас верују
да је знатно боље ако њихови
главни помоћници у лову „раде“
(то је стручан израз за истерива-
ње или трчање за обореном див-
љачи) без репова. У противном,
тако тврде, њихови репови могу
лако да се закаче у неки густик и
то ће им отежавати кретање. Све
то лако ће побити случај ирских
сетера код којих се репови никад
не секу, а знаш и сама да ова пас-
мина има баш раскошан реп. Зато,
пре може да се каже да је то
ствар веровања него праве потре-
бе. Ипак, Хелена, желимо бар ма-
ло да те утешимо. Од људи који се
тима баве чули смо да сасвим ма-
ли пас не осећа баш тако страшно
бол кад му се сече реп. Ако то и
није тако (ко пита пса, зар не?),
лакше ти је да поверујеш да јесте.

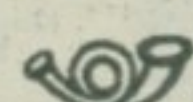
Ананас није купус

Моју тетку занима где може
да нађе снајдерског манеке-
на, ону лутку без главе и руку која
помаже при шивењу. И, друго: моја
бака тврди да ананас расте на зем-
љи, к'о купус, а ја кажем да расте
на палми.

ГОРАН ПОПОВИЋ
Омладинска 8
36000 Краљево

Горане, извињавамо ти се што
смо твоје писмо знатно скратили.
Знаш како се каже „о укусима не
вреди расправљати!“ Иначе, ана-
нас ипак расте на дрвету, а не као
купус, на земљи. А манекенску
лутку тешко да ћеш наћи код нас.
Или да твојој тетци то неко купи у
иностранству (кошта око 200 не-
мачких марака) или да ти је неки
добар столар направи.

Да ли је милиција полиција?

Молим те да ми кажеш каква
је разлика између полиције и
милиције и шта значи CIA?

НЕДА ЦВЕТЕК
Народних хероја 14
11070 Нови Београд

Да би се лакше схватило шта
значи један, а шта други појам,
преписаћемо кратко објашњење
из енциклопедије прво о милици-
ји. „Од латинске речи *militia* (војна
служба) то су оружане јединице
које у различито доба и у различи-
тим земљама имају различите за-
датке и организацију. Тако, на
пример, у римском војном уређе-
њу *militia equestris* била је коњич-
ка служба која је преузела службе
у префектурама и канцеларијама.
Militia urbana створена је за од-
брану града Рима, а *militia muni-
cipalis* осигуравала је ред у градо-
вима римских провинција“. Тако је
било у најстаријим временима.

А да видимо сад појам „полици-
је“. „Потиче од грчке речи која је
означавала управу града, државе,
устава. Полиција је систем посеб-

них органа унутрашње управе и
њима потчињених оружаних људи
чији је задатак непосредно
одржавање јавног мира и поретка
у држави. Као апарат присиле, од-
војен од народа, полиција је на-
стала заједно с државом. Као ин-
ституција савремене буржоаске
управе, полиција се већ јавља у
средњовековним градовима“.

У неким источним земљама као
и у Југославији реч „полиција“ за-
држала се још само у називу – вој-
на полиција. Иначе, овај назив,
као омрзнут, полако се губи још у
ратном периоду. У току НОБ-а ми-
лиција је у почетку створена као
извршни орган НОО на ослобође-
ним и полуослобођеним територи-
јама за заштиту реда и мира и од-
брану од унутрашњих непријате-
ља. Јединствен назив Народна
милиција ти органи су добили
1944. године. А по закону о унут-
рашњим пословима од 1966. назив
Народна милиција промењен је у
Милиција.

Ако све ове званичне информа-
ције пренесемо у једноставнији
речник могло би се рећи да је по-
лиција у ствари много шири појам
од милиције јер обухвата све
службе безбедности у једној зем-
љи. И контраобавештајну службу
и тајну, војну, криминалистичку
полицију. У Југославији постоји
Служба државне и службе јавне
безбедности, Служба војних орга-

на безбедности. Јавна безбедност опет има, да тако кажемо, подгрупе – органе за сузбијање криминала, за безбедност саобраћаја, за дрогу, наркоманију... Е, сад, униформисани део Службе јавне безбедности назива се – милиција (за одржавање јавног реда и мира, за саобраћај).

CIA (на енглеском се изговара: си ај еј) је скраћеница од Central Intelligence Agency (Централна обавештајна агенција) и представља америчку установу основану 1947. која координира рад свих цивилних и војних тајних служби у САД.

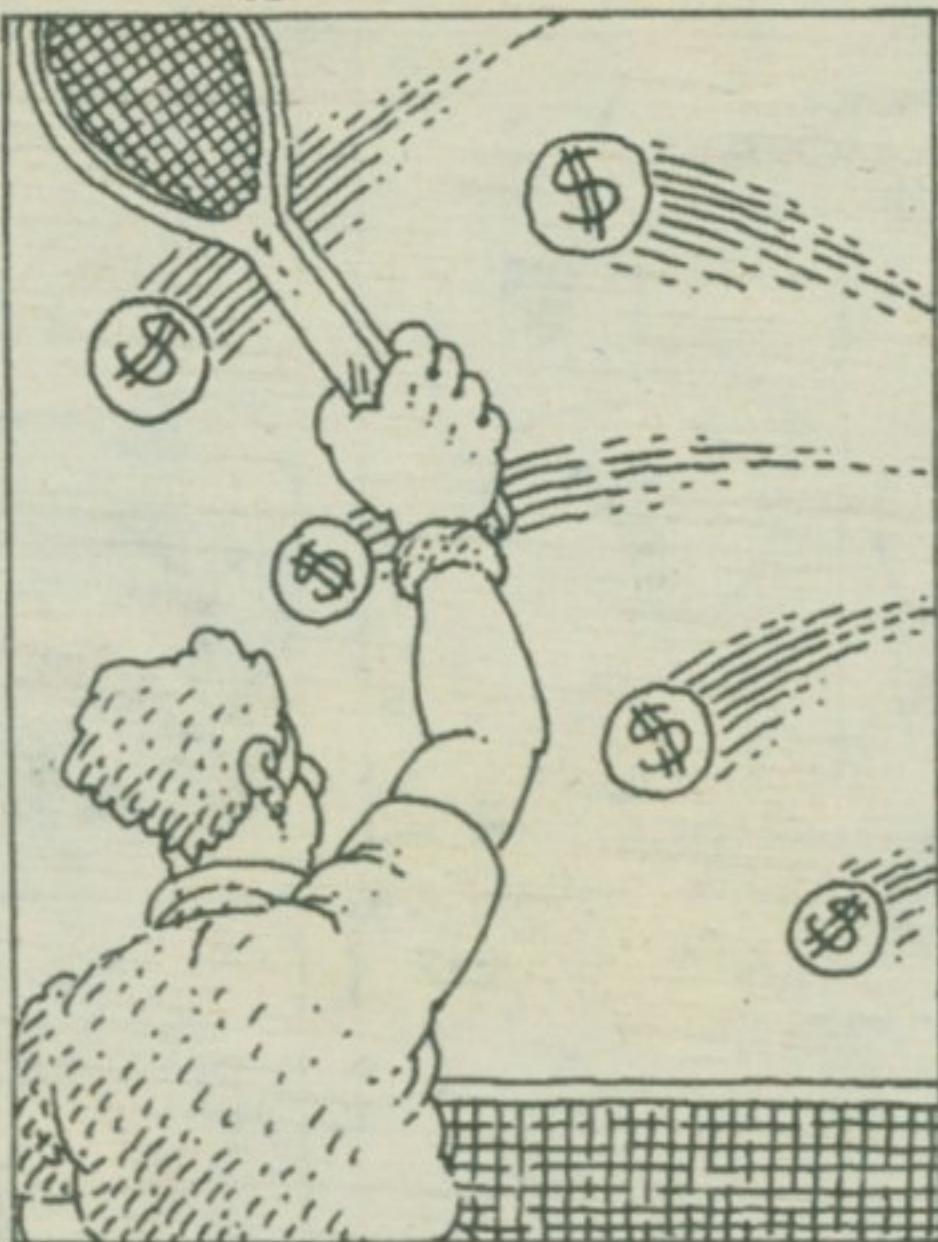
Ко, шта, где, у тенису

Велики сам заљубљеник тениса и хтела бих да знам на основу чега се прави ранг-листа тенисера и тенисерки. Још бих желела да ми напишеш првих десет тенисера на свету.

АНА
Београд

У професионалном тенису постоје два начина рангирања најбољих играча – АТР и Набиско гран при ранг-листа. Тешко је рећи која је од њих важнија, јер бити у врху било које има своје предности. На основу АТР рангирања одређују се носиоци турнира, односно 16 фаворизованих играча. Они се не могу сусрести међусобно пре осмине финала такмичења. Ова листа се прави за годину дана уназад.

За разлику од АРТ, Набиско ранг-листа важи само за календарску годину, од 1. јануара до 31.

децембра. Она је битна из два разлога: најбољих осам игра средњом децембра на Мастерсу у Њујорку и, што је за тениске професионалце најважније, првих 56 играча добија на крају године новчане награде. Иван Лендл је прошле године добио као први 800.000 долара, а Слободан Животиновић (26) 19.000.

Иначе, обе ранг-листе се праве на исти начин, у зависности од пласмана на турнирима. Овде треба рећи да није свеједно о коме је такмичењу реч, највише се добија на грен слем турнирима и Мастерсу. Ранг-листе се мењају сваке недеље.

За тенисерке важи исти систем, једина је разлика у називима. Ранг-листе се овде зову ВИТА И Вирџинија Слимс.

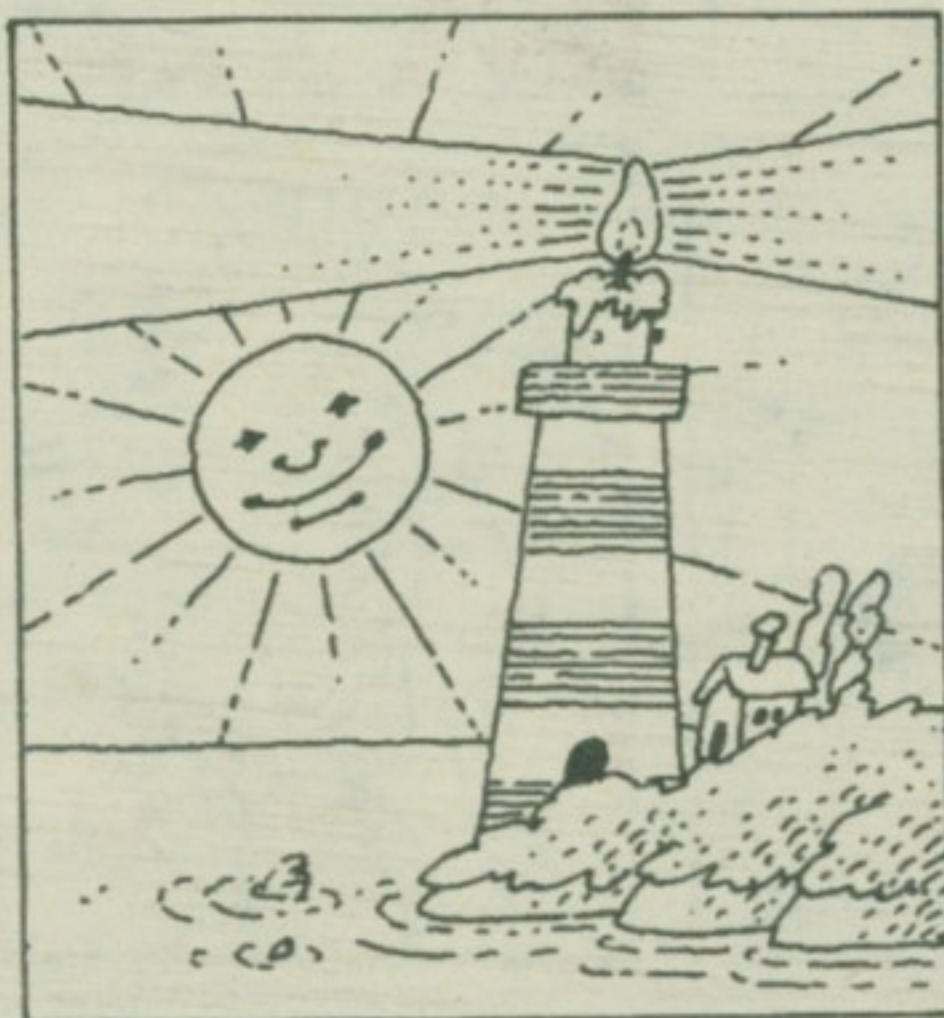
На последњој АТР листи редослед првих десет тенисера овако је изгледао: 1. Иван Лендл (ЧССР), 2. Матс Виландер (Шведска), 3. Стефан Едберг (Шведска), 4. Борис Бекер (СР Немачка), 5. Милош Мечир (ЧССР), 6. Џими Конорс (САД), 7. Пет Кеш (Аустралија), 8. Кент Карлсон (Шведска), 9. Џон Мекинро (САД), 10. Андрес Гомес (Еквадор).

Како светионик светли?

Чула сам за Френелово сочиво. Шта је то?

ДРАГИЦА
Лазаревац

То је оптички систем који се користи код светионика и омогућава да се сијалица од 250 W види на удаљености од 30 km. Почетком

19. века, пројектанти светионика морали су да разреше следећу невољу: како обезбедити да се светлост види на што већој раздаљини, уз утрошак што мање енергије? Решење је нашао 1821. године физичар Огистен Френел. Класично сочиво, на пример сочиво лупе, концентрише паралелне светлосне зраке у једну тачку, жижу. А ако се светлосни извор постави у жижу, онда његови зраци излазе паралелно са осом сочива. Овај принцип важи за централну зону сочива, али не и за периферију, која расипа светло, уместо да га шаље у истом правцу. Френелова идеја састојала се у томе да „покупи“ те зраке, тако што је главно сочиво окружено низом концентричних корона које сакупљају светлост.

У овом броју Забавнику су писали и:

Татјана Беук, Косте Главинића 15, 11000 Београд; Далибор Љубичић, 72270 Травник; Мирослав Марковић, Михајла Пупина 44, Земун Поље, 11085 Земун; Ш. Вељача, Акифа Шеремета 17, 71000 Сарајево; Лазар Гомбашев, 21226 Бачко Петрово Село; Маја Ристовска, Партизанска 99, Скопље; Ненад Гркић, С. Ковачевића П.П., Ријека; Валерија Каначки (15 година), Глише Јанковића 15, 71210 Илиџа, Мартин Печар, Кардељева 10, 61000 Љубљана; Миодраг Томић, Брестовачка 10, 11231 Ресник; Мелиса Селесковић, Тетовска 16, 71000 Сарајево.

ТРАЖИМО

ПРИЈАТЕЉЕ

Горан Штетић, Лединска 44, 22231 Чалма – жели да се дописује, сакупља марке.

Ксенија Мишигој, Трг 25. маја 6, 65212 Доброво – има 11 година, воли спорт, сакупља марке, значке и постере.

Оливера Митровић, XI крајишке дивизије 45/5, 11090 Београд – има 14 година, обожава рок музику и дописивање, сакупља постере, марке и значке.

Катарина Добравец, Веровшкова 41, 61000 Љубљана – има 12 година, дописивала би се са вршњацима из земље.

Клара Бозоки, Шескирова 36, 21000 Нови Сад – има 13 година, воли дружење и жели да се дописује са вршњацима.

Ружица Барић, Лугарски пут 23а, 54109 Вишњевац – има 16 година жели да се дописује с младима из земље и иностранства.

Биљана Радић, Данила Перовића 1, 78000 Бања Лука – има 14 година, воли страну музику, сакупља постере и љубавна писма.

Немања Пајдачки, Заплањска 8, 11000 Београд – има 9 година, воли спорт, море, филмове и забавну музику, навија за Црвену звезду.

Миха Дрчар, Јакопичева 25, 61240 Камник – има 13 година, сакупља постере и марке.

Радица Ишевска, Куман Јосифовски Питу 23, 91220 Тетово – има 11 година, сакупља салвете и значке.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ:

Укрштене речи: стармали, врли, Лил, фит, табу, ин, Нивес, Јакац, кт, а, ован, р, Ла Валета, обала, рц, пасторала, сн, интереси, Стојан Аралица.

Тајне борења I део

ВИН ЧУН, ЈЕЕТ КУНЕ ДО... И К... ДАЉЕ
Књига за напредне вежбаче... ПУА, Фулл КОНТАКТА И КАТЕА.
Борба на далекој и средњој дистанци. Први пут код нас примена елемента ТРЕЋЕ ВИНГ ЧУН ФОРМЕ. 60... а илустрованих на више од 360 фотографија. Употреба заштитне оп... јака, фокусера, ваздушног штита и крушке. ТАКТИКА СЛОБОДНЕ БОРЕ... својите корисно додајте своје лично. ТАЈНЕ БОРЕЊА I део.

Тајне борења II део

ИЗВОЂЕЊЕ ИЗ РАВНОТЕЖЕ, ЧИШЋЕЊЕ И БАЦАЊЕ
Књига за напредне вежбаче КУНГ ФУА, Фул КОНТАКТА И КАТЕА. ЗАШТО, КАДА И КАКО извести противника из равнотеже. Како одржати и искористити његову психофизичку неравнотежу. 60 детаљно објашњених техника илустрованих са више од 400 фотографија. Технике ДОЗВОЉЕНЕ И НЕДОЗВОЉЕНЕ у спортској борби. Победите једноставно, брзо и ефикасно. ТАЈНЕ БОРЕЊА II део. Цена 4.600дин. Још данас наручите књиге на адресу:

Ненад Рочкомановић
Јована Бјелића 29
11040 Београд

наслов књиге	цена	ком	укупно
ТАЈНЕ БОРЕЊА I део	4.600	Распродаја!	
ТАЈНЕ БОРЕЊА II део	4.600		
Поштарина 400 дин. по књизи			
УКУПНА СУМА			
платићу приликом преузимања књига			
(име и презиме)			
(улица и број, спрат, стан)			
(поштански број и место)			

Овим испозовом наручујем:

Drugari

Za seriju sličica od 1 do 30,
1000 vrednih nagrada:

- Video rikorder
- Personalni kompjuter
- Mini muzička linija (3 nagrade)
- TV crno-beli portabl prijemnik (10 nagrada)
- Stereo gramofon (10 nagrada)
- Radio budilnik sa satom (10 nagrada)
- Vokmen tranzistor (10 nagrada)
- Sportska torba ADIDAS (15 nagrada)
- Ski-šal (40 nagrada)
- Majica ČUNGA – LUNGA (100 nagrada)
- Sportska kapa ČUNGA – LUNGA (100 nagrada)
- Paketi igračaka (200 nagrada)
- Slatki paketi (500 nagrada)

ČUNGA – LUNGA drugari, serije sličica za nagrade pošaljite na adresu:

AGENCIJA BORBA, za nagradnu igru
ČUNGA LUNGA, 11001 Beograd, poštanski fah 629.

Koverat (ili više koverata)
možete slati do 10. januara 1988.
Izvlačenje nagrada biće obavljeno na velikom
šou-programu ČUNGA LUNGA.

SLICICE USLOV ZA NAGRADU

VELIKA NAGRADNA IGRA

1000

NAGRADA

библиотека

ДОМ И ШКОЛА

у новој опреми и тврдом повезу.

1. Жак Превер:
ПЕСМЕ 1.800
2. Лорка:
ПЕСМЕ 1.800
3. Артур Рембо:
ПОЕЗИЈА 2.100
4. Отон Јупанчич:
ЦИЦИБАН И ДРУГЕ ПЕСМЕ 1.500
5. Ђура Јакшић:
ПЕСМЕ 1.800
6. Ђура Јакшић:
ПРИПОВЕТКЕ 1.800
7. Н. В. Гогољ:
РЕВИЗОР 1.500

8. Н. В. Гогољ:
ШИЊЕЛ И ДРУГЕ
ПРИПОВЕТКЕ 1.800
9. Светолик Ранковић:
ГОРСКИ ЦАР 1.800
10. Исидора Секулић:
ПУТОПИСИ, ПРИПОВЕТКЕ,
ЕСЕЈИ 2.100
11. Јован Скерлић:
КЊИЖЕВНЕ КРИТИКЕ 1.800
12. ...
ШАЉИВЕ НАРОДНЕ ПРИЧЕ 1.800
13. ...
СТАРА СРПСКА
КЊИЖЕВНОСТ 2.100
14. Љуба Ненадовић:
ПИСМА ИЗ ИТАЛИЈЕ 1.800
15. Стерија Поповић:
КОМЕДИЈЕ 1.800.-
16. А. Г. Матош:
ИЗАБРАНА ДЕЛА 2.100.-
17. Иво Андрић: ПРИПОВЕТКЕ 2.100.-
18. Шекспир: ХАМЛЕТ 2.100.-
19. Шекспир: РОМЕО
И ЈУЛИЈА 3.000.-
20. Радоје Домановић:
САТИРЕ 2.100.-
21. Иван Мажуранић: СМРТ
СМАИЛ АГЕ ЧЕНГИЋА 2.100.-
22. П. П. Његош: ГОРСКИ
ВИЈЕНАЦ 3.000.-
23. Б. Радичевић: ПЕСМЕ 3.000.-
24. Бора Станковић:
КОШТАНА 3.000.-
25. Десанка Максимовић:
ПЕСМЕ 3.000.-
26. Пера Тодоровић: ИЗАБРАНИ
СПИСИ (2 књиге) 4.200.-

Остала издања из ове библиотеке:

27. ...
ЛИРСKE НАРОДНЕ ПЕСМЕ 800
28. ...
ЈУНАЧКЕ НАРОДНЕ ПЕСМЕ 1.500
29. ...
СРПСКЕ НАРОДНЕ БАЈКЕ 1.200

библиотека

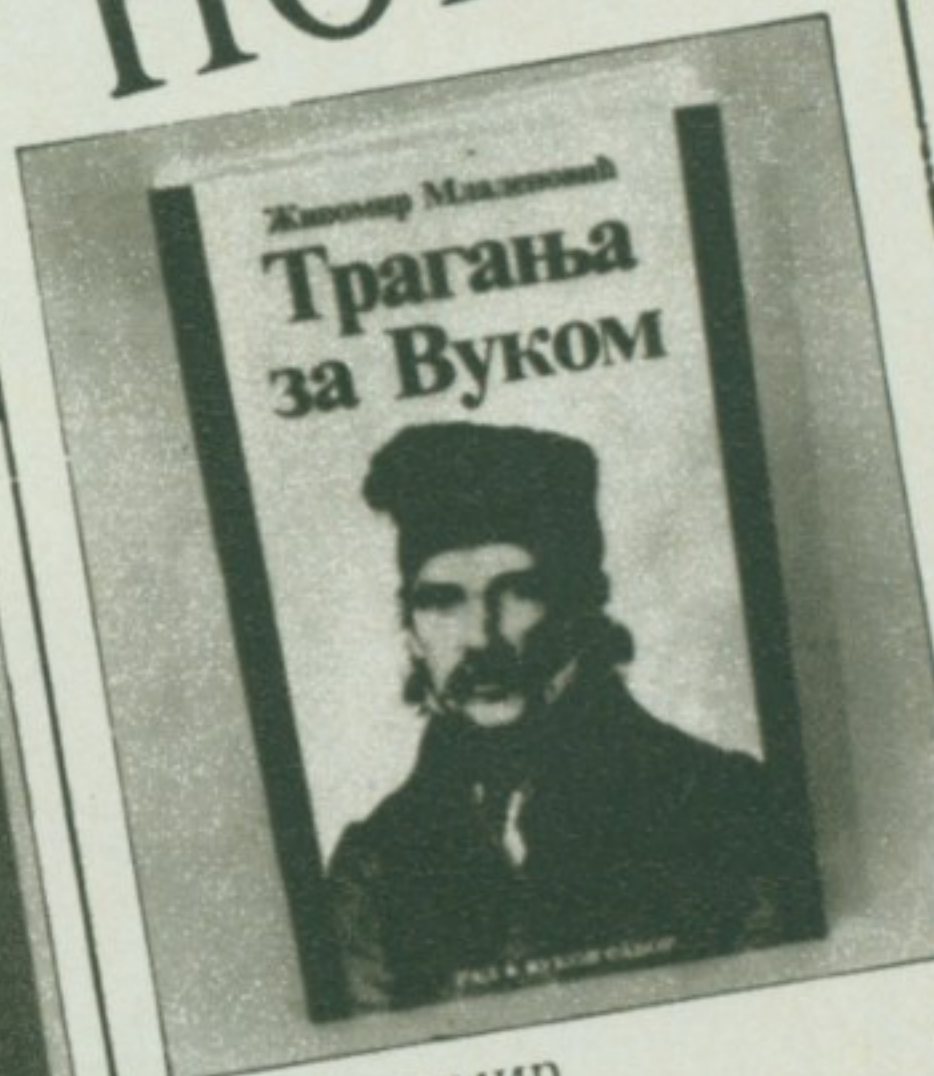
реч и мисао

30. Душан Радовић:
О ПЛАКАЊУ 1.200
31. Владан Десница:
ПРОЉЕЋА ИВАНА ГАЛЕБА 1.200
32. Миодраг Булатовић:
БАВОЛИ ДОЛАЗЕ 1.200
33. Петре Андреевски:
СКАКАВЦИ 1.200
34. ...
ЉУБАВНИ РОМАН МЛАДЕ
ЕСКИМКЕ 600
35. Р. Кено:
СТИЛСКЕ ВЕЖБЕ 600
36. М. М. Зошченко:
АРИСТОКРАТИЈА 600
37. Х. Ц. Велс:
НЕВИДЉИВИ ЧОВЕК 600
38. Роберт Музил:
КОС 600
39. Марина Цветајева:
ОКТОБАР У ВАГОНУ 600
40. Ходар Думбадзе:
КУКАРАЧА 600
41. Џејмс Џојс:
ПОРТРЕТ УМЕТНИКА У
МЛАДОСТИ 400
42. Иво Андрић:
СВЕСКЕ - ЗНАКОВИ ПОРЕД
ПУТА 300
43. ...
ИЗ ПЕРСИЈСКЕ ПОЕЗИЈЕ 300
44. Р. Л. Стивенсон:
Др ЦЕКИЛ И Г. ХАЈД 300
45. Марсел Пруст:
ЈЕДНА СВАНОВА ЉУБАВ 200
46. Матија Бећковић:
БОГОЈАВЉЕЊЕ 300
47. Ернесто Сабадо:
ТУНЕЛ 300
48. Марко Поло:
МИЛИОН 300
49. Бертолд Брехт:
ПЕСМЕ СИРОТОГ Б.Б. 300
50. Едгар Алан По:
АРАБЕСКЕ И ГРОТЕСКЕ 200
51. Маркс - Енгелс:
О УМЈЕТНОСТИ 240
52. Ф. М. Достоевски:
ОДАБРАНА ПИСМА 240
53. Исак Бабељ:
ЦРВЕНА КОЊИЦА 200
54. Борислав Пекић:
УСПЕЊЕ И СУНОВРАТ ИКАРА
ГУБЕЛКИЈАНА 200
55. Оскар Давичо:
ШТО ВОЛИМ РОСУ 200
56. Бранко Милковић:
ДОК БУДЕШ ПЕВАО 200
57. Бранислав Нушић:
ПОЛИТИЧКИ ЖИВОТ И СМРТ 80
58. Вилијам Саројан:
ЗОВЕМ СЕ АРАМ 150
59. Омар Хајјам:
РУБАЈЈЕ 150
60. Бернар Маламуд:
ЦРНО ЈЕ МОЈА ОМИЉЕНА
БОЈА 150
61. Елијас Канети:
ПРИСЛУШКИВАЧ 1.200.-

Књиге су штампане латиницом у
брош. повезу.

попуст 20%

НОВО

62. Живомир
Младеновић:
**ТРАГАЊА
ЗА ВУКОМ**
Стр. 361. Формат 12 × 20. Брош.
Ћирилица
Цена 6.800.-

63. КЊИГА ЉУБИМИЦА

Споменар за најмлађе

Дневник растења, првих дана, месеци и година
живота, у којем остаје записано све о првим
сазнањима и сусретима са светом.
Књига која памти уместо деце и њихових
родитеља, албум који чува прве цртеже,
фотографије, догађаје.
С раскошним сликама академског сликара
Сафета Зеца.

Издање за дечаке (а) и посебно
за девојчице (б).
Формат 20 × 23. Тврди повез. Ћирилица и
латиница.

Цена 4.600.-
С попустом 3.680.-

ЗБОГ ВИСОКИХ
ТРОШКОВА
ПОШТАРИНЕ
НАЈМАЊА
ПОРУБИНА
6.000.- динара.

рад

РАД - ИЗДАВАЧКА РАДНА ОРГАНИЗАЦИЈА

11000 Београд, Моше Пијаде 12. Тел. 404-765 и 422-517

НАРУЧБЕНИЦА - ПЗ/110

Овим неопозиво, наручујем (упишите бројеве књига које наручујете)

ЗА ГОТОВО - Вредност наручених књига уплатићу поужећем (приликом преузимања од поште). С ПОПУСТОМ од 20% (поруџбине испод 6.000.- динара не испоручујемо), или
НА ОТПЛАТУ - Вредност наручених књига уз годишњу камату од 34% отплатићу у редовних месечних рата по пријему књига, рачуна и уплатница, с тим што ћу прву рату уплатити поштару приликом пријема. Књиге се могу отплатити највише у 8 месеч. рата, а најмања рата је 6.000.- дин. Купци на отплату оверевају наруџбеницу у организацији где раде, а пензионери прилажу претпоследњи чек од пензије. У случају спора надлежан је Пети општински суд у Београду.

(Презиме и име)

(Име оца)

(Место и година рођења)

(Занимање)

(Број личне карте и место издавања)

(Број поште, место и адреса стана)

(Радна организација и место где је купац запослен)

(Датум)

М П

(Овера о запослењу
и потпис овл. лица)

(Потпис купаца)

